106E JAARGANG — NO.: 256 ZATERDAG 4 NOVEMBER 1989

AMIGOE

VANDAAG

MARCOS ...resten...

Preke

Vertwijfelde 'Papy': Ben ik een fotomodel of een minister?

AIDS-test Chinezen met buitenlandse vrienden

PEKING - Alle Chinezen die in Peking wonen en dagelijks contact hebben met buitenlanders, moeten in de toekomst regelmatig een aids-test ondergaan. De Chinese gezondheidsdienst wil hiermee voorkomen dat de ziekte aids zich uitbreidt. Dit is gisteren gemeld door het Chinese staatspersbureau Xinhua.

Ook alle inwoners van Peking die een geslachtsziekte hebben, zullen op aids getest worden. Enkele dagen geleden kwam de eerste melding binnen van een inwoner van Peking die aids had opgelopen. Hij zou homoseksuele contacten met buitenlanders hebben gehad. Alle buitenlanders die in Peking wonen, moeten zich aan een aidstest onderwerpen. Het beleid van de Chinese regering is erop gericht seropositieve buitenlanders uit te wijzen. Volgens de autoriteiten is tot nu toe bij dertien buitenlanders in Peking het **aids-virus aangetroffen.**

Oliver North krijgt pensioen

WASHINGTON - De Amerikaanse Senaat wil dat de voormalige luitenant Oliver North opnieuw zijn jaarlijkse pensioen van ongeveer vijftigduizend gulden krijgt uitgekeerd. Dit is donderdagavond besloten met achtenzeventig stemmen voor en zeventien tegen.

De betaling was stopgezet na Norths gerechtelijke veroordeling vanwege zijn aandeel in het Iran-contra-schandaal. De 46-jarige North kreeg deze zomer drie jaar gevangenisstraf opgelegd en een geldboete van 330.000 gulden.

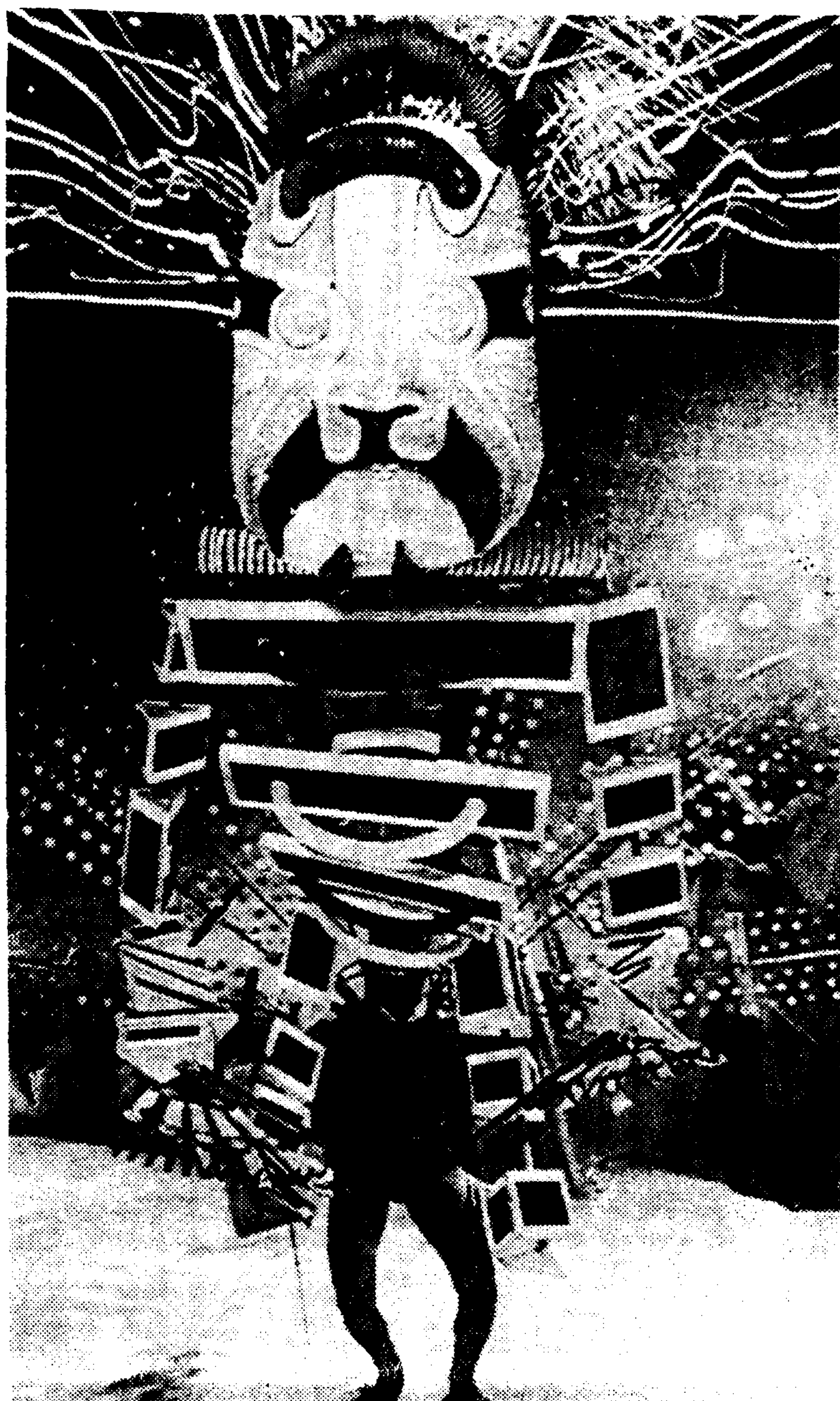
LEZINGEN

Sindsdien voorziet hij in zijn levensonderhoud door lezingen te houden, waarvoor hij een bedrag incasseert dat hoger is dan het jaarlijkse pensioen dat hem onthouden werd. Het Amerikaanse Huis van afgevaardigden moet het besluit van de Senaat nog goedkeuren.

DRESDEN - Zeventig politiemannen die in Dresden hardhandig demonstraties hebben onderdrukt, zullen juridisch worden vervolgd. Dit heeft de burgemeester van Dresden, Wolfgang Berghofer, tijdens een persconferentie verklaard.

Tijdens de eerste demonstraties in Dresden, begin oktober, raakten veel mensen gewond, waarvan sommigen ernstig, toen de politie hard op de betogers insloeg. Berghofer onderstreepte dat de politie haar boekje ontegenzeggelijk te buiten is gegaan. De protestantse kerk maakte melding van honderdzeventig gevallen van mishandeling.

CREATIEF KOSTUUM

■ KEY WEST — In Key West, Florida waren deze week de schitterendste verkleedpartijen te zien tijdens het festival 'Pretenders in Paradise' in het Pier House.
Sean de Freitas, een inwoner van Fort Lauerdale, behaalde de eerste prijs in de categorie 'Fantasie'. De titel van zijn creatie: 'Futura - Wizard of Motion and Light' met een gewicht van 20 kilogram en een hoogte van bijna vijf meter.

'Emancipatie-vrouw' HEDY D'ANCONA leidt WVC

Braks op Landbouw en Alders op Milieu

Wellicht vier vrouwen in kabinet-Lubbers / Kok

DEN HAAG — Drie vrouwelijke ministers is voor aanstaand minister van WVC mevrouw D'Ancona (PvdA) 'teleurstellend', maar tegelijk 'heel veel meer dan wat we tot nu toe hebben bereikt'. Zij heeft evenwel nog hoop dat het streefgetal van vier vrouwelijke ministers in het CDA/PvdA-kabinet alsnog valt te realiseren. D'Ancona zei dit vrijdagmiddag nadat zij 'verheugd' gehoor had gegeven aan het verzoek van informateur Lubbers en PvdA-leider Kok om aan te treden als minister van WVC.

'Ik heb begrepen dat de ploeg van het CDA nog niet helemaal vol zit, misschien komen daar nog twee vrouwen uit", aldus D'Ancona. Met D'Ancona en haar voor Binnenlandse zaken gekandideerde PVDA-collega Dales zou het aantal vrouwelijke ministers dan overeenkomstig de PVDA-wens toch op vier uitkomen. Voor het CDA wordt als vrouwelijke minister Europarlementarier Maij-Weggen genoemd (Verkeer en Waterstaat)

D'Ancona, voorvechtster van de emancipatie van de vrouw, gaat er van uit dat het emancipatiebeleid blijft toebedeeld aan het departement van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Of dit beleidsonderdeel naar de nieuwe minister De Vries (CDA) of diens PVDA-staatssecretaris (naar wordt aangenomen kamerlid mevrouw Ter Veld) gaat, is nog niet duidelijk.

LANDBOUW

De nieuwe minister van Landbouw en Visserij heet evenals de scheidende, Braks. De CDA-bewindsman begint volgende week aan zijn vierde ambtstermijn, zo maakte hij vrijdag duidelijk na zijn onderhoud met formateur Lubbers en PVDA-leider Kok. Braks toonde zich "verheugd" dat hij door kan gaan op Landbouw en Visserij.

MILIEU

Het PVDA-kamerlid Alders is definitief de opvolger van VVD-minister Nijpels op Milieu. Hij zal de uitwerking van het bijgestelde nationaal milieubeleidsplan het oude kabinet voor zijn rekening nemen.

Alders zei vrijdag zijn "jawoord" te hebben gegeven op het verzoek formateur Lubbers om minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer te worden in het kabinet van CDA en PVDA. De nog aan te wijzen CDA-staatssecretaris zal het onderdeel Volkshuisvesting uit de portefeuille voor zijn/haar rekening nemen.

DEFENSIE

Demissionair staatssecretaris van EG-zaken baron Van Voorst tot Voorst (CDA) stapt vrijwel zeker over naar het ministerie van Defensie onder nieuwe PVDA-minister Ter Beek.

Van Voorst verklaarde vrijdag op het Binnenhof desgevraagd weliswaar "eerst te willen kijken of het die kant op gaat, maar ook op Defensie is ondanks de ontspanning tussen oost en west een heleboel belangrijk werk te doen".

VERKEER

Het CDA-Europarlementslid mevrouw H. May-Weggen is beschikbaar als minister van Verkeer en Waterstaat. Dat heeft ze vrijdagavond gezegd voor de NOS-radio.

May-Weggen zei dat ze formateur Lubbers telefonisch vanuit Pretoria heeft laten weten dat ze wel minister van Verkeer en Waterstaat wil worden. Als een ministerschap er niet in zit, is ze "in principe" ook bereid een staatssecretariaat te aanvaarden.

Frans / Duitse top in teken hervormingen Oost-Europa

BONN - De Franse president Francois Mitterrand heeft gisteren in Bonn verklaard dat de kwestie van de Duitse hereniging "een van de overheersende zaken in het laatste decennium van deze eeuw" zal zijn. Frankrijk hoeft daarvoor geen vrees te hebben, aldus Mitterrand, voorop gesteld dat de hereniging van beide staten op Duitse bodem "vreedzaam en democratisch" verloopt.

"Geen verantwoord politicus in Europa kan de komende tijd redelijk opereren zonder dit gegeven (in het beleid) op te nemen", aldus de Franse president tijdens een gezamenlijke persconferentie met Bondskanselier Helmut Kohl. Europa verandert zeer snel en "gezien de allure waarmee dit verloopt, zou ik verbaasd zijn als wij niet in de komende tien jaar, een nieuwe structuur in Europa zouden kunnen tegemoetzien", zei Mitterrand.

VOORSTANDER

Tijdens hun topoverleg, het vierenvijftigste van na de oorlog, bestudeerden de Franse president en de Westduitse kanselier manieren om de Europese Gemeenschap weer verder te brengen in de richting van een economische en monetaire unie. Dit verluidt in ingelichte kringen in Bonn.

Mitterrand verklaarde in oktober tijdens zijn rede voor het Europese parlement in Straatsburg in het najaar van 1990 een intergouvernementele conferentie na te streven, waar de volgende stappen naar een monetaire unie moeten worden opgesteld en de EG-instellingen opnieuw worden bezien. Volgens Franse bronnen is Bonn voorstander van zo'n conferentie.

In regeringskringen in Bonn is men bereid de belangrijkste doelen - de monetaire unie, het Europese sociale handvest - vooruit te helpen en is men het eens dat de Frans/Duitse samenwerking opnieuw de motor van de Europese integratie dient te zijn.

De Frans/Duitse top staat verder geheel in het teken van de veranderingen in Oost-Europa, waarbij Bonn vooral kijkt naar de DDR. In Straatsburg pleitte Mitterrand voor versnelling van Europa als politieke eenheid, als "enige antwoord" op het probleem dat zich in het Europa van Jalta, waar de naoorlogse kaart van het continent door de geallieerde bondgenoten werd opgesteld, belangrijke verschuivingen voordoen.

Financiële hulp Franse spoorwegen

Tunnelverbinding Frankrijk en Engeland in 1993 klaar

LONDON - Het is niet uitgesloten dat Frankrijk financiële steun zal verlenen bij de aanleg van de hoge-snelheidstreinverbinding tussen Londen en de kanaaltunnel. Dat heeft Michel Walrave, woordvoerder van de Franse staatsspoorwegen (SNCF), donderdag gezegd in reactie op een bericht woensdag op Channel Four. Dat tv-station heeft gemeld dat British Rail (BR) en SNCF een overeenkomst zouden hebben bereikt.

Zowel BR als SNCF hebben de totstandkoming van een akkoord ontkend. Ook ontkennen beide de mededeling op Channel Four dat SNCF bereid is genoegen te nemen met een kleiner gedeelte van het exploitatiesaldo van het tunnelproject. De tunnel tussen Frankrijk en Groot-Brittannië moet in 1993 zijn voltooid. De tunnelverbinding heeft een lengte van vijftig kilometer.

NIET THUIS

Walrave ontkende verder dat de bouw van de treinverbinding met tenminste een jaar zou worden uitgesteld omdat de kosten drie keer zo hoog uitvallen als oorspronkelijk was geraamd. De treinverbinding zou nu 3,5 miljard pond sterling (11,4 miljard gulden) kosten. Eurotunnel, het Brits-Franse consortium dat de kanaaltunnel aanlegt, probeert bij de Britse regering geld voor de snelle treinverbinding los te krijgen, maar Londen geeft vooralsnog niet thuis.

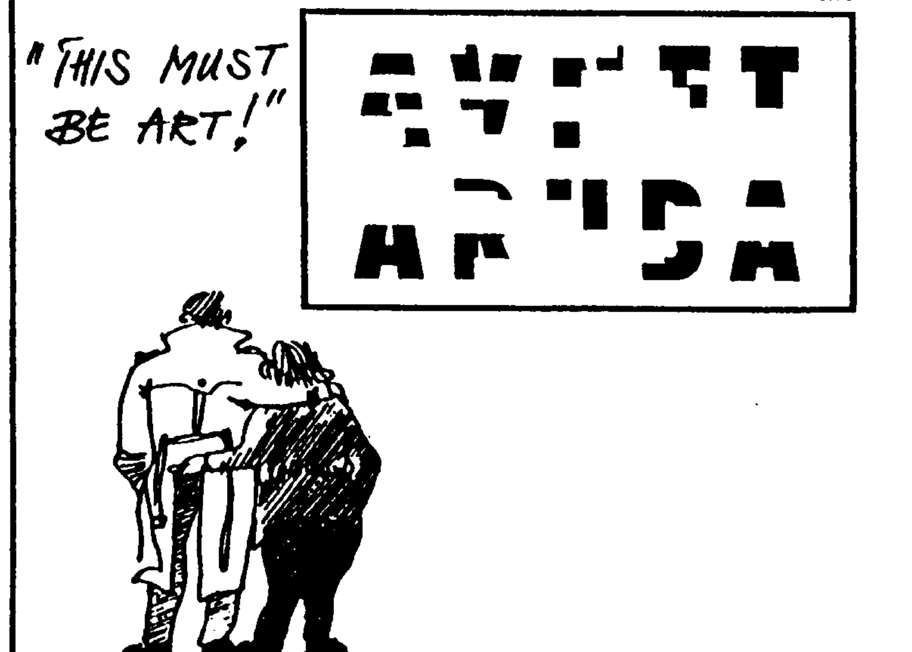
Nieuw kantoor Grabowsky & Poort

■ DEN HAAG — Zo stelt ingenieursbureau Grabowsky & Poort zich het kantoorgebouw voor waarnaar het bedrijf in maart 1991 verhuist. Het wordt gebouwd aan de Gevers Deynootweg bij het Circustheater, schuin tegenover het Kurhaus in Scheveningen (Den Haag).
Het ingenieursbureau, dat negen vestigingen in Nederland en in het buitenland (waaronder Curaçao) heeft), werkt in bouw, infrastructuur en milieutechniek.
Een van de opdrachten in de huidige portefeuille is het constructieve ontwerp voor het nieuwe Haagse stadhuis.

HET OVERSCHOT op de handelsbalans van de Bondsrepubliek Duitsland is in september gegroeid. Het bedroeg 12,44 miljard mark tegen 11,2 miljard mark in augustus.

TOKYO - De regerende Liberaal Democratische Partij (LDP) van Japan heeft deze week toegegeven dat zij en zestig van haar parlementsleden ruim 1,8 miljoen gulden hebben gekregen van de vereniging van eigenaren van de in Japan zeer populaire Pachinko-speelhallen.

NAPA

AMIGOE-abonnees ontvangen vandaag zoals elke zaterdag de weekend-bijlage NAPA met reportages en interviews over aktuele gebeurtenissen zowel in binnen- als buitenland. Daarnaast een aantal interessante rubrieken voor jong en oud. Degenen die zich nog niet op de AMIGOE hebben geabonneerd, kunnen de **zaterdag-editie** van de AMIGOE inclusief NAPA ver-krijgen voor de prijs van **één gulden** bij de diverse verkooppunten.

PIKA

Algemene Beschouwingen

'DE VOORTDURENDE toename van het verkeer noopt ondanks de beperkte financiële positie van het eilandgebied, nochthans tot het uitvoeren van kapitaalswerken, om het bestaande afwikkelingsniveau van het verkeer niet achteruit te laten gaan. Ook eisen van verkeersveiligheid dwingen tot aanpassingen en aanleg van verkeersvoorzieningen. Naast de aanpassing van wegvakken, dient hierbij ook te worden gedacht aan bijkomende voorzieningen als verkeerslichten, bewegwijzering, aanleg van bushaltes en plaatselijke reconstructies van gevaarlijke kruispunten'.

Dat is een mondvol woorden, zou je zo zeggen. Verschenen in de 'Algemene Beschouwingen behorende bij de Begrotingen van het Eilandgebied Curaçao voor het Dienstjaar 1990'.

Ongeveer hetzelfde stond er in de 'Algemene Beschouwingen...voor het Dienstjaar 1989'.

Wat is er dan dit jaar uitgevoerd, vraag je je af, wanneer je naar het in 1989 toegenomen gerammel van je motorvoertuig luistert, of wanneer je bij de garage staat te wachten tot de monteur klaar is met de nieuwe schokbrekers.

*****

Moderne gedeputeerde

DE GEDEPUTEERDE van Onderwijs Dito Mendes de Gouveia heeft een brief geschreven naar de leerkrachten in verband met de viering van de Dag van het Onderwijs.

'Geachte Kolega', zo vangt de gedeputeerde het schrijven in een nieuwe soort Nederlandse taal aan. In regel twee meldt hij het thema: 'De bevordering van Patriotisme'. Had moeten zijn: 'Patriottisme'. Kan voorkomen, zo'n foutje; die maakt de Amigoe ook, maar op deze redactie werken geen gedeputeerden van Onderwijs.

Dito schrijft zéér modern Nederlands. Wat denkt u van 'kultuureigen'? Dat moet, volgens de gedeputeerde, bevorderd en gewaardeerd worden.

*****

Levenslang eigen cup

EUREKA! Waarom, zo vraagt een lezer zich af, waarom volgen wij op Curaçao niet het voorbeeld van bijvoorbeeld Disneyland en andere uitgaansgelegenheden in de Verenigde Staten? Welk voorbeeld? Welnu, indien men daar iets wil drinken, koopt men een beker (cup) voor een dollar of vijf. Die cup houdt men bij zich en kan men voor weinig geld elke keer weer met drank naar eigen keuze laten vullen. Alle bezoekers hebben dus hun eigen cup, die zij - vanwege de prijs - niet met een fraaie boog langs de weg of het wandelpad doen belanden. De zaak blijft schóón!.

Geweldig idee: iedereen op Curaçao dient voor een paar honderd gulden een eigen cup te kopen. De naam wordt er in gegraveerd. Bij verlies: een hoge boete. De cup gaat gegarandeerd een leven lang mee. En we horen allemaal de vogels weer fluiten in plaats van het geritsel en gekraak van de cups.

Maar: is Curaçao nog wel Curaçao zonder die honderdduizenden cups?

*****

Vier meter is te ver

WAAR GEBEURD: je koopt een pakje sigaretten in een supermarket. Je hebt slechts drie gulden bij je, drie munten. Het pakje kost f.2,75. De juffrouw heeft geen kwartje terug en heeft het te druk om vier meter van haar vandaan bij een andere kassa een gulden te wisselen. Of ze vindt het te ver. En ze geeft snoepjes terug als wisselgeld.

*****

Knopende politicus

MIJNHEER, zo vroeg een lezer aan een van onze redactieleden, heeft u ooit een arme politicus ontmoet, die, om het maar eens zo te noemen, de eindjes aan elkaar moet knopen om elke maand rond te komen?

Jesurun en zijn kabinet

DE REDACTIE van de Amigoe ontving wederom een pakket van het kabinet van de gevolmachtigde minister van de Nederlandse Antillen in Den Haag, dat wordt geleid door Edsel A.V. Jesurun, ook wel 'Papy' genoemd. Dit maal bevatte het pakket maar liefst vier foto's met de gevolmachtigde minister erop. Plus het Nederlandse tijdschrift Rotarian, waarin een artikel over de gevolmachtigde minister is opgenomen.

Om onze lezers te tonen hoe tevreden de afdeling Voorlichting en Public Relations van het kabinet is over de gevolmachtigde minister, drukken wij hierbij het persbericht in extenso af.

'In het oktobernummer van Rotarian, officieel regionaal orgaan voor de Nederlandse districten van de Rotary Club, is een artikel verschenen dat handelt over de persoon van de gevolmachtigde minister van de Nederlandse Antillen, Edsel A.V. Jesurun.

Er zijn ruim vijftienduizend Rotarians in Nederland en uiteraard ontvangt ieder lid het tijdschrift. In Nederland zijn er 365 Rotary Clubs, verdeeld over zeven districten.

Gezien de posities die Rotarians doorgaans in de gemeenschap bekleden, mag dit artikel dan ook als een bijzondere promotie voor ons land worden gezien.

Het stuk is zeer positief, zelfs lovend.

Edsel Jesurun heeft, in de zestien maanden die hij als gevolmachtigde minister in Nederland zijn land vertegenwoordigt, niet minder dan vijftien spreekbeurten voor Rotary Clubs gehouden.

In de nabije toekomst staan op korte termijn nog zeven spreekbeurten voor Rotary Clubs in Nederland op stapel. Het spreekt vanzelf dat hij tijdens die interventies de Nederlandse Antillen een flinke promotiebeurt geeft'.

De Paula over 'trage' projecten

Bestuurscolleges moeten zelf vaart erin houden

WILLEMSTAD — Minister De Paula heeft nog geen opheldering gekregen van de gevolmachtigde minister Edsel Jesurun over De Konings uitspraak over de betrokkenheid van De Paula bij het visserijproject op St Eustatius. De Paula verklaarde vanochtend geen enkele invloed te kunnen uitoefenen op welk eilandelijk project dan ook. "De centrale regering heeft niets te vertellen op eilandelijk niveau. Zodra we dat toch proberen treedt men ons tegemoet met het recht van eilandelijke zelfstandigheid."

Aldus de 'financiële-man' van het huidige Antilliaanse kabinet. Ook de Interne Deskundige van Financiën kan volgens de bewindsman geen invloed uitoefen op de snelheid waarmee projecten gerealiseerd worden.

Men is al jaren bezig met het visserijproject. Doorgaans vergen de meeste projecten zoveel tijd omdat verschillende betrokkenen onvoldoende vaart achter de zaak zetten. Volgens De Paula komt dit ook en vooral voor op de kleine eilanden. Zo zou men in het Statiaanse geval veel te lang bezig zijn geweest met de vraag hoe groot de boten moeten zijn, wie ze moet bemannen. Bij de uitbreiding van de landingsbaan van het zelfde eiland en de bouw van een nieuwe pier zouden dergelijke vertragingen zich eveneens voordoen, zo moet duidelijk worden uit de woorden van de minister.

De Paula: "Bepaalde projecten kunnen alleen snel tot stand komen als het BC kracht achter de zaak zet. Dat is iets dat wij als centrale regering niet kunnen beïnvloeden."

Seminar voor commissarissen

Overheids-NV's fungeren niet

WILLEMSTAD — De overheids-NV's en -stichtingen zijn nog te vaak onderwerp van publieke discussie. Er zijn niet alleen klachten over de organisatie maar ook over de organen die toezicht moeten houden op en richting moeten geven aan de organisaties. Het excuus dat de fenomenen van overheid-NV's en -stichtingen betrekkelijk nieuwe zijn, mag daar niet aan afdoen. Vandaar dat een eendagsseminar door de Kamer van Koophandel vandaag plaats vindt in het ITC. Het is bedoeld voor de Raden van Commissarissen. KvK-man R. Willems opende het seminar. Voorzitter was Valdemar Marcha.

Een onderzoek dat volgens Marcha representatief mag worden geacht bevestigt de bange vermoedens: de overheids-NV's fungeren niet goed.

Enkele conclusies uit de enquete:

• Het blijkt dat er nog in teveel ondernemingen een soort leidinggeven en mentaliteit is blijven hangen die ambtelijk genoemd kan worden. De kwaliteit van het uiteindelijk produkt en de klant genieten nauwelijks enige mate van prioriteit in tegenstelling tot procedures zoals die in het ambtenaren verleden hebben bestaan.

• Het onderzoek naar de effectiviteit van overheids-NV's en stichtingen werd bemoeilijkt door het ontbreken van zekere gegevens in hun verslagen om de dienstverlening te meten en ook in niet geringe mate door hun monopoliepositie; er was letterlijk en figuurlijk niet voldoende vergelijkingsmateriaal.

• Gebleken is dat overheids-NV's voor wat betreft hun dienstbaarheid aan de klant en de gemeenschap geen verantwoording hoeven af te leggen. Formeel is dit vaak niet opgenomen in hun statuten en ook is het publiek niet kritisch genoeg of het ontbreekt hun aan een spreekbuis, waar zij hun klachten kunnen deponeren.

• De overheid subsidieert ondernemingen zonder enige vorm van tegeneis zoals kwaliteit in dienstverlening.

• Het gebrek aan voldoende druk en toezicht op de dienstverlening van overheids-NV's en stichtingen werkt een nonchalante houding van de directie in de hand en dus weinig effectiviteit.

Tegenover deze ernstige punten van kritiek staan een aantal positief beoordeelde punten.

• De politiek - tenminste de partij-politiek is door het privatiseringsbeleid van de voorgrond verdreven, zij het nog lang niet geheel verdwenen. Het personeelsbeleid blijkt daardoor zich meer te kunnen richten op de functie-eisen en de professionele kwaliteiten van de sollicitant.

• Het beschikken over een eigen begroting maakt dat de slagvaardigheid van de organisatie verhoogd is, ook al zijn de optimistische doelstellingen die men bij de aanvang van privatisering van overheidsdiensten voor ogen had bij lange na niet gehaald.

ZWAKKE PUNTEN

Marcha noemde tien zwakke punten van de geprivatiseerde overheidsdiensten: de vele subsidieaanvragen van de instanties voordat interne saneringen en efficiëntieverhogingen plaats hebben gevonden; de benoeming van commissarissen met een duidelijke partij-politieke besluitvormingsbereidheid; de gedeputeerde die, te vaak, qualitate qua als voorzitter wordt benoemd van de Raad van Commissarissen en ook te vaak uit eerbied voor zijn politieke functie een te grote invloed wordt gegeven; de ambtelijke mentaliteit van de leiding, de partij-politieke neigingen van de aandeelhoudersvergadering; de gebrekkige communicatie tussen aandeelhouders, commissarissen en directieleden; het ontbreken van een beleidskader of te wel ontwikkelingsplan van de aandeelhouders, de serieuze discrepanties tussen overheids-NV's in arbeidsvoorwaarden en besluitvormingsprocedures; de incompetente en/of weinig onderlegde commissarissen en bestuursleden; het gebrek aan continuïteit.

De stof verkregen uit dertig interviews biedt wellicht stof tot nadenken.

■ *WILLEMSTAD — Minister voor Ontwikkelingssamenwerking Franklin Crestian hield onlangs een toespraak tijdens de presentatie van de Dutch Caribbean Campagne 1990'. De campagne valt namens de landsregering onder de competentie van het departement van Ontwikkelingssamenwerking. De presentatie werd verzorgd door het Nederlandse bureau VAZ DIAS.*

HET WEER

WEERSVERWACHTING GELDIG tot morgenmiddag 12.00 uur lokale tijd:

Licht tot half bewolkt met kans op een enkele plaatselijke bui.

Zwakke tot matige oostelijke wind (tussen negen en zestien knopen).

WEEROVERZICHT:

In het Caribisch gebied bevinden zich momenteel geen storingen die van belang zijn voor het weer op de Benedenwindse eilanden. De aangevoerde lucht is echter nog voldoende vochtig en onstabiel om enkele plaatselijke buien te veroorzaken.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 0800 L.T. Afgelopen 24 uur

Station	Het weer	Max	Min	Neerslag mm
Curaçao	half bewolkt	30	26	1.9
St Eustatius	licht bewolkt	31	23	-.-
Amsterdam	licht bewolkt	20	8	sporen

■ Door een organisatorische fout werd gisteren in de rubriek 'Weer' een verkeerd, oud weerbericht geplaatst. Daarin wordt melding gemaakt van orkaan 'Gabriëlle'. 'Gabriëlle' is er allang niet meer. Onze excuses voor de schrik die dit 'orkaanbericht' onder onze lezers veroorzaakt heeft.

Verhuizing van Roses and Wine

■ *WILLEMSTAD — Roses and Wine is verhuisd naar de Mahaaiweg 23. Eigenaresse Aurora Durand (midden) poseerde met haar echtgenoot Irving Durand voor de Amigoe-fotograaf. Op de foto staan enkele medewerksters: Marian Ortela, Yvonne Mercelina en Shahaira Mercé.*

Aandacht voor minderbedeelden

Ouderorganisatie plaatst opmerkingen bij leerplicht

WILLEMSTAD — De overkoepelende organisatie van oudercommissies, Forsa Mayor, heeft op zich niets tegen de invoering van leerplicht, maar vindt wel, dat er met een aantal punten heel goed rekening gehouden moet worden, waaronder de toegankelijkheid tot katholieke scholen en de haalbaarheid van leerplicht bij kinderen uit financieel minder draagkrachtige gezinnen.

Dit schrift de Forsa Mayor in een persbericht. De Amigoe berichtte onlangs uitvoerig, over de installatie van een commissie die adviezen moet uitbrengen over de invoering van leerplicht. Er ligt al een concept eilandsbesluit op tafel, opgesteld na de onderwijsstop. Gedeputeerde van Onderwijs, Dito Mendes, richtte vorige week een commissie op die eind deze maand verslag moet uitbrengen. Hij wil ingaande volgend schooljaar de leerplicht realiseren.

De Forsa Mayor is daar in principe voorstander van, maar vraagt zich af of gezien het nijpend tekort aan leerkrachten bij katholieke scholen wel voldoende plaatsingsmogelijkheden zijn op die scholen. 'Of zullen de kinderen (voor wie geen plaats is) dan maar naar de openbare scholen moeten gaan?' wil men weten.

Een ander punt dat duidelijkheid vereist, is de kwestie van de invoering van leerplicht op 4 jarige leeftijd en dus vanaf de kleuterschool. (Mendes zei zelf voorstander te zijn om de plicht van toepassing te laten zijn van 4 tot 15 jaar, RED.) Hoe kan dat het geval zijn, indien het kleuteronderwijs zelf nog niet bij de wet geregeld is, aldus de Forsa Mayor. Men maakt zich ook zorgen over de mogelijkheden voor de leerlingen van het voortgezet bijzonder onderwijs.

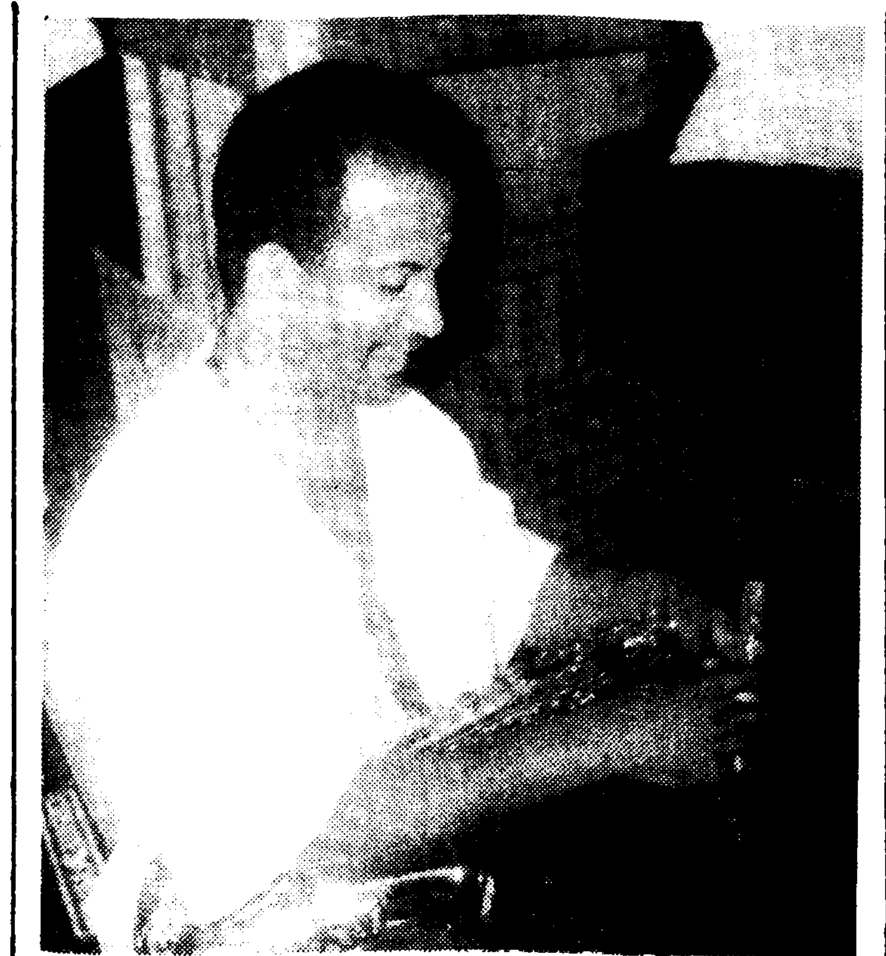
Men wijst er ten slotte op, dat leerplicht een haalbare kaart moet zijn, óók voor kinderen afkomstig uit financieel minder draagkrachtige gezinnen. Gezinnen, bijvoorbeeld, waarbij de ouders werkloos zijn en een continue strijd voeren om te overleven: zal daar de motivatie te vinden zijn om de kinderen verplicht naar school te sturen, vraagt de overkoepelende ouder-organisatie zich af. Men spreekt de hoop uit, dat bij de formulering van de nieuwe wet met deze punten rekening wordt gehouden. Het communiqué is ondertekend door de p.r. man van Forsa Mayor, Bruno Leonora.

Bestuursverkiezing Forsa Mayor

WILLEMSTAD — De overkoepelende ouderorganisatie Forsa Mayor organiseert morgen (zondag) een algemene vergadering in het buurtcentrum Pietermaai van 4 tot 6 uur 's middags. Belangrijkste agendapunt is de verkiezing van een nieuw bestuur. Op alle ouderommissies en werkgroepen wordt een beroep gedaan, twee man naar de vergadering van de Forsa Mayor af te vaardigen. Op de vergadering zullen ook de ontwikkelingen in het onderwijs aan de orde komen, zoals de invoering van leerplicht.

WILLEMSTAD —In de kunst-akademie aan de Roodeweg 7A, naast het ziekenhuis, vindt op aanstaande maandag een lezing plaats over (de interaktie tussen) kunst en marketing. Spreker is Shelly Martis, adviseur communicatie bij het bedrijf Shelena Communications. Hij is kunst- en marketingkenner. Na zijn studie aan de Akademie voor de beeldende kunsten in Enschede, studeerde hij marketing & communications. De lezing duurt van 8 tot 9 uur 's avonds. Entree is vrij.

In afwachting van 'jazz to come'

ARTURO TAPPIN

WILLEMSTAD — Arturo Tappin is een saxofonist die deel uitmaakt van het Adrian Clarke Quartet dat op de laatste dag van het Second Curaçao Caribbean Jazz Festival zondag 12 november zal optreden. Tijdens zijn studie aan het Berklee College of Music in Boston bleek hij één van de beste studenten te zijn. Tijdens het Edinburgh Festival in 1988 kreeg hij lovende kritieken. Het Adrian Clarke Quartet uit Barbados bestaat verder uit pianist Adrian Clarke, drummer Antonie Rudder en bassist Nicholas Branker. Het kwartet is één van de meest gevraagde Caribische jazz-groepen op internationale jazz-festivals.

Directeur Loeper (Tourism Development Foundation):

Sociaal aspect bij toeristische ontwikkelingen in de gaten houden

WILLEMSTAD — Bij de ontwikkeling van het toerisme als derde economische pijler zullen het sociale aspect, de invloed van het toerisme op de lokale gemeenschap én de onvermijdelijke minder gunstige neven-effecten ('tourism evils') van deze industrie, goed in de gaten gehouden moeten worden. Dit, om te voorkomen dat het toerisme de overhand krijgt en het lokale publiek zich afzijdig gaat opstellen of zich zelfs tegen de toeristische industrie -en dus ook de individuele toerist- gaat keren. Zo verklaarde gisteren de kersverse 'executive director' van de Curaçao Tourism Development Foundation (CTDF), Siegfried Loeper. Dit is de overkoepelende toerisme-organisatie, die verantwoordelijk is voor de ontwikkeling van het Curaçaose toerisme.

De CTDF zit nu in haar nieuwe onderkomen: het gebouw van de Holding Company op Pietermaai. Deze nieuwe body, een fusie van het toeristenbureau en de Holding, beschikt nog niet over alle personeelsleden, maar zal binnen afzienbare tijd op volle toeren gaan draaien.

TWEEDE MAN

In totaal zullen er zo'n 35 tot 40 personen werkzaam zijn, aanzienlijk minder dan het totale personeelsbestand van de Holding en het toeristenbureau samen, terwijl deze nieuwe instantie toch een uitgebreider takenpakket heeft, legde gisteren de 'tweede man' bij de stichting, Piet Sampson, uit.

Sampson, voormalig personeelsmanager bij de Curaçao Dok Maatschappij, wordt in januari a.s. waarnemend 'executive director' bij de CTDF en vervangt -binnen drie jaar- Siegfried Loeper.

BELIZE

Loeper, een Duitser met een hotelvakschool- opleiding en jarenlange ervaring in Europa, Afrika en Centraal Amerika, heeft in zijn 25-jarige loopbaan, diverse ministers van Toerisme bijgestaan en heeft talrijke toeristische ontwikkelingsplannen opgezet. Hij was tot voor kort in dienst van de EEG uitgezonden naar Belize, waar hij onder andere een toeristisch ontwikkelingsprogramma op poten zette. Hij bezocht Curaçao tot nu toe drie maal. Begin volgend jaar wordt hij fulltime bij de CTDF ingezet.

PROGRAMMA

CTDF- bestuurslid, Valdemar Marcha, meldde gisteren dat het actie-programma van de stichting, dat een periode van 5 jaar beslaat, rond is en dat dit binnenkort aan de relevante instanties zal worden gepresenteerd. Zodra dit achter de rug is, zullen de media en het publiek kennis kunnen nemen van de inhoud van het programma, dat als doel heeft het aantal toeristen na het verstrijken van die periode te verdubbelen.

Over Loeper zei Marcha, dat het bestuur erg verheugd is, dat hij besloot de post van directeur te aanvaarden. 'Hij kan veel voor ons betekenen. We gaan er nu hard tegen aan om onze faciliteiten te verbeteren en zowel de kwaliteit als de kwantiteit van (het aantal) toeristen op te voeren,' aldus Marcha.

UITDAGING

Loeper blijkt optimistisch gestemd over het welslagen van deze 'grote uitdaging': het weer op poten zetten van de toeristen-industrie op Curaçao. Er zal, voor het zover is, wel heel wat moeten gebeuren, erkende hij. De 'accommodation sector' ging immers zienderogen achteruit evenals de kwaliteit van het soort toerist dat naar Curaçao komt: in deze beide trends moet verandering komen.

BACKBONE

De hotels en andere onderkomens zijn immers de 'backbone' van de toeristen-industrie, aldus de directeur, die meldde dat naast het upgraden van hotels en het bouwen van nieuwe, 'derde generatie' hotels, ook nodig het produkt op peil gebracht moet worden: Curaçao zal zich moeten ontwikkelen als 'activiteiten-eiland', gericht op de toerist die op vakantie gaat 'om zijn geest maar niet zijn lichaam tot rust te laten komen.' 'Zon- en strand toeristen' op grote schaal zal men hier toch niet kunnen trekken, terwijl avonturiers ook beter een andere bestemming kunnen kiezen.

PLANNING

Daartoe is planning en marketing nodig: het marketing plan zal zo'n 3 jaar lopen, terwijl de planning wel een periode van zo'n 5 jaar beslaat. Er zullen nieuwe markten aangeboord worden en dan op een effectieve manier, want dat gebeurde tot nu toe niet. Vóór het zover is, zullen die geïdentificeerd moeten worden. Heel belangrijk hierbij is, de betrokkenheid van onder meer de hotels en de luchtvaartmaatschappijen.

GOOD WILL

Even belangrijk bij de ontwikkeling van het toerisme is het tegenwicht dat geboden wordt om al te drastische invloed op het sociale leven hier te vermijden: bij de aanwijzing en bescherming van toeristische gebieden zal daarmee rekening gehouden moeten worden. Een van de stappen om 'good will' bij het publiek te bereiken is het op veel grotere schaal betrekken van lokale investeerders en project-ontwikkelaars, evenals het onderhouden van goede contacten met alle relevante organisaties.

COMMUNICATIE

Loeper zei geen problemen te verwachten vanwege het feit dat hij als buitenlandse deskundige, aan de top van de nieuwe organisatie komt te staan: hij noemde weer de noodzaak van goede communicatiekanalen tussen de stichting en de lokale organisaties van het bedrijfsleven en de regering. 'Ik denk niet dat de nationaliteit zo veel uitmaakt, de persoon moet zich met de situatie kunnen identificeren,' aldus Loeper, gisteren tijdens zijn eerste ontmoeting met de Curaçaose media.

Over de privatisering van lokale hotels zei hij dat dit een 'uitstekend plan' is. 'Het bedrijfsleven is gierig. Dat moeten we hebben.' Over de bestaande hotelfaciliteiten blijkt hij niet erg te speken: de eerste prioriteit is derhalve een flinke opknapbeurt en opgrading van de bestaande faciliteiten. Ook op de rest van het eiland zal hier en daar 'plastische chirurgie' uitgevoerd moeten worden, 'om de natuur een handje te helpen.'

ADVERTISING

De promotie-activiteiten die Curaçao tot nu toe ondernam bleken zeer kostbaar maar weinig. effectief. Vandaar dat die onder de loupe genomen worden en waar nodig aangepast zullen worden. Het CTDF trok hiervoor speciaal een jonge Curaçaose advertising kracht aan die zijn baan in New Yok opgaf: Edward Pietersz wordt de 'in- house' publiciteitsdeskundige. Om externe 'feed back' te krijgen, werd reeds het Tourism Development Council opgericht, die de banden met andere organisaties zal onderhouden. Ook het publiek zal te allen tijde met goede ideeën of initiatieven bij de nieuwe stichting kunnen aankloppen.

VERENIGDE STATEN

Wat in elk geval zal gebeuren is een toeristische bewustwordings-campagne gericht voor het publiek. De vorige (via radio en tv) lukte niet echt, erkenden de bestuursleden van de organisatie. 'Vele mensen zien het nut van het toerisme niet in, ze zijn niet op de hoogte van de voordelen van deze industrie. Ze menen dat het een business ván buitenlanders vóór buitenlanders is,' aldus Loeper, die niet gelooft dat Curaçao zich vooral moet richten op Europese toeristen. De VS blijkt, gezien de geografische nabijheid de belangrijkste markt. En de stroom Europeanen die op reis gaat na 1990 zal, verwacht hij, teruglopen.

DIVERSIVITEIT

Gevraagd wat nu zijn indruk is van Curaçao, zei Loper dat het een 'different island' is met zijn eigen charme. Van vele mensen die hij gesproken had, kreeg hij te horen dat toeristen vooral onder de indruk zijn van de diversiviteit die het eiland te bieden heeft. Waarom aanvaardde hij deze baan?. 'Om professionele redenen én omdat ik het een uitdaging vind en ik hou van uitdagingen.'

Crestian terug van Haags 'politiek-gevoelig' overleg

WILLEMSTAD — Een aantal zaken die nodig besproken moesten worden met minister De Koning liggen politiek gevoelig en konden dus niet naar voren gebracht worden tijdens het laatste bezoek van de Nederlandse bewindsman aan de Antillen. Dit gegeven ligt aan de basis van het bezoek dat minister Franklin Crestian van Ontwikkelingssamenwerking aflegde aan Den Haag en het EG-centrum Brussel. Woensdag keerde hij terug, hij hult zich echter -bewust - nog in stilzwijgen over zijn missie.

Waar de besprekingen over gingen en wat de resultaten waren, wil de Bonaireaanse DP'er nog niet zeggen. 'Ik vind het onethisch dat de bestuurscolleges van de eilanden en mijn collega-ministers via de krant moeten vernemen wat er is gezegd.'

Voor de pers en de Antillen als geheel wordt het wachten tot donderdagmiddag. Dan geeft Crestian een persconferentie.

De BC's van Sint Maarten, St Eustatius en Bonaire zijn inmiddels ingelicht. Over Saba zijn geen spraakmakende dingen naar voren gebracht in Europa. Maandag heeft Crestian overleg met het Curaçaos bestuurscollege en dinsdag met minister Gumbs en de minister-president.

Departementsdirecteur James is met zijn baas Crestian afgereisd naar Nederland en is terwijl de minister terugkeerde, in Nederland blijven 'hangen' om in samenwerking met KABNAA erop toe te zien dat de afspraken op papier gezet worden. James is teruggekeerd met de inaugurele KLM Amsterdam-St Maarten-vlucht. Met KABNAA is overeengekomen dat vanuit Den Haag maandag, dinsdag en uiterlijk woensdag de op schrift gestelde en goedgekeurde overeenkomsten binnendwarrelen op het bureau van Crestian.

Donderdagochtend moet alles rond zijn voor de publiciteit.

Crestian wou vrijdag-

CRESTIAN

middag tegenover de Amigoe slechts kwijt dat de ALM, de Dokmaatschappij en de Bonairaanse elektriciteitsproduktie drie van de gespreksonderwerpen waren. Wat daar zo politiek gevoelig aan is liet de minister zoais gezegd niet los.

In Brussel overlegde de minister ook. Dat was nodig omdat bepaalde verzoeken voor januari klaar moeten zijn voor de Financiële Commissie van de Europese Gemeenschap.

Van Faroe Metry

Bentoera krijgt nul op het rekest

WILLEMSTAD —Raymond Bentoera, raadslid van de oppositiepartij DP, heeft nul op het rekest gekregen van gedeputeerde van Financiën, mr Faroe Metry. Metry gaat niet in op het verzoek van het raadslid, een vergadering van de financiële commissie te beleggen om de financiële situatie van het eilandgebied te bespreken. De laatste vergadering van die commissie, waarin de liquiditeitssituatie van het eilandgebied aan de orde kwam, werd op 30 september j.l. gehouden. Daarnaast is deze commissie er één die advies en bijstand verstrekt aan het Bestuurscollege en niet bedoeld om verantwoording af te leggen aan de eilandsraad. Volgens Metry is het verzoek overigens niets anders dan een 'politiek spelletje.'

Zo blijkt uit een brief van Metry aan Bentoera.

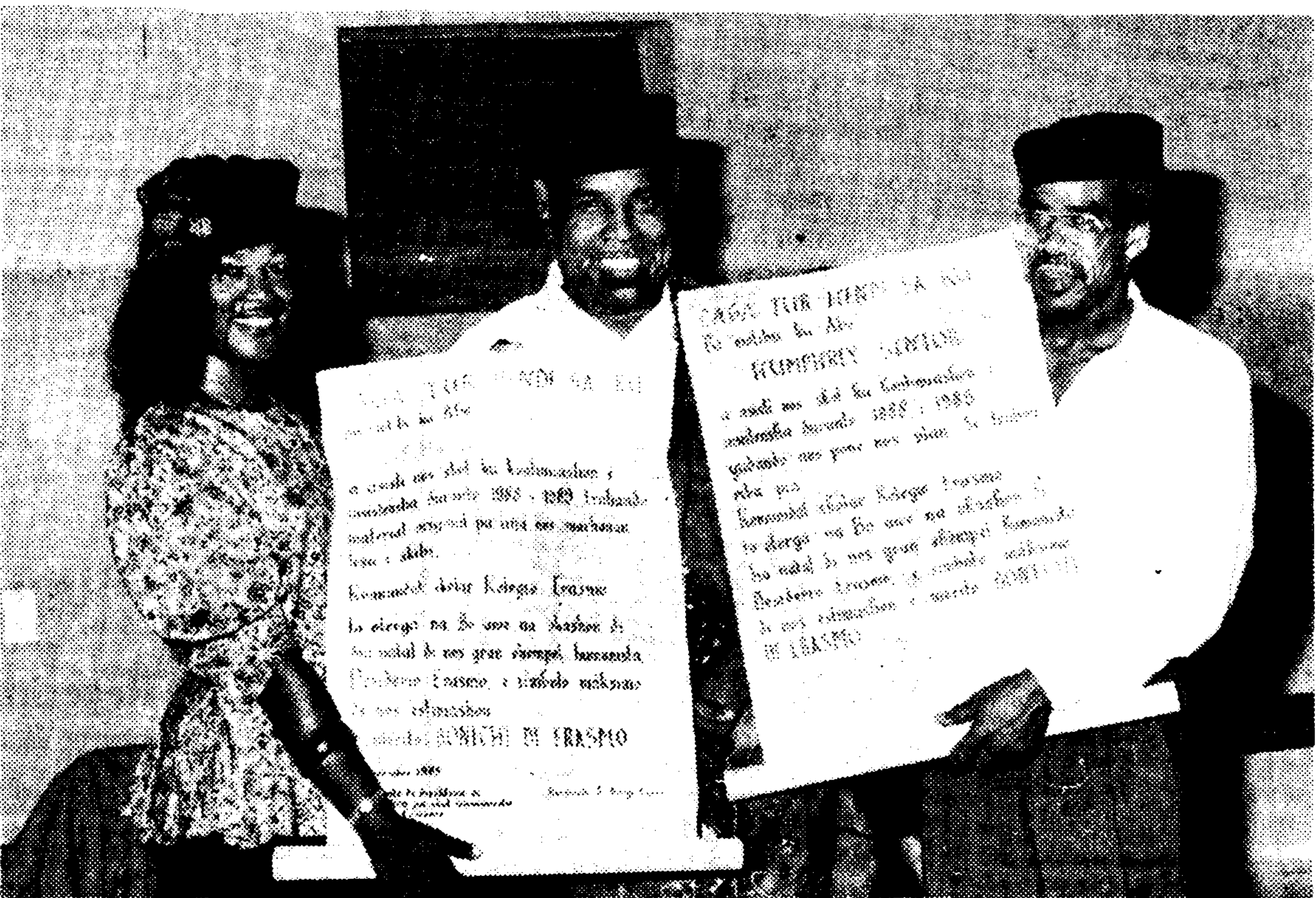
Bentoera klom de afgelopen weken twee maal in de pen: hij stuurde eerst een telegram en daarna een brief naar Metry, die naast gedeputeerde van financiën, ook (q.q.) voorzitter van de financiële commissie van de eilandsraad is.

Bentoera vroeg een vergadering van de financiële commissie aan, vanwege de vele uitspraken van diverse leden van het BC, inzake de uitkering van een eindejaars-financiële tegemoetkoming aan ambtenaren. Premier Maria Liberia kondigde hierna aan, dat er hiernaar een onderzoek wordt ingesteld.

Mr Metry heeft Bentoera laten weten, dat hij niet op diens verzoek ingaat: ten eerste beslist de voorzitter van die commissie wanneer er een vergadering belegd wordt en de commissie staat ten dienste van het BC en niet van de eilandsraad. Daar komt nog eens bij, dat de commissie eind sepetember vergaderde: toen gaf de gedeputeerde van financiën, zoals afgesproken, informatie over de liquiditeitssituatie.

'Geen enkel lid (van de commissie) kan eisen dat zo'n vergadering gehouden wordt. De duidelijkheid die u wenst werd al gegeven op de vergadering van 30 september,' aldus Metry. Hij voegt daaraan toe, dat die duidelijkheid die de DP blijkbaar wil hebben, er binnen DP-gelederen al is: DP-leider, Agustin Diaz, verklaarde immers publiekelijk, dat die partij voorstander is dat álle ambtenaren voor dat extraatje in aanmerking moeten komen 'Gezien dit alles, constateer ik dat uw verzoeken enkel een politieke spel zijn, waarvoor in de financiële commissie geen plaats is. Daarom zal ik aan uw verzoek geen gehoor geven,' besluit de gedeputeerde zijn schrijven.

Onderscheidingen Kolegio Erasmo

■WILLEMSTAD —Frank Martinus Arion, oprichter van de Papiamentu-talige school Kolegio Erasmo waar onderwijs wordt gegeven op humanistische grondslag, heeft gisteravond onderscheidingen uitgereikt aan personen, die zich verdienstelijk hebben gemaakt voor 'zijn' school. Foto: Martinus Arion geflankeerd door Michella Martis (links) en Humphrey Senior.

Werknemers zouden rechter inschakelen

Seaquariumdirecteur ontkent grote personeelsproblemen

WILLEMSTAD — Volgens Erik Bolte zijn er niet meer dan twee ontslagen gevallen bij het Seaquarium-bedrijf en staan de resterende 45 werknemers geen ontslagen meer te wachten. De twee weken geleden ontslagen duikshop-medewerkers zouden volgens andere bronnen een rechtszaak beginnen om de beëindiging van de werkovereenkomst aan te vechten. Advocaat Braam senior kon vanochtend niet bevestigen dat zijn zoon gevraagd is als verdediger. Over de financiële problemen van Seaquarium wilde de Duitse directeur niets melden. Een persconferentie met de aandeelhouders zou het beste middel zijn om de media inzicht te verschaffen in de gezondheid van het bedrijf.

Berichten als zouden minstens zes mensen ontslag aangezegd zijn weigerde Bolte vanochtend te bevestigen. Behalve de twee duikshop-medewerkers zouden volgens oncontroleerbare berichten drie leden van het secretariaat ook verlies van baan boven het hoofd hangen. De vraag of er na de reorganisatie nog steeds 45 mensen zullen werken binnen het bedrijf, beantwoordde Bolte met de opmerking dat er geen sprake is van reorganisatie in de zin dat er ontslagen zullen vallen. 'Kom gerust met het personeel praten'.

In plaats van de twee ontslagen personen zijn een Duitse en een Amerikaanse duikinstructeur in dienst genomen. In deze weken stond in de dagbladen een advertentie waarin om extra personeel gevraagd werd. Er zou ruimte zijn voor nog meer duikdeskundigen. 'Als er twee te vinden zijn van het kaliber Erik Wedervoort, één van de beste duikers van het eiland, dan kunnen zij zich onmiddellijk bij mij melden.

DOW-aanbesteding vuiloverslagstation

WILLEMSTAD — Het nieuwe hoofd van de Dienst Openbare Werken heeft gisteren de aanbesteding openbaar gemaakt van het bouwen van een vuiloverslagstation te Koraal Specht. De inschrijving is mogelijk tot 6 december.

Het station is nodig om nieuw vuil van de stortplaats te Koraal Specht verv oerslaker te maken voor transport naar Mal Pais, waar de definitieve laatste rustplaats wacht van het afval. De land fill te Koraal Specht is vol en matige beschermingsmaatregelen werken onhygiënische toestanden in de hand. Protesten van de bevolking en van politieke figuren waren het gevolg.

Man valt vrouw in huis lastig

WILLEMSTAD — Een nog niet door de politie geïdentificeerde man joeg te Jan Sofat een 81-jarige vrouw de stuipen op het lijf. In plaats dat hij het woonerf op haar verzoek verliet begon de man aan de deuren van het huis te morrelen. De bewoonster schakelde toen maar het alarm in. Hetgeen ook niet het gewenste effect had: de man schakelde de installatie uit. Nadat de controlerende politie weer weg was, kwam de man terug en vernielde de telefoonkabel. Door de aard van dit geval verzoekt de politie de bevolking direct op te bellen als vreemde personen zich in de wijk verdacht ophouden.

■ *SAN NICOLAS — In de Nationale Bibliotheek van San Nicolas werd door de advocaat mr Hubert Lopez een lezing gehouden over de wettelijke regeling voor toelating van vreemdelingen tot Aruba. Er bestond veel publieke belangstelling voor dit actuele onderwerp.*

*****

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
[illegible]: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 18.00 uur; zon.: [illegible] en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: [illegible] en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: [illegible] uur.

*****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON: 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Pageboy 127-743.

TELEFAX; 22368.

BANKREK. nr 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
PRINCIPAL. 20.30 uur **Sex and the lonely women II**(sex movie, 18 jr).
DRIVE-IN: 20.30+24.00 uur **The dream team** (comedy, 14 jr).

*****

BOTICA'S (nachtdienst)
Pabao brug: Kibrahacha, Havenstraat, tel.: 34908.
Pariba brug : San Lucas, tel.: 45119.

*****

WACHTREGELING DOKTOREN
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta Cruz: dokter E. de Cuba, via Alarmcentrum, (tel.: 115) of Dr Horacio Oduber hospitaal (24300).
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter E. Weststrate, via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833.

*****

DOKTER HART KINDER-POLIKLINIEK (Shakepearestraat 13, tel.: 27263/24300): spreekuren maandag t/m zaterdag van 08.30-11.30 uur; maandag, woensdag en vrijdag ook van 15.00-18.00 uur.

*****

CENTRO MEDICO CARABOBO (L.G. Smith Boulevard 34, tel.: 21777): dra L.G. Beke-Martinez, Engleandstraat 7, tel.: 24696.

*****

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE: tel.: 38989 (24 uur per dag).

*****

WIT GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; Noord: tel.: 23425; Santa Cruz en Paradera: tel.: 28288/25543; Savaneta en Brazil: tel.: 47020/48301; San Nicolas: tel.: 45906; Dakota: tel.: 29008 (wijkgebouw), 24444 (kantoor)
(voor brandgevallen, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)

*****

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Highway to heaven: 18.50 Style with Elsa Klensch; 19.10 Big Story; 19.30 Crossfire; 20.00 Love Boat; 21.00 CNN international news; 21.45 Estreno; 23.30 Sports tonight; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 18.00 Father Murphy; 18.00 Sunday movie; 19 30 Showtime; 20.30 CNN international news; 21.00 Quo Vadis? 22.45 Week in review; 23.30 Sports tonight; 24.00 Sluiting.

*****

DIVERSEN
FLIGHT INFORMATION CENTER: dagelijks geopend van 07.00-20.00 uur; na 20.00 uur informaties via verkeerstoren.

ESSO SERVICE CENTER (Oranjestad): **24.00 uur per dag geopend** (alleen gesloten van zondag 20.00 uur tot maandagmorgen 07.00 uur).

STICHTING ZIEKENVERPLEGING ARUBA
DOKTER HORACIO ODUBER HOSPITAAL (tel.: 24300).
Bezoekuren:
Kinderafdeling: doorlopend bezoek van 08.00-20.00 uur.
Andere afdelingen: van 11.00-12.00/15.00-15.45/18.30-19.30 uur.
Rookverbod:
Er is een algemeen rookverbod in het hospitaal. Slechts op enkele recreatieplaatsen in het hospitaal mag er gerookt worden.

PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen; zondagsschool in het Jeugdcentrum.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen; zondagsschool op dezelfde tijd.

*****

DE NIEUW APOSTOLISCHE KERK (Goletstraat 5-A): 09.30 uur kerkdienst.

*****

KAPEL MARINIERSKAZERNE SAVANETA: 09.30 uur kerkdienst.

*****

KONINGIN WILHELMINA FONDS (tel.: 24652/22817): informatiecentrum woensdag geopend van 08.30-12.00 uur -Paardenbaaistraat 8 (boven).

FADA (Paardenbaaistraat 8, tel.: 32999): voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

VERKENNERSGROEP SAN MARTIN DE PORRES: 19.00 uur start speurtocht bij het SAC-kantoor.

PROMENADE SAN NICOLAS: 20.00-22.00 uur optreden van Musical Force en dansgroep Quadirikiri.

*****

ZONDAG
BIOSCOPEN
PRINCIPAL: 17.00 uur **Ghostbusters II** (science fiction, alle leeft.); 21.00 uur **Sex and the lonely woman II** (sex movie, 18 jr).
DRIVE-IN: 21.00 uur **The dream team** (comedy, 14 jr).

*****

DIVERSEN
BUURTCENTRUM SAVANETA: 10.00 uur gezinsdag.

SPORT
SOFTBALL (ASB): 10.00 uur start competitie - Duracell-terrein te Paradera.

ATLETIEK (The Striders): 07.30-09.10 uur veldloop in de duinen te California achter de vuurtoren; 09.25 uur prijsuitreiking.

*****

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

INDIAN ROCK GARDEN WATERSLIDE: maandag, dinsdag, woensdag en vrijdag geopend van 10.00-18.00 uur; donderdag de gehele dag gesloten.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 of 25111).

CENTRO KIBRAHACHA (**dagverblijf voor bejaarden**): openingsuren dagverblijf: 08.00-12.00 uur; kantooruren: 07.30-12.30/14.00-17.00 uur - Piedra Plat 23 (tel.: 28159).

AUTOKEURINGSLOKAAL SAN NICOLAS: geopend van maandag t/m vrijdag van 08.00-11.30/13.00-16.00 uur.

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

BIBLIOTECA NACIONAL: t/m 6 **november** tijdens kantooruren gelegenheid tot bezichtiging expostie van de Surinaamse kunstenaar Remie Jungerman.

Protestdemonstraties tegen falen onderhouds-beleid

Leerlingen van MTS verlaten lekkend en gevaarlijk gebouw

ORANJESTAD — Tegen het middaguur trokken leerlingen en leerkrachten van de Ir Cesare Terzano MTS met borden over het terrein van de school naar de praktijklokalen als protest tegen de toestand waarin deze lokalen verkeren.

Door de regenval van donderdagavond zijn deze lokalen wederom gevaarlijk om lessen in te geven. Het dak heeft diverse lekkages, waardoor het water op de electrische bedrading valt wat kortsluiting en andere ongelukken kan veroorzaken.

Onder de lekkages lopen elektriciteitskabels met hoogspanning van 220 Volt, waarbij via de stalen kolommen deze ook onder stroom komen te staan met alle gevolgen van dien. Reeds enige malen is hier de aandacht op gevestigd. Betrokken instanties kwamen weliswaar kijken, maar het bleef alleen bij kijken, er gebeurde niets.

ONDERHOUD

De school met 350 leerlingen heeft in haar twaalfjarig bestaan geen grote onderhoudsbeurt gehad. De kleine karweitjes worden door de leerlingen zelf gedaan, maar men kan een leerling niet het dak opsturen voor de nodige reparaties, gezien de gevaren die hiermede gepaard gaan en waarvoor de leerling niet verzekerd is.

Op 8 september 1989 stuurden de praktijkleerkrachten een brief naar de directie van de school om nogmaals de aandacht op deze gevaarlijke situatie te vestigen. Zij stelden in hun brief dat gewenst werd, dat voor 25 september een en ander gerepareerd zou zijn.

VENTILATIE

In deze brief maakten de leerkrachten ook van de gelegenheid gebruik om te wijzen op enige andere zaken, die tevens het optimaal lesgeven in de weg staan, zoals de hoge temperatuur in de werkplaats door te weinig ventilatie, de geluidsoverlast van de machines en andere onderhoudsproblemen op de school. De directie stuurde op 15 september een brief naar de betrokken minister en intanties doch kreeg tot op heden geen reactie.

Het ironische van dit alles is dat de MTS in het programma van de Kalamiteitencommissie als opvangplaats voor de slachtoffers van bijvoorbeeld een orkaan wordt genoemd. Hoe dit kan, terwijl het binnen even nat als buiten is en het dak op afwaaien staat in plaats van dekking te bieden, is een raadsel. Met het protest hopen leerkrachten en leerlingen dat er eindelijk eens iets gedaan wordt, zodat verdere acties kunnen uitblijven.

■ *ORANJESTAD — Leerkrachten en leerlingen van de MTS hielden vrijdagmorgen een protestdemonstratie vanwege de deplorabele toestand waarin hun schoolgebouw verkeert.*

Zestig jubilarissen

■ *ORANJESTAD — Het gebeurt zelden in een bedrijf dat zestig werknemers ineens wegens vele jaren trouwe dienst gehuldigd worden.*

Tijdens een cocktail party en een gezellig diner dankte Reinhard Heermann, manager Resort Operations, de zestig werknemers voor hun inzet en werken. Ieder kreeg een gedenkplaat, de werknemers die tien jaar in dienst zijn kregen een horloge en die twintig jaar in dienst zijn een gouden hanger.

ORANJESTAD — Van de British West Indies Airlines (BWIA) wordt vernomen dat deze maatschappij zeven vluchten per week op Aruba uitvoert. De route van de vlucht 484 met een Dc-9 M-83 vertrekt uit Port of Spain via Aruba naar Miami twee uur in de middag op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag en komt 's avonds om 8.40 uur uit Miami terug via Aruba naar Port of Spain.

De andere route op woensdag, zaterdag en zondag komt van Port of Spain via Curaçao naar Aruba en vliegt door naar Miami. 's Avonds wordt terug gevlogen van Miami-Aruba-Curaçao naar Port of Spain. Terwijl Aruba zeven vluchten per week kent, komt BWIA slechts met drie vluchten naar Curaçao.

Eis: drie jaar in Drugszaak

ORANJESTAD — Drie jaar gevangenisstraf eiste officier van Justitie ... Helen Werleman-Lejuez tegen verdachte S.G., die beschuldigd werd zich de afgelopen dagen met handel in verdovende middelen te hebben bezig gehouden.

Verdachte was met J.R. de zee op gegaan om een koffer met vijftien pakjes cocaïne over te nemen van een andere boot, die een signaal had gegeven dat men ter plaatse was. Verdachte had als beloning driehonderd gram cocaïne gekregen en kreeg de opdracht erbij deze voor vijftig florin per gram te verkopen.

De officier achtte het ten laste gelegde, dat hij gehandeld had in marihuana niet bewezen en vroeg daarvoor vrijspraak. Wel achtte zij bewezen het importeren van cocaïne waarvoor drie jaar met aftrek werd geëist. Over twee weken doet de rechter in deze zaak uitspraak.

Oduber na overleg met vakbonden:

Gelijk werk: gelijke betaling

ORANJESTAD — Premier Nelson Oduber vertelde over de besprekingen die de Raad van Ministers gisteren voerde met de overheidsvakbonden SADA, SEPA, STA, SPA en SIMAR, waarbij het onderwerp 'gelijk werk gelijke betalingen' onderwerp van gesprek uitmaakte.

Het doel was om een structuur vast te stellen ten aanzien van gelijk werk en gelijke betaling.

De premier ging terug hoe zijn regering op 9 februari 1989 de situatie had aangetroffen, waarbij een brief van de regering-Eman aan de overheidsvakbonden dat de Raad van Ministers op 31 januari 1989 besliste dat er een gelijke betaling bij de overheid komt voor mannelijk en vrouwelijk personeel.

Premier Nelson Oduber merkt hierbij op, dat de regering-Eman drie jaar niets aan deze zaak heeft gedaan en dat de AVP -nadat het volk haar beleid duidelijk had afgewezen -met een dergelijk besluit kwam. Een brief met enorme financiële consequenties, waarbij niet gesteld werd waar het geld vandaan moest komen. Uit gesprekken die de regering-Oduber met de vakbond over dit onderwerp had, kwam naar voren dat men dit recht van gelijke betaling erkende.

Het voorstel werd gedaan een werkgroep te vormen waarin de vakbonden, overheid, ATIA en Kamer van Koophandel om de gevolgen van dit besluit ter dege te bestuderen. Uit het uitgebrachte rapport, dat vorige maand werd ontvangen, bleek dat ongeveer 560 werknemers in aanmerking voor deze regeling komen, hetgeen de overheid ruim 9.4 miljoen plus pensioen kost, totaal 653.000 florin aan extra kosten. Hierdoor heeft de regering-Eman op de huidige regering een verplichting van niet minder dan tien miljoen florin gelaten zonder aan te geven waar dit geld vandaan moet komen.

Tijdens de besprekingen van gisteren werd overeengekomen dat op 20 november 's morgens om half negen een onderhandelingsteam van de overheid tezamen met de vakbonden -vertegenwoordigd door hun bestuur - besprekingen beginnen. Premier Oduber stelt met nadruk dat eenieder zijn verantwoordelijkheid heeft bij de 'brainstorming' over dit onderwerp, maar dat we vooral verantwoordelijkheid ten aanzien van de gemeenschap hebben. Op die basis hoopt de premier dat er oplossingen komen van wat het beste systeem met gevolgen, die het volk tien miljoen florin kunnen kosten.

VUT-REGELING

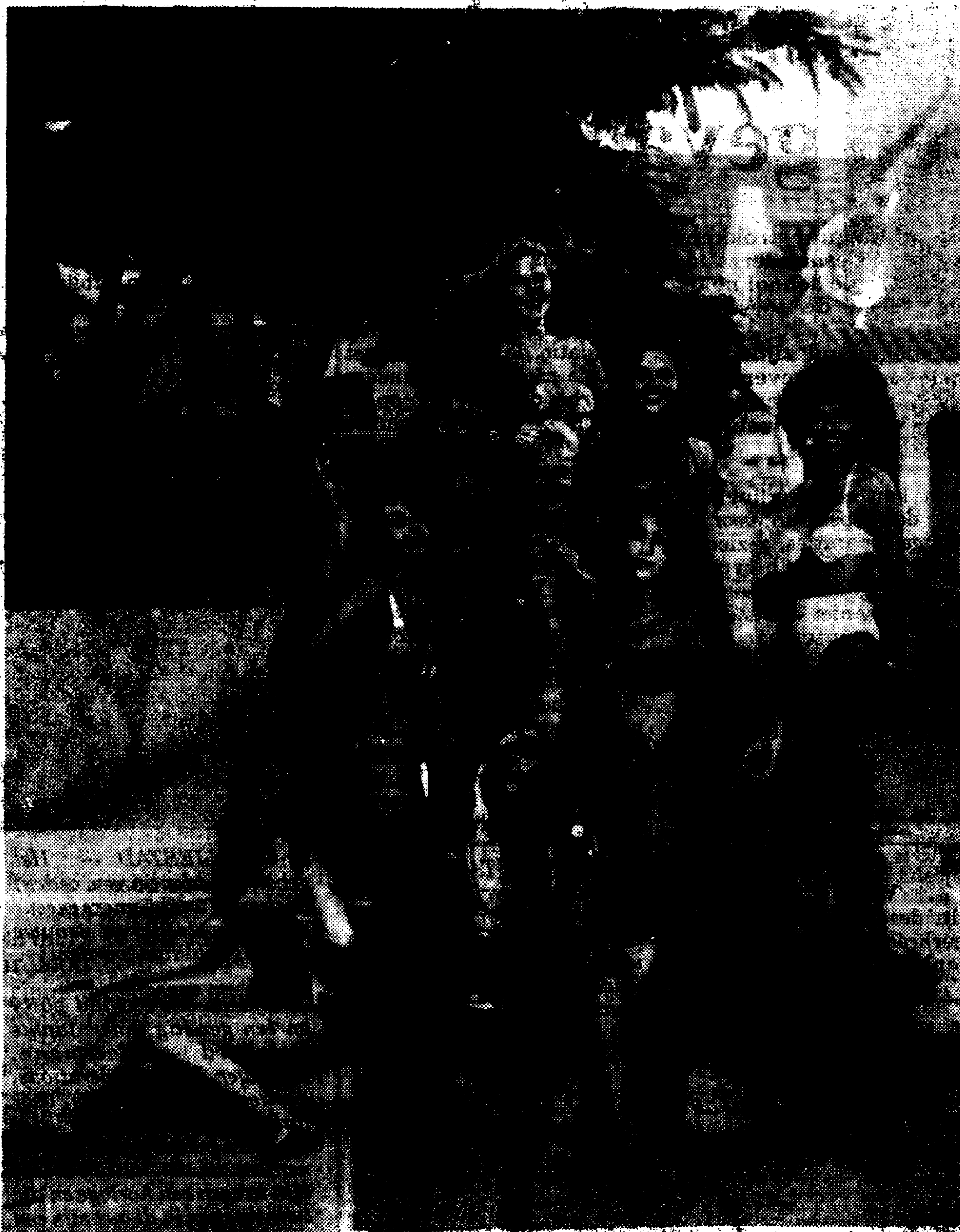
'Niet vergeten moet worden', aldus premier Nelson Oduber, 'dat onze regering werd geconfronteerd met een VUT-regeling, waarbij het personeel nog drie jaar lang salaris ontvangt. Eind mei van dit jaar waren reeds vierhonderd werknemers met de VUT-regeling, eind oktober was dit gestegen tot 614 mensen, te weten 303 ambtenaren en 311 werklieden. Terwijl Aruba allerwege economisch vooruitgaat, heeft de overheid geen mensen om service te geven'.

Hij haalt daarbij een groot aantal voorbeelden aan bij de verschillende diensten waar men dringend mensen nodig heeft. Tenslotte merkte de premier op, dat de regering op dit ogenblik de economische vooruitgang van Aruba niet in een gezonde financiële situatie heeft kunnen omzetten, ondanks de vele maatregelen die werden genomen en getroffen voorzieningen.

WIT WASSEN DRUGSGELDEN

ORANJESTAD — Namens de MEP-fractie in de Staten heeft fractieleidster Grace Bareño een ultimatum gesteld aan de eigenaar/directeur van ochtendblad Diario, Jossy Mansur, om voor vandaag twaalf uur de naam te noemen van het MEP-Statenlid dat volgens Mansur bij witwassen van drugsgelden zou zijn betrokken. Indien Mansur dit niet doet, dan zal de MEP-fractie een straf en civiele zaak tegen Mansur indienen. De MEP-fractie doelt op de uitlatingen van Mansur in zijn tweede open brief aan minister Hendrik Croes, waarin de bewindsman het advies krijgt de Procureur Generaal maar eens een onderzoek te laten instellen naar één van de Statenleden van de MEP, die de afgelopen tien jaren zich schuldig zou hebben gemaakt aan witwassen van drugsgelden, waarbij de bewindsman het advies kreeg maar eens in kringen van medicijnen exporteurs te laten kijken.

Strandschoonheden

Zondag van 10.00 uur tot 17.00 uur worden de gecombineerde verkiezingen gehouden op het strand van Seaquarium. De toegang kost die dag vijf gulden voor kinderen beneden de twaalf jaar. Daarboven betaalt men tien gulden. Seaquariumleden betalen de helft van de prijs. Kaarten zijn reeds nu verkrijgbaar bij de toegang tot het strand.

Het publiek krijgt een modepresentatie, ballet en zang voorgeschoteld alvorens de uiteindelijke verkiezing plaatsvindt. De organisatie is in handen van Kristan Productions.

MISS
HAWAIIAN Tropic
Verkiezing

■ Greg Lemond: enige miljoenen rijker, maar hoe krijgt hij het geld in de Verenigde Staten?

Wielerploeg ADR schuldig bevonden

Greg Lemond krijgt drie miljoen schadevergoeding

RENO - Een rechter in de Amerikaanse stad Reno heeft Greg Lemond een schadevergoeding toegewezen van 1,4 miljoen dollar, zo'n drie miljoen gulden.

De rechtbank in de Amerikaanse staat Nevada achtte de leiding van de Belgische wielerploeg ADR schuldig aan het niet nakomen van financiële verplichtingen en van het verspreiden van kwaadwillige beschuldigingen.

Wereldkampioen en Tour de France-winnaar Lemond reed het afgelopen seizoen voor de Belgische kledingsfirma en heeft zich voor het volgend seizoen verbonden aan Z-Peugeot.

François Lambert, de man achter ADR, werd verschillende keren gemaand weerwoord te leveren in Reno, maar liet steeds verstek gaan. Waarschijnlijk is hij van mening, dat een vonnis van een Amerikaanse rechter niet bindend is voor een in België gevestigde wielerploeg.

Volgens Bob Lemond, vader van Greg en tevens diens zaakwaarnemer, is in Reno vast komen te staan dat het contract tussen ADR en Lemond is afgesloten volgens de Amerikaanse wet.

Mede daardoor verklaarde de rechter zich ontvankelijk de overeenkomst te toetsen.

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

ZWEMBAD 'BENNY LEITO'
(Rif)
open van 09.00-11.45/14.00-17.45 uur.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

BASEBALL
(AA-klasse)
semif-finale
20.00 uur Royal Scorpions vs Sta Rosa Indians - Sentro Deportivo Kòrsou.

* * * * *

ZONDAG
BASEBALL
(Liga Vruminga)
11.00 uur Pepsi Cola vs Holiday Beach;
13.00 uur FEK vs Super Sport Shop;
15.00 uur Marchena Hardware vs Daihatsu - Sta Maria Ballpark.

VOETBAL
(FFK)
18.00 uur (eredivisie) SUBT vs Sithoc -Sentro Deportivo Kòrsou.

* * * * *

Arafat steunt IOC-aanvraag

LAUSANNE - PLO-leider Yasser Arafat heeft voorzitter Samaranch van het IOC een brief geschreven, waarin hij steun betuigt aan een recent Palestijns verzoek om toetreding tot de Olympische beweging.

IOC-woordvoerster Michele Verdier zei dat een afgezant van de Palestijnse bevrijdings organisatie de brief tijdens de Vriendschap Spelen in Kuwayt heeft overhandigd aan Juan Antonio Samaranch.

Volgens Verdier kan het verzoek pas tijdens de IOC-vergadering in Tokyo, volgend jaar september, ter sprake komen. "Een verzoek om erkenning als lid van het Internationaal Olympisch Comité (IOC) betekent internationale erkenning als staat", aldus Verdier. "Het verzoek moet beoordeeld worden door het uitvoerend orgaan van het IOC."

Arafat schreef in de brief ondermeer: "Het Palestijnse volk vecht voor zijn nationale rechten om met andere volken in de wereld menslievende activiteiten te ontplooien...in de wereld van de sport bijvoorbeeld."

De PLO, die een jaar geleden een onafhankelijke Palestijnse staat uitriep, probeert sinds die tijd erkenning te krijgen door lid te worden van internationale organisaties.

Eerder dit jaar lukte het niet het lidmaatschap van de gezondheids- en de touristenorganisatie te vergaren. De Palestijnen benaderden ook al de FIFA voor een plaats op de ledenlijst. Tot nog toe tevergeefs.

Ruw weer voorkomt reparatie

Ondanks defect meetinstrument leidt Nauta in tweede etappe

FREMANTLE - Dirk Nauta is met zijn schip Equity & Law II in de non maxi divisie nog steeds koploper.

Ondanks het feit dat een meetinstrument in een van de masten defect was geraakt, behield Nauta de eerste plaats in de tweede etappe van de zeilrace rond de wereld van Punta del Este naar Fremantle.

Het instrument, dat de windrichting en - snelheid meet, raakte onklaar doordat de hoge en korte golfslag trillingen in de mast had veroorzaakt.

Het instrument kon niet meteen vervangen worden door een reserve-exemplaar omdat de weersomstandigheden te slecht waren. Daardoor moest Nauta een tijd zonder windinformatie varen.

In tegenstellingen tot de prognoses komen de 23 deelnemende jachten eerder dan verwacht in de 'Roaring Forties' terecht. Een gebied in de zuidelijke oceanen dat berucht is vanwege zijn stormen en koude.

Nauta heeft besloten om een zuidelijkere koers te varen om zo snel mogelijk de hindernis te overwinnen en de afstand te verkleinen.

Italiaanse clubs eerst thuisduel

Napoli - Werder Bremen topper in EC III treffen

ZUERICH - Napoli - Werder Bremen is op papier het attractiefste duel in de derde ronde van het Uefa-bekertoernooi. De loting leverde vrijdag in Zürich verder weinig opzienbarende wedstrijden op.

Manager Moggi van Napoli klampte zich vast aan de traditie. "We hebben al eerder van Bayern München en VFB Stuttgart gewonnen. Dus waarom niet van Werder Bremen."

Collega Lemke van Werder Bremen had vooral oog voor het financiële aspect. "Een fantastische tegenstander, die een vol stadion garandeert. Bovendien het belangrijkste duel uit de historie van de club. We moeten in Napels een goed resultaat neerzetten en dan veertien dagen later afmaken."

Opvallend is dat de drie Italiaanse ploegen op 22 november beginnen met een thuiswedstrijd. Juventus ontmoet in Turijn Karl Marx-Stadt uit de DDR en Fiorentina de vrijwel complete nationale equipe van de Sovjetunie, Dinamo Kiev.

FC Antwerp werd gekoppeld aan de verliezend finalist van vorig jaar VFB Stuttgart. Dat wordt in de Sinjorenstad het duel tussen de naar een plaats in Oranje hunkerende Frans van Rooy en trainer Arie Haan van Stuttgart.

LOTING

De loting derde ronde, wedstrijden op 22 november en 6 december:

Juventus (Ita) - Karl-Marx-Stadt (DDR), Napoli (Ita) - Werder Bremen (BRD), Fiorentina (Ita) - Dinamo Kiev (Sov), Hamburger SV (BRD) - FC Porto (Por), Rapid Wien (Oos) - FC Luik (Bel), Rode Ster Belgrado (Joe) - FC Köln (BRD), Olympiakos Pireaus (Gri) - Auxerre (Fra), FC Antwerp (Bel) - VFB Stuttgart (BRD).

Databank met hormonale "vingerafdrukken"

Donika opent nieuw offensief tegen gebruik anabole steroiden

COLORADO SPRINGS - Manfred Donike heeft tijdens een congres over sportwetenschap een nieuw offensief geopend tegen het gebruik van verboden stimulerende middelen.

De Westduitser riep in Colorado Springs internationale sportorganisaties op zijn methode te volgen om anabole steroiden aan het licht te brengen. Hij deed dat in de wandelgangen van het eerste wereldcongres van sportwetenschappers, dat onder auspiciën van het Internationaal Olympisch Comité werd gehouden.

Donike meent dat het volgens zijn methode mogelijk is zes weken tot drie maanden na het laatste gebruik sporen van anabolen te achterhalen. Volgens de thans gebruikte controlemethoden is die termijn twee weken.

Na het bedrog van Ben Johnson in Seoul is het IOC op zoek naar betere manieren om het gebruik van spierversterkende en andere middelen te controleren.

VERFIJNING

Verfijning van Donikes techniek zou de termijn zelfs tot vier à vijf maanden kunnen vergroten. Dan is het effect van de anabolen geheel uitgewerkt. "Dat zou de druk voor atleten dergelijke stimulantia te gebruiken wegnemen. In sommige delen van de wereld is het gebruik nu zo zeer een keuze, als wel een must."

Het systeem van Donike voorziet in een databank die "hormonale vingerafdrukken" van alle topsporters omvat. Van elke topper is het resultaat van voorgaande controles opgeslagen. De hormonenspiegel van iedere atleet wordt vergeleken met de standaard die door duizenden controles is vastgesteld.

Donike zegt dat zijn methode onmiddellijk de verschillen opspoort, met name waar het testosteron betreft. De internationale federatie van gewichtheffers is de enige sportorganisatie in de wereld, die van plan is Donikes systeem in de nabije toekomst te hanteren.

Wullems naar Saudiarabië

DEN HAAG - Henk Wullems vertrekt naar Saudiarabië waar hij voorlopig voor drie maanden als trainer in dienst treedt van Dhahran.

Na die periode beslist de 51-jarige coach of hij het tweejarig contract, dat hem is aangeboden, accepteert.

Wullems was voor het laatst trainer van Excelsior. Vorig seizoen had hij geen club. Ook dit seizoen behoorde hij tot het legertje werkloze voetbaltrainers. Eerder werkte de Brabander bij Willem II, NAC en Go Ahead Eagles.

* * * * *

VOETBAL / LONDEN - De Ierse voetballer John Sheridan is door Nottingham Forest voor ruim 1,5 miljoen gulden verkocht aan Sheffield Wednesday. Sheridan, die aan het begin van het seizoen voor 2 miljoen gulden van Leeds werd gekocht, speelde slechts een wedstrijd voor Nottingham.

Sportolympiade grandioos succes

■ *ORANJESTAD — De Amigoe berichtte reeds over de opening van de internationale Sportolympiade, die door de stichting Sportlotto ter gelegenheid van het eerste lustrum werd gehouden.*

Op de ene foto: het trio dat de eerste balceremonie verzorgde, bestaande uit premier Nelson Oduber, Remy Zaandam en minister mr Hendrik Croes.

Op de andere foto: stichtingvoorzitter Lenny Thijsen biedt aan initiatiefnemer Remy Zaandam een plakkaat aan.

Vermoedelijk aanvulling in technische staf

Joop van der Reijden heeft volledige volmacht in De Kuip

ROTTERDAM - Drs. Joop van der Reijden is vanaf 6 november gevolmachtigd vertrouwensman van Feyenoord.

Dat wil zeggen dat hij alle beslissingen binnen de club mag nemen. Hij hoeft alleen verantwoording af te leggen aan de beheerstichting. De leden van dat orgaan hebben hun zetels wel ter beschikking gesteld, maar blijven voorlopig demissionair aan.

Tot de aanstelling van Van der Reijden, die onlangs werd benoemd tot voorzitter van een commissie die de club moest doorlichten, werd besloten tijdens een vergadering van de beheerstichting in Rotterdam.

Volgens voorzitter Ger van Welsenes van de beheerstichting stellen de leden van de stichting Feyenoord, de Stadion nv en de beheerstichting hun zetels met onmiddellijke ingang ter beschikking, om Van der Reijden met een schone lei aan het karwei te laten beginnen.

Het is de bedoeling, dat NOS-voorzitter Van der Reijden vanaf 6 november als spreekbuis van de club optreedt. De vergadering bepaalde ook, dat de voetbalprestaties sterk moeten verbeteren.

GEEN KAMPIOEN

Van Welsenes: "We begrijpen ook wel dat Feyenoord geen kampioen meer wordt, maar we gaan er toch vanuit dat een plaats boven de middenmoot haalbaar moet zijn. Over het bereiken van Europees voetbal hebben we onze twijfels."

Feyenoord bezet momenteel, na de nederlaag van 0-2 tegen FC Den Haag woensdag, de vijftiende plaats in de eredivisie met acht punten uit twaalf duels.

Van Welsenes sluit een wijziging in het technische beleid niet uit. "Hoewel ik besef dat de juiste man waarschijnlijk niet voor het nieuwe seizoen te vinden is."

Die laatste opmerking vindt de Opel-topman geen motie van wantrouwen aan het adres van trainer Pim Verbeek. "We willen de huidige technische staf versterken."

Volgens Van Welsenes is over die mogelijkheid gesproken door Van der Reijden met Verbeek. De trainer zou niet ongelukkig zijn met de optie. De zakenman sluit niet uit, dat de selectie van Feyenoord binnenkort versterkt wordt.

Het is de bedoeling dat de commissie Van der Reijden begin december klaar is met de beoogde verbetering en vereenvoudiging van de structuur binnen de club.

"We zijn op de goede weg met de besprekingen, maar er moet nog veel gebeuren", aldus Van Welsenes. "We weten wel wat we precies willen, maar dat kunnen we nog niet naar buiten brengen omdat het over de invulling van namen gaat."

* * * * *

WIELRENNEN / FRANKFURT - De Zesdaagse van Frankfurt, die van 2 tot en met 7 februari volgend jaar zou worden gehouden, gaat niet door. De organisatoren denken dat ze geen representatief rennersveld op de baan krijgen, omdat de meeste coureurs midden in de voorbereiding op het wegseizoen zitten.

In tweede van Ajax

Pettersson maakt rentree

AMSTERDAM - Stefan Pettersson heeft dinsdagavond in het tweede elftal van Ajax een geslaagde rentree gevierd.

De Zweedse aanvaller viel in de thuiswedstrijd tegen FC Utrecht (1-0, doelpunt Danny Muller) tien minuten na de rust in voor Mols en maakte op de technische leiding van de Amsterdamse club een goede indruk.

"Stefan oogde redelijk fit", verklaarde trainer Spitz Kohn na afloop. "Hij won een aantal kopduels en toonde zich ook in de combinatie slagvaardig. We moeten echter afwachten hoe zijn knie reageert op deze inspanning.

Het zou mij verbazen als Stefan nog voor de winterstop in de hoofdmacht terugkeert. Eerst zal hij met het tweede team voldoende wedstrijdritme moeten opdoen."

Neemt afwachtende houding aan

Geesink tegen fusie, wel voor samenwerking

UTRECHT - Het verstandshuwelijk tussen NOC en NSF heeft de zegen van Anton Geesink.

Het Nederlandse IOC-lid zegt altijd voorstander te zijn geweest van samenwerking tussen beide instituten. "Ik was tegen een fusie tussen beide organen, maar natuurlijk wel voor samenwerking."

De Utrechtse judoreus neemt voorlopig een afwachtende houding aan. "Ik ben niet op de hoogte van de details. Ik wacht af hoe de samenwerking er in de toekomst uit zal zien." Geesink heeft er nooit een geheim van gemaakt dat in zijn ogen alleen het NOC voor de voortrekkersrol in de topsport in aanmerking komt.

Door de nauwe samenwerking tussen NOC en NSF wordt dat een combinatie van de twee sportorganisaties. "Dat is niet schokkend. Het geeft aan dat de informatie-commissie met leden van de NSF en NOC haar werk goed gedaan heeft." Over zijn toekomstige rol van fondsenverwerver laat Geesink zich niet uit.

"Ik ben door niemand benaderd voor welke functie of rol dan ook. Ik wil mij eerst precies op de hoogte stellen van wat er feitelijk gaande is. Aan de hand van mijn bevindingen wil ik eventueel praten over mijn inbreng. Voorlopig wacht ik af tot er iets concreets gebeurt."

Rinus Israel twee duels geschorst

ZEIST - Rinus Israel, trainer van Den Bosch, is door de tuchtcommissie van de KNVB voor twee wedstrijden geschorst. Israel kreeg de straf, omdat hij in de wedstrijd van zijn club tegen Willem II scheidsrechter Reygwart beledigde. De coach moet tevens een boete van 750 gulden betalen.

De volgende spelers werden voor een wedstrijd geschorst: De Kant (DS), Veldwijk (Emmen), Hellinga (Heerenveen), Aalbers (NEC).

Eerst in 70 jaar mogen Namibiërs stemmen

Aanloop verkiezingen omringd door geweld

DEN HAAG - In Namibia worden volgende week voor het eerst in zeventig jaar vrije verkiezingen gehouden. De aanloop naar de verkiezingen wordt gekenmerkt door geweld en verhalen over geweld. Zo ontstond er grote beroering toen uit getuigenissen van exgevangenen van de Zuidwestafrikaanse volksorganisatie SWAPO, die tientallen jaren vocht tegen de Zuidafrikaanse overheersing, bleek dat zij door de bevrijdingsbeweging waren gemarteld.

Daarnaast braken er tijdens de verkiezingscampagne herhaaldelijk gevechten uit tussen de aanhangers van rivaliserende politieke partijen. Bij rellen tussen aanhangers van beide partijen vielen begin oktober in Oshakati in Noord-Namibia twee doden en vijftig gewonden. En tenslotte zijn er aanwijzingen dat Zuidafrika door intimidatie nog steeds probeert het onafhankelijkheidsproces naar zijn hand te zetten. Pretoria zou daarbij gebruik maken van de militaire en paramilitaire eenheden die het in Namibia had opgericht.

GRONDWET

Van 7 tot 11 november gaan de Namibiers naar de stembus om tweeënzeventig afgevaardigden te kiezen voor de constitutionele vergadering, die een nieuwe grondwet zal opstellen. SWAPO, door de algemene vergadering van de Verenigde Naties in 1973 erkend als de "enige authentieke vertegenwoordiger van het Namibische volk", rekent erop dat zij een grote verkiezingsoverwinning zal behalen en dat zij een tweederde meerderheid in de constitutionele vergadering krijgt. Daardoor zou zij zonder de steun van andere politieke partijen de grondwet kunnen schrijven.

De verhalen over de mensonterende behandeling van de gevangenen in de SWAPO-kampen hebben echter de nodige opschudding veroorzaakt in Namibia. Het is nog onduidelijk in hoeverre zij afbreuk doen aan het imago dat de verzetsorganisatie onder de bevolking had. De bevrijdingsbeweging heeft zich bij monde van secretaris Theo-Ben Gurirab van Buitenlandse zaken verontschuldigd voor de mishandelingen. De organisatie zal echter pas na de verkiezingen antwoord geven op beschuldigingen.

BEVRIJDING

Swapo streed meer dan twintig jaar voor de bevrijding van Namibia, dat sinds 1915 door Zuidafrika bestuurd werd. En de beweging, die een enorm krediet opbouwde bij de bevolking, heeft haar doel bijna bereikt. In december vorig jaar stemde Pretoria immers in met de onafhankelijkheid van wat het beschouwde als zijn 'vijfde provincie' en volgens het tijdschema van de VN wordt het land volgend jaar april onafhankelijk.

DE PAUS ALS MIJNWERKER

■ *TARRENTO — Paus Johannes Paulus II heeft een bezoek gebracht aan de mijnwerkers van een fabriek in de Zuid-Italiaanse stad Tarrento.*
Foto: de paus, verkleed als mijnwerker, wordt begroet door een 'collega'.

Herdenking vakbondsleiders

■ *SALVADOR — Het Comité voor Vrede heeft gisteren in El Salvador ee herdenkingsdienst gehouden voor de tien vakbondsleiders die bij een bomaanslag om het leven zijn gekomen.*

De bom was geplaatst in een auto, die voor het gebouw van FENASTRAS, de overkoepelende vakbondsorganisatie, was geplaatst.

Effectenbeurs New York beperkt computerhandel

NEW YORK - Het bestuur van de effectenbeurs in New York (NYSE) heeft een aantal beperkingen opgelegd aan de computergestuurde aandelenhandel op Wall Street.

De afgelopen weken is van verschillende zijden forse kritiek geuit op de invloed van de computerhandel op de koersvorming op de beurs, vooral naar aanleiding van vrijdag 13 oktober toen de Dow Jones-index van dertig industriële fondsen met meer dan honderdnegentig punten kelderde. Maar ook de weken daarna vertoonde het beursgemiddelde een grillig verloop, mede onder invloed van de computerprogramma's.

OOST-BERLIJN - De kleine Oostduitse Liberale Democratische Partij (LDP), die lang een gehoorzame volgeling was van de regerende communistische partij, heeft gisteren opgeroepen tot aftreden van de Oostduitse regering. Daarvan zal volgens het Westduitse boulevardblad Bild volgende week woensdag in elk geval gedeeltelijk komen als het Oostduitse Centraal Comite een aantal leden van de regering in Oost-berlijn, onder wie premier Willi Stoph, tot aftreden dwingt.

De Oostduitse LDP-partij, een van de vier kleine, met de communisten geallieerde partijen, zei in een verklaring in haar dagblad Der Morgen dat haar leider, Manfred Gerlach, voorzitter zou moeten worden van het Oostduitse parlement.

Groot-Brittannië, VS en Japan liggen dwars

Geen harde afspraken milieu-conferentie

DEN HAAG — De Verenigde Staten, Japan en Groot-Brittannie willen niet dat op de internationale klimaatconferentie in Noordwijk harde afspraken worden gemaakt. De drie landen zullen hierover dit weekeinde overleggen met de andere vier landen binnen de zogeheten G-7, Frankrijk, de Bondsrepubliek, Italie en Canada.

De Amerikaanse ambassade wil desgevraagd alleen bevestigen dat de Amerikaanse ambassadeur in Nederland dit weekeinde samen met "enkele milieu-ministers" informele besprekingen zal voeren in de residentie. Bij het gesprek zal ook directeur Reilly van het Amerikaanse Milieu Agentschap (EPA) aanwezig zijn.

Nederland, gastheer van de Noordwijkse conferentie, heeft zich ten doel gesteld met de 65 vertegenwoordigde landen tot afspraken te komen over een klimaatverdrag, een klimaatfonds voor de Derde Wereld, en stabilisering danwel beperking van de uitstoot van kooldioxide (co2), de belangrijkste veroorzaker van het broeikaseffect. Een aantal westerse landen, zoals de Bondsrepubliek, Frankrijk en Scandinavische landen wil in Noordwijk eveneens een aantal duidelijke stappen zetten.

Met name echter de oprichting van een klimaatfonds stuit op verzet van Groot-Brittannie, de VS en JApan. Volgens deze tegenstanders is nog te weinig bekend over de precieze gevolgen van het broeikaseffect om daarvoor nu reeds vele miljarden uit te trekken.

Aoun dreigt met ontbinding parlement

Zitting Libanon om president te kiezen

BAYRUT - Het parlement van Libanon wordt gedwongen voor de belangrijke bijeenkomst over het Arabische vredesplan te zoeken naar een andere vergaderplaats dan het aanvankelijk geplande Mansour paleis. Dat heeft Lakhdar Ibrahimi, de bemiddelaar van de Arabische Liga, gisteren meegedeeld. Volgens Ibrahimi weigert de christelijke generaal Michel Aoun veiligheidsmaatregelen te treffen voor de parlementaire vergadering. "Dit betekent dat het Mansour paleis niet langer geschikt is voor de bewuste bijeenkomst", aldus Ibrahimi. Tijdelijke voorzitter van het Libanese parlement Husseini is op het ogenblik druk bezig met het zoeken naar een andere lokatie, zei Ibrahimi.

PRESIDENT

De voorzitter had de afgevaardigden bijeengeroepen voor een zitting om een president en een parlementsvoorzitter te kiezen en om het Akkoord van Taif goed te keuren. De zitting was voor vandaag gepland, zo maakte de Libanese televisie bekend.

De vraag is of de zitting in Bayrut wel zal doorgaan. Als het aan Libanons christelijke sterke man, generaal Michel Aoun, ligt niet, zo is uit bronnen bij Aoun vernomen. "Libanon zal de komende achtenveertig uur voor verrassingen komen te staan" als antwoord op Husseini's beslissing, zo heette het.

AKKOORD

Aoun heeft gisteren in Oost-Bayrut gezegd dat hij het Libanese parlement zal ontbinden als het parlement zaterdag besluit een president te kiezen. Aoun riep verder de bevolking op vandaag de straat op te gaan om te demonstreren tegen het Akkoord van Taif.

Het akkoord voorziet in een hervorming van het Libanese politieke bestel en terugtrekking van de Syrische militairen uit het land. Aoun wil er echter niets van weten omdat de terugtrekking van de 33.000 syrische militairen uit Libanon niet wordt gegarandeerd. De meeste van de parlementsleden stemden in Taif in met het akkoord maar het moet nog op Libanees grondgebied worden goedgekeurd. Aoun wil echter dat het parlement hem overlegt voordat een president wordt gekozen.

Vereniging van fiscalisten

ORANJESTAD — Onlangs vond de oprichting plaats van de Arubaanse Fiscalisten Vereniging (AFV). De dertien oprichters van de AFV zijn afkomstig uit de Arubaanse Belastingdienst en uit de Arubaanse particuliere belastingadvieswereld. Zij zijn allen academisch gevormde specialisten, met een universitaire opleiding in het belastingrecht.

Doelstelling van de AFV is de bevordering van en het kweken van belangstelling voor de Arubaanse belastingwetschap in het algemeen zowel als op bijzondere onderdelen daarvan, door middel van onderzoekingen, publicaties, lezingen en alle andere wettige middelen.

Het eerste door de AFV in te stellen onderzoek en de voorgenomen daaruit voortvloeiende publicatie, zullen liggen op het terrein van de 'Arubaanse economie in internationaal fiscaal perspectief'. Dit onderwerp houdt verband met het 'toenemend aantal investeringen in Aruba door internationaal opererende bedrijven, de daarmee samenhangende problematiek van de dubbele belastingheffing, ter oplossing waarvan de AFV fiscale instrumenten wil aandragen'.

Het voorlopig bestuur bestaat uit: voorzitter mr drs P.W. van der Kleij, staffunctionaris directie der Belastingen; secretaris drs A. Gomez Osorio, inspecteur der Belastingen en penningmeester mr M. van Romondt, belastingadviseur.

Financiële prikkels

PEKING - China gaat met financiële prikkels proberen duizenden in het buitenland studerende Chinezen te bewegen hun kennis en kunde in eigen land te komen uitdragen. Dat heeft minister Liu Jialin van Arbeid en Personeelszaken donderdag aangekondigd.

Na de bloedige onderdrukking van de studentenacties voor meer democratie in juni van dit jaar door de regering in Peking besloten veel in het buitenland verblijvende studenten niet meer naar hun land terug te keren. Volgens minister Liu Jialin kunnen terugkerende onderzoekers binnenkort extra hulp en subsidie tegemoetzien voor wetenschappelijke en technologische activiteiten. "Veelbelovende jongeren die niet zo makkelijk fondsen via andere kanalen kunnen verwerven krijgen voorrang", aldus Liu Jialin.

STATUS

Opiniepeilingen onder Chinese studenten in verschillende landen geven overigens aan dat maar weinigen van plan zijn naar hun vaderland terug te keren. Een peiling onder de vijftigduizend Chinese studenten in de Verenigde Staten bracht onlangs aan het licht dat slechts een procent van hen van plan is naar huis te gaan. Tot woede van de Chinese autoriteiten is het Amerikaanse Huis van afgevaardigden inmiddels akkoord gegaan met een wetsvoorstel waarin aan Chinese studenten de status van immigrant wordt toegekend.

Inval politie bij linkse krant El Diario:

Peruaanse guerrillabeweging roept bevolking op tot algemene staking

LIMA - De Peruaanse anti-terreurpolitie heeft gisteren een inval gedaan in het kantoor van de krant El Diaro die fungeert als de spreekbuis van de maoistische guerrillabeweging Lichtend Pad. Vijf werknemers werden gearresteerd, aldus een politiewoordvoerder.

De "opbrengst" van de razzia bestond verder uit "subversieve" pamfletten waarin de Peruaanse bevolking wordt opgeroepen deel te nemen aan een algemene staking waartoe Lichtend Pad heeft opgeroepen. Ze wil zo de gemeenteraadsverkiezingen op 12 november saboteren.

SCHENDING

De krant, die gewoon overal te koop is, steunt Lichtend Pad in haar strijd om de regering ten val te brengen. Volgens de politie kan het personeel in staat van beschuldiging worden gesteld wegens schending van de eenjaar oude anti-terreurwet die het steunen van guerrillageweld onwettig verklaart.

Het straatbeeld in Lima werd donderdag bepaald door vrachtwagens vol soldaten met machinegeweren. De gevangenissen puilden uit als gevolg van de arrestatie van honderden mensen aan de vooravond van de staking. Volgens de politie waren dat er zo'n duizend maar zaten de meesten maar korte tijd vast.

VOORBEREID

De politie is voorbereid op aanslagen door het verzet tijdens de staking. Bij botsingen op straat tussen agenten en guerrillastrijders vielen woensdag al drie doden en zo'n twintig gewonden. Daarnaast heeft de regering extra veiligheidsmaatregelen getroffen voor een protestoptocht waarmee politici, de kerk, vakbonden en het zakenleven willen protesteren tegen de staking en tegen het guerrillageweld.

Zowel de centrumrechtse presidentskandidaat Mario Vargos Llosa als zijn marxistische rivaal Alfonso Barrantes heeft zijn deelneming aan de mars toegezegd. De organisatoren daarvan rekenen op een opkomst van zo'n vijftigduizend mensen. Ook in andere steden staan zulke "vredesmarsen" op het programma.

LEGER

President Alan Garcia heeft het leger woensdag belast met de ordehandhaving in de hoofdstad, uit vrees dat de politie het vandaag niet in haar eentje redt. Bij vorige soortgelijke stakingen staken strijders van het Lichtend Pad bussen in brand om het openbaar vervoer te saboteren en voerden ze bomaanslagen uit op winkels en fabrieken die gewoon waren opengebleven.

M-19 legale politieke partij

BOGOTA - De Colombiaanse regering en de linkse guerrillabeweging M-19 hebben gisteren een politiek akkoord ondertekend dat de weg effent voor de ontbinding van de verzetsbeweging.

Namens de regering tekende minister van Binnenlandse zaken Carlos Lemos en voor M-19 haar woordvoerder Ramiro Lucio. De regerende liberale partij volgde hun voorbeeld, maar de oppositionele conservatieve partij liet het afweten. Het "politiek pact voor vrede en democratie" regelt de terugkeer in de maatschappij van de M-19-leden die amnestie krijgen en de oprichting van een legale politieke partij. Daardoor kan M-19 deelnemen aan de presidents- en parlementsverkiezingen in 1990.

BLOEDIGE

De conservatieven zijn kwaad omdat in bepaalde kiesdistricten M-19 kandidaten [illegible] duizend stemmen nodig hebben om te worden gekozen tot lid van respectievelijk de senaat en het huis van afgevaardigden. Dat is normaal vijftigduizend en zestigduizend stemmen.

De verzetsbeweging, die sinds begin jaren '70 actief was, heeft zich verplicht haar wapens op 15 december neer te leggen. M-19 heeft tal van bloedige acties op haar naam staan. De beruchtste is wel de bezetting van het paleis van Justitie in Bogota in november 1985. Bij de bevrijdingsactie door het leger vielen zo'n honderd doden.

LOSSE NUMMERS van de Amigoe zijn verkrijgbaar bij:
Boekhandel Van Dorp/Edities;
Van der Valk Plaza Hotel, Punda, Princess Beach Hotel & Casino, Promenade, Schottegatweg Oost, Otrobanda, Hotel Las Palmas, Caribbean Hotel & Casino, Holiday Beach Hotel & Casino, Salinja, Hato en ITC;
Pasi Maduro Enterprises, vertrekhal Hato; [illegible]
Boekhandel Salas, Fokkerweg;
Fe[illegible] Supermarket, Berg Altena 96;
Funchal Supermarket, Kaya Jacob Posner Speelweg;
Gallery Salas (Cultuurtuin[illegible]);
Novo's Book and Giftshop, Chobolobo Shopping Center;
Salas Snack;
Cafetaria/Restaurant Salas;
Sam[illegible], Chobolobo Shopping Center;
[illegible], Caracasbaaiweg;
[illegible], Sta. Rosaweg 186;
[illegible], Colonweg;
[illegible], Cas Coraweg;
[illegible]trum, Mahaai;
[illegible] Supermarket, [illegible]weg Oost;
Nos Hollandse Bakkerij, Bandweg;
[illegible] Dollar Store, [illegible]weg;
[illegible] Book and Toystore;
El [illegible];
[illegible], Breedestraat;
La [illegible], Breedestraat (O);
Nos Tienda, Hospitaal;
Sherr Mis Center, Welgelegen;
Boekhandel Sta. Maria, Winston Churchillweg;
La Estrella, Winston Churchillweg;
Toko La[illegible], Schoengevelstraat;
Edmy [illegible] Store, Ronde Klip;
Toko [illegible], Curra de Agua, Mahuma;
Toko [illegible], Jongbloed;
Toko [illegible], Eroseweg.

DE SPAANSE beurscommissie stelt voor het Amerikaanse effectenhuis Drexel te beboeten met 65 miljoen peseta (1,15 miljard gulden). Drexel zou onrechtmatig hebben gehandeld bij de gedeeltelijke privatisering van het Spaanse staatsolieconcern Repsol. De zaak is aan het rollen gebracht toen een belegger erover klaagde dat er op zijn naam stukken waren ge- en verkocht zonder dat hij ervan wist. Drexel sloot zijn vestiging in Madrid toen het onderzoek begon.

■ CARACAS — *De voormalige president van de Dominicaanse Republiek, Juan Bosch, is tachtig jaar geworden.*
Foto: Bosch omhelst Maria Teresa Castillo, die in Venezuela belast is met het departement van Culturele Zaken. Castillo kwam de verbannen Dominicaan gelukwensen.

Internationale milieuconferentie mislukking door weerstand Roemenië

SOFIA - De milieuconferentie in de Bulgaarse hoofdstad Sofia, waaraan vijfendertig landen deelnemen in het kader van het CVSE-proces voor veiligheid en samenwerking in Europa, stevende vandaag af op een mislukking. De conferentie kon de door vierendertig landen overeengekomen slotverklaring niet ondertekenen door de kennelijke weerstand van Roemenië.

De voorzitter van de conferentie, de Oostduitse ambassadeur Hans Voss, verklaarde vrijdag aan het begin van de plenaire slotzitting dat "ondanks alle inspanningen, er geen overeenstemming over de voorstellen van Oostenrijk, Finland, Zweden en Zwitserland, bereikt kon worden". "Aldus kreeg het voorstel van de vier landen niet de benodigde goedkeuring van de vijfendertig landen". Voss zei niet dat Roemenië als enige de consensus doorbrak.

GESCHRAPT

De Roemeense delegatie liet gisteren weten dat Ceausescu erbij blijft dat bepalingen over het recht van individuen en onofficiële organisaties deel te nemen aan milieu-besprekingen, moeten worden geschrapt uit de tekst van het ontwerpakkoord. Het forum in Sofia streeft ernaar richtlijnen vast te stellen voor internationale milieu-bescherming.

OBSTAKELS

In de ontwerp-verklaring waarover 34 landen het eens waren, werd het recht onderstreept voor individuen, groepen en organisaties "vrij hun standpunt te uiten, zich te organiseren en gegevens over milieu-kwesties te publiceren en verspreiden zonder juridische en administratieve obstakels".

FORUM

De Roemenen baseren hun positie op het argument dat individuen en onofficiële groepen niet beschikken over de nodige technische apparatuur om milieu-problemen te kunnen beoordelen.

Het forum, van vijfendertig ondertekenende landen van de conferentie voor veiligheid en samenwerking in Europa (op Albanië na alle Europese landen plus Canada en de Verenigde Staten), concentreerde zich op drie hoofdonderwerpen: de vervuiling van internationale rivieren en meren, het omgaan met gevaarlijke chemische stoffen en het beperken van grensoverschrijdende effecten van ongelukken in de industrie. Veel delegaties brachten evenwel vanaf het begin van de conferentie op 16 oktober de kwestie van de mensenrechten naar voren.

***

DE MINISTERS van olie van de OPEC (organisatie van olie exporterende landen) komen op 25 november in Wenen bij elkaar om te praten over de situatie op de wereldoliemarkt. De bijeenkomst wordt voorafgegaan door een vergadering van het prijscomite van de olie-organisatie. Een van de agendapunten zal zijn de verdeling van de produktiehoeveelheden over de afzonderlijke lidstaten.

■ KAZAKH — Het officiële persbureau TASS heeft [illegible] raketten bij Saryozek. De raketten zullen worden vernietigd [illegible] door de Verenigde Staten en de Sovjetunie is gesloten betreffende de vernietiging van korte- en midden-afstands raketten.

Stoffelijke resten terug naar Filipijnen

Protestmars aanhangers wijlen dictator Marcos

MANILA - Ruim twintigduizend aanhangers van Ferdinand Marcos hebben vandaag in Manila een mars gehouden waarbij zij eisten dat de stoffelijke resten van wijlen de dictator naar de Filipijnen kunnen terugkeren. Sommige betogers eisten het aftreden van president Corazon Aquino.

De optocht van demonstranten, en bussen en auto's groeide vanaf donderdag, toen drieduizend loyalisten zich verzamelden in de voorstad Valenzuela, aan tot rond vijfentwintigduizend mensen. Ze zwaaiden met vlaggen, en droegen spandoeken en schreeuwden de leuzen: "breng hem terug" en "Marcos, we love you". Het verkeer op de ringweg rond de Filipijnse hoofdstad kwam tot stilstand.

VERBOD

De aanhangers van wijlen de dictator, die op 28 september overleed in Hawaii, eisten van president Aquino dat zij het verbod opheft dat Marcos' stoffelijke overschot niet naar Manila mag worden overgebracht. Aquino, die Marcos in 1986 verdreef tijdens een volksopstand, weigert toestemming te geven omdat een begrafenis van Marcos geweld zou kunnen uitlokken en een bedreiging van de openbare veiligheid vormen.

De Filipijnse opperbevelhebber generaal Renato de Villa had de troepen rond Manila in staat van paraatheid gebracht en gaf soldaten bevel zich niet aan te sluiten bij de zogenoemde "mars voor gerechtigheid". De optocht begon tien dagen geleden in Marcos' geboorteplaats Batac in het noorden van het land.

Autobom Colombia: vier doden

BOGOTA - Bij de ontploffing van dertig kilo dynamiet in een auto in Bogota zijn vrijdag twee vrouwen, een kind en een politieofficier die zich in de buurt bevonden, om het leven gekomen. De auto explodeerde onder een brug bij het gebouw van de liberale krant El Espectador, zo werd uit politiebronnen vernomen.

De krant was in september al het doelwit van een aanslag, waarbij het gebouw van El Espectador bijna geheel werd verwoest.

MENSEN

Verrassende post voor oudjes

Twintig bejaarde inwoners van Alphen aan de Rijn zijn het afgelopen weekeinde verrast met een briefje van honderd in hun brievenbus. Een onbekende trakteerde de bejaarden in de Jan Luykenstraat op deze welkome post.

De bewoners mogen het geld voorlopig houden. Maar als blijkt dat de gulle gever via een misdrijf aan het geld is gekomen, eist de politie de twintig snippen op.

Symposium over prostitutie

Welke mogelijkheden en beperkingen biedt de opheffing van het **absoluut bordeelverbod** bij de benadering van prostitutie? Dit zal een steeds terugkerende vraag zijn op het symposium over prostitutie dat donderdag 2 november door de studenten organisatie geneeskunde Groningen, stichting Panacea, gehouden wordt.

Binnenkort zal de Eerste Kamer beslissen over een wijziging van artikel 250 bis van het wetboek van strafrecht. Als de Kamer hiertoe besluit, is het houden van een bordeel niet meer illegaal. De organisatie of exploitatie van prostitutie is dan alleen nog strafbaar als sprake is van dwang, geweldpleging of misleiding.

Gemeenten krijgen daardoor meer ruimte een beleid ten aanzien van prostitutie te ontwikkelen. Als bij een gewoon bedrijf kunnen ze bijvoorbeeld vestigingsplaatsen voor bordelen aanwijzen en voorschriften voor arbeidsomstandigheden opstellen.

Volgens een van de sprekers op het congres, mr. W.A.L. Reijlink, werkzaam op de afdeling bestuurlijke en juridische zaken van de gemeente Groningen, is echter sprake van tweeslachtigheid. Wijziging van art. 250 bis zou betekenen dat de situatie van de prostituees en eventuele omwonenden in bepaalde opzichten verbeterd wordt.

Hier zien we ze ook vaker rondlopen, maar in Amerika is het een ware rage, 'sculpted scalps' zoals ze er genoemd worden zijn schedels voorzien van de meest uiteenlopende haardrachten. Van bunnies tot liefdespijlen en damborden tot heuse kanalen.

Het model wordt eerst met sop op het haar aangebracht en daarna in vorm gekapt. Om het kapsel in topvorm te houden moet het om de zes weken aan deskundige handen worden onderworpen. De meeste 'sculpted scalps' gaan echter reeds na twee **weken naar de kapper om hun** coupe 'bij te houden'. Geen goedkope grap in de Verenigde Staten waar het bijhouden van zo'n kapsel al gauw 8 dollar kost.

Niet voor elke beuzeling naar de huisarts

Patiënten moeten zodanig worden opgevoed dat ze niet met **alledaagse kwaaltjes** - zoals griep, hoestklachten of pijn in de rug - naar een huisarts stappen. In de nabije toekomst zal die huisarts zijn handen al vol hebben aan chronisch zieken en zelfstandig wonende hoogbejaarden.

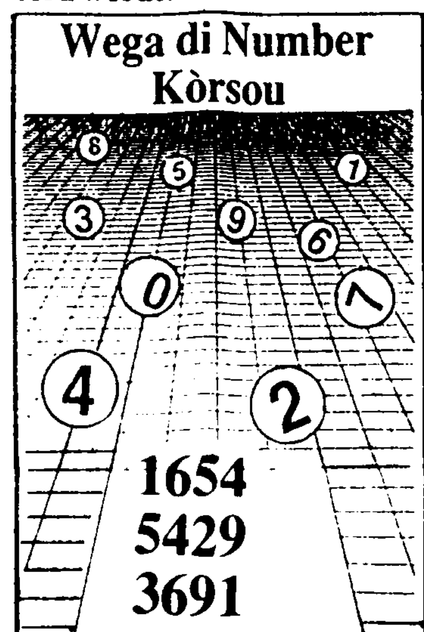
Dat stelde prof. Dr. J. Van Eijk in de inaugurele rede die hij vrijdagmiddag hield ter gelegenheid van zijn benoeming tot hoogleraar voor onderzoek in de huisartsgeneeskunde aan de Vrije Universiteit in Amsterdam.

In de komende jaren zal het aantal bejaarden sterk toenemen. Dit heeft onder meer tot gevolg dat een groter aantal mensen met één of meer chronische ziekten - zoals hoge bloeddruk, hart- en vaatziekten en diabetes - zal toenemen. Gevoegd bij de tendens om oudere mensen zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen. vormt dat een "extra zware druk op de schouders van de huisartsen", aldus Van Eijk.

De hoogleraar vindt dat zowel de houding van de huisartsen als van de patiënten moet veranderen. Op dit moment denken huisartsen nog wel eens dat de klant koning is en menen patiënten dat ze in alle gevallen recht hebben op zorg, aldus Van Eijk.

Het plan Dekker, het toekomstplan voor de gezondheidszorg, ziet Van Eijk als een bedreiging voor de verandering in de benadering van de patiënten. De hoogleraar vreest voor het losbarsten van een concurrentiestrijd tussen hulpverleners die allemaal het "klant-is-koning-principe" gaan hanteren. Dit zou kunnen leiden tot "supermarkt-geneeskunde" en een gebrek aan onderlinge afstemming en continuïteit in de hulp aan met name chronisch zieken.

Wega di Number Kòrsou

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Ard Horvers (hoofdredacteur)
Overige leden Redactie:

Toon van Dongen, Ana van Leeuwen, Joel Labadie, Sheila Rhodes (secretaresse), Izaan Moeniralam (sportredacteur), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dindag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassaustraat 110
Tel: 24333 (drie lijnen)

Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp-Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Eileen Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

SABA:
Correspondente:
Esther Mommers, tel: 2265

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-16151, toestel 319)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 266.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.628
Aruba: Nassaustraat 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen vijftien gulden per maand

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80.15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

AGENDA CURAÇAO

WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEESKUNDIGEN
STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
4 november 1989 vanaf 08.00 uur tot 6 november 1989 om 07.00 uur.
Dokter Braam, Sentro Mediko Marie Pampoen, tel.: 615265; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 74624 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgene artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, Nassy-Tseng, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
3 november 1989 vanaf 17.00 uur tot 6 november 1989 om 07.00 uur.
Dokter De Windt, Spreekkamer: Santa Maria, tel.: 83048; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 74178 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, Braakman-Bonder, Gerstenbluth, Goilo-Henry, Heerenveen, Nivillac, Rosales-Concession, Pablo, Elhage en Davelaar)

DERDE DISTRICT BANDABAO
3 november 1989 vanaf 17.00 uur tot 6 november 1989 om 07.00 uur.
Dokter Schellens, Sentro Mediko Barber, tel.: 641605; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 641784 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Vonhögen, Schellens, Lucacius en Spong).

■ **Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt.**
Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te klezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!

*****

NACHTDIENST ARTSEN: Patiënten van de artsen van Bandabao (3e district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere medische districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

*****

THORAX CENTRUM (Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 85544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

WIT GELE KRUIS PRINSES MARGRIET (wijkverpleging): kantoor Santa Maria 17, tel.: 82947/82344; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; zaterdag de gehele dag gesloten; na 17.00 uur kunt u de zuster van de wacht bellen: zuster Botermans, tel.: 72682.

KLEUTERBUREAU: 14.00-16.00 uur alleen volgens afspraak.

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmorgen van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING (voorheen Wijkverpleging Curaçao): kantoor Rio Canario-/Gosieweg, tel.: 44231/44232; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-18.00 uur; de wacht heeft zuster Bynoe, tel.: 676824, pageboy 027-053 b.g.g. 43838.

*****

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Santa Maria 17, tel.: 80222.

*****

FUNDASHON LECHI DI MAMA KORSOU: voor meer informatie kunt u de volgende nummers bellen: 75628, 672289 en 55504.

*****

LUCHTPOSTSLUITING (Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.

DIERENARTS (Veterinaire Dienst, Parera): bij spoedgevallen na 17.00 uur of in het weekeinde gelieve tel.: 614000 op te bellen voor de dienstdoende arts.

DIERENASIEL (tel.: 54300): dagelijks geopend van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-13.00/14.00-18.00 uur.

*****

BOTICA BANDABAO: dagelijks geopend van 08.00-19.00 uur.

BOTICA'S (weekeindenachtdienst)
zaterdag
Otrobanda
Union, Breedestraat 137, tel.: 623575/625837.
Punda
Antiliana, Kaya Flamboyant 1-A, tel.: 76200/76208.
zondag
Otrobanda
del Pueblo, Breedestraat 82, tel.: 625333/625444.
Punda
Cerito, Winkelcentrum Promenade, tel.: 76155/76689.

*****

VERLOF BEGRAFENIS
4 november: E.F. Cannister, Schottegatweg Oost 25.
5 november: H.R. Andrade, Vesuviusstraat 19.

*****

DIVERSEN
ANTILLIAANSE GNOSTISCHE BEWEGING
Brievengat: iedere maandag- en woensdagavond om 19.30 uur te Jirajaraweg 8, Centrum Devi Kundalini.
iedere woensdag- en vrijdagavond om 19.30 uur te Openbare basisschool Brievengat.
Bandabao: iedere donderdagavond om 19.30 uur gebouw Credit Union San Pedro.
Kanga: iedere woensdag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Centrum Abraxac (achter Kooyman).
Santa Rosa: iedere maandag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Aloëstraat 12.

RUTH'S PRODUCTION: 18.00-21.00 uur verkiezing Miss Barbie Antillen/Aruba - Coney Island.

SOFTBALLCLUB PICHINGOLO: 20.00 uur Songfestival (met begeleiding van O.K.) -Suvekclub

SENARKO: 20.30-01.00 uur rancheraavond (optreden van Mariachi's Durcal en 5 de Abril) - Koredó op het Rif.

*****

ZONDAG
DIVERSEN
SENARKO: 19.00-24.30 uur balladesavond (optreden van Formula 3) - Koredó op het Rif.

STICHTING DIERENBESCHERMING CURAÇAO: 10.30 uur koffieconcert m.m.v. dr Robert Rojer (piano) en Frank Davelaar en Barbara Newton (zang) -Centro Pro Arte, Schouwburgweg z/n.

LANDHUIS ASCENCION: 10.00-14.00 uur 'open house'.

PLATAFORMA OTROBANDA: 19.00 uur fundraising galashow - Fiestaroom, Holiday Beach Hotel & Casino.

ST VINCENTIUS HARMONIE: 07.30-21.00 uur avondconcert - Buurtcentrum Groot Kwartier.

FUNDASHON FAMIA: 10.00-18.00 uur fundraising-bazaar - patio Rust & Burgh.

TOERISTENSCHIP: 07.00-12.00 uur 'Sky Princess - vert. SELMA.

HOTEL LAS PALMAS: 11.00 uur gezinsdag - around the pool.

*****

MAANDAG
DIVERSEN
TOERISTENSCHIP: 09.00-18.00 uur 'Carla Costa' - vert. SELMA.

*****

KERKDIENSTEN
KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.

BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zond.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 en 19.00 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes); zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zat.: 19.30 uur; zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (chrismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA CORA: ZON.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

*****

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdiesnt.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

*****

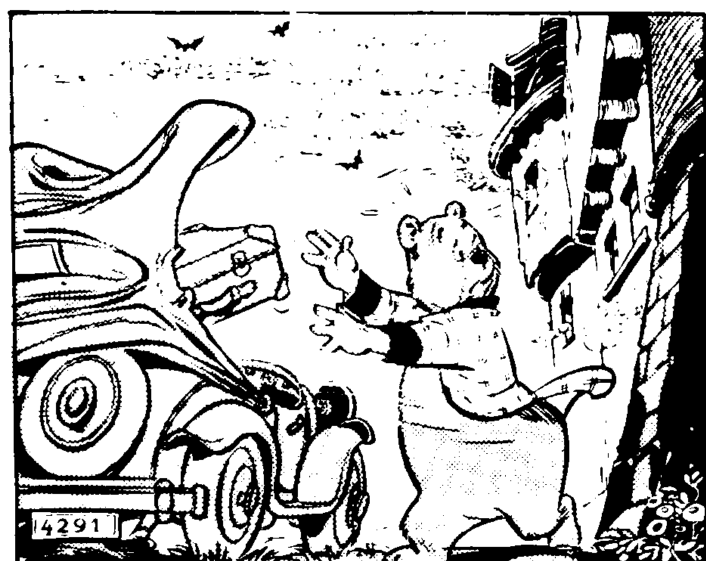
TELECURAÇAO
ZATERDAG: 16.30 Telefiesta met tante Irma; 18.30 Going great; 19.00 Profile of nature; 19.30 Countries & people; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 21 Jump Street; 21.30 Den Wowo; 22.00 Wega di Number Kòrsou; 22.10 Estreno: 'Kids like these'; 23.30 Sluiting.

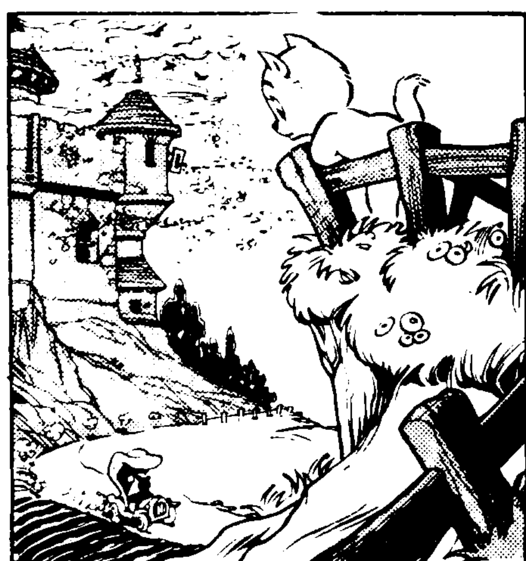
ZONDAG: 14.00 Matinee: 'Boys stop'; 16.00 Sena di Señor; 17.00 Sala di Konsierto; 17.45 Wega di Number Kòrsou; 18.00 Telepatria met Chin Behilia; 19.00 Wil di suerte; 19.30 Moda ku Mylène; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Shete dia; 21.00 Best Seller: 'Doubletake'; 22.00 Cover Story; 21.30 Santo Domingo invita; 23.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)

*****

Heer Bommel en het ontstoffen

door Marten Toonder

4291 — Heer Bommel voelde zich verslagen. In allerijl pakte hij een koffer en begaf zich door de stofwolken heen naar buiten waar de Oude Schicht stond.

'Hier kan een heer van mijn stand niet langer zijn', mompelde hij, een droeve blik op zijn woning werpend. 'De raggen en de stofnesten drijven om de torens. Wat moeten de buren wel niet denken. Het lijkt wel een fabriek! Een stoffabriek!'

Zo sprekende had hij zijn valies in het voertuig geworpen; daarop stapte hij in en reed weg zonder om te kijken.

Nu wilde het geval, dat Tom Poes op zijn ochtendwandeling slot Bommelstein passeerde - en hem zag rijden.

'Er is iets niet in orde', sprak Tom Poes verrast tot zichzelf. Hij bleef staan om zijn vriend op te wachten en stak zijn hand op.

'Wat gebeurt er?' riep hij reeds van verre. 'Ik dacht eerst, dat er brand bij u was, maar dit is een ander soort wolken. En wat zijn dat voor zwarte vogels, die om het dak vliegen?'

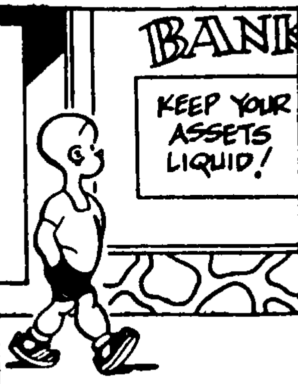
Heer Ollie keek met weerzin naar het toneeltje en vervolgens liet hij zijn blik over het landschap dwalen.

'Het is schoonmaak', verklaarde hij met doffe stem. 'Bommelstein wordt ontstoft en daardoor is het me ineens duidelijk geworden, dat ik alles meer dan beu ben. Mijn huis is vervuild en alles is er vastgekoekt. Maar dat is niet alles. Reeds meer dan twintig jaren loop ik door deze zelfde omgeving met kromme bomen en bolle huisjes. Ik heb er genoeg van'.

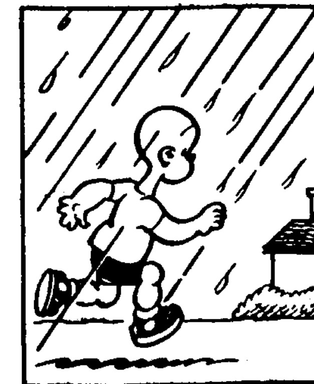
'Waarvan?' vroeg Tom Poes verbaasd.

'Van alles', riep heer Bommel vol walging uit. 'Als ik niet oppas, koek ik zelf ook vast en wat dan? Ik ga weg, jonge vriend. Stap in en volg me'.

HENRY® By Dick Hodgins

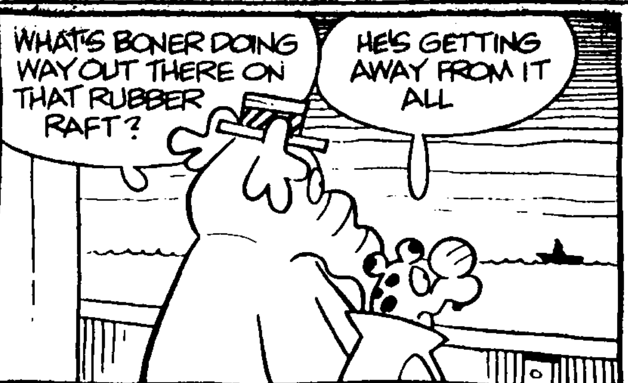

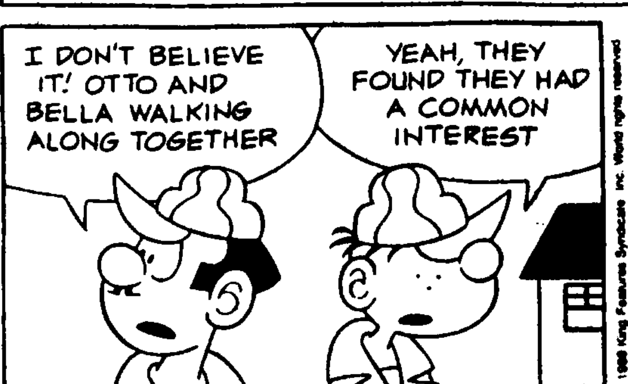

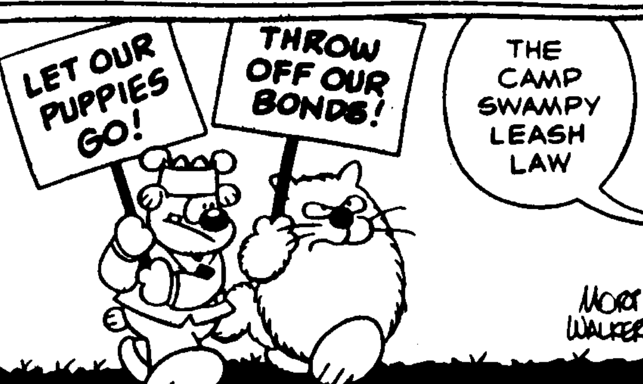
BONER'S ARK® By Addison & Frank Johnson

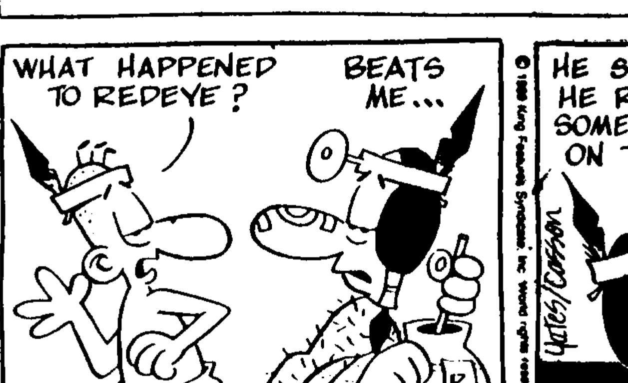

BEETLE BAILEY® By Mort Walker

REDEYE® By Bill Yates & Mel Casson

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(openingstijden voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur.
(openingstijden voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken om 15.45 uur; gewone stukken om 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur - Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipe, tel.: 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Tera Cora.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00/14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging hiervan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): open op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

SPREEKUUR GEZAGHEBBER: elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

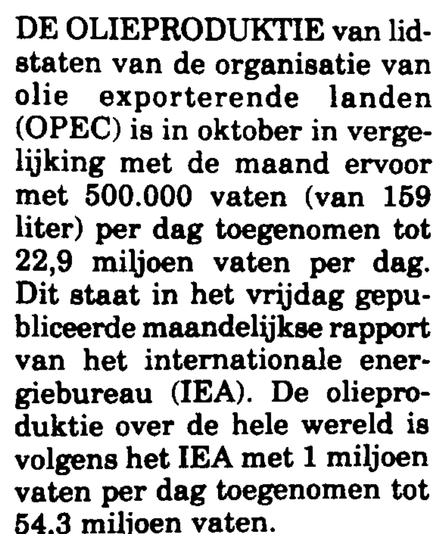
LVV: **openingstijden Slachthuis** maandag t/m woensdag van 07.00-12.00/13.00-16.00 uur en donderdag en vrijdag van 06.00-11.00/11.30-14.30 uur.

(4 november)
LEZING
19.00 uur in Buurtcentrum Nikiboko (spr.: Oscar Castillo; ond.: 'Het kiessysteem').

LIONS CLUB
21.00 uur 'reflections night' - knoek Matravagera.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk, Kralendijk:
maandag t/m zaterdag om 18.45 uur; zondag om 08.30 en 19.00 uur.
Coromotokerk, Antriol:
maandag t/m zaterdag om 19.30 uur; zondag om 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk, Rincon:
maandag t/m zondag om 19.30 uur.

KLACHTENBEZORGING doorgeven aan mevr. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4.

DE OLIEPRODUKTIE van lidstaten van de organisatie van olie exporterende landen (OPEC) is in oktober in vergelijking met de maand ervoor met 500.000 vaten (van 159 liter) per dag toegenomen tot 22,9 miljoen vaten per dag. Dit staat in het vrijdag gepubliceerde maandelijkse rapport van het internationale energiebureau (IEA). De olieproduktie over de hele wereld is volgens het IEA met 1 miljoen vaten per dag toegenomen tot 54,3 miljoen vaten.

Nieuw project voor de Antillen

Kunstmatige inseminatie geiten Bonaire

KRALENDIJK — Sinds enige maanden is de dienst Landbouw, Veeteelt en Visserij (LVV), onder leiding van ing Edward Berben, bezig met de voorbereidingen voor een project kunstmatige inseminatie bij geiten. Dat is de kroon op het werk voor de verbetering en de veredeling van het geitenras op Bonaire, waar Berben al enkele jaren mee bezig is. De dienst LVV heeft voor het project de onontbeerlijke hulp gekregen van drs Maarten Pieterse.

Deze is verbonden aan de faculteit Diergeneeskunde in Utrecht en dierenarts Pieterse is vanaf maandag 16 tot zondag 22 oktober bezig geweest om de vijf medewerkers van de dienst LVV op te leiden tot inseminator. Een beroep, dat in Nederland en de Verenigde Staten al tientallen jaren bestaat; zij het dat het daar niet specifiek is voor de inseminatie van geiten, dan wel van varkens en runderen.

BELANGSTELLING

Kunstmatige inseminatie is nieuw in de Antillen en derhalve was er voor het project op Bonaire eveneens belangstelling van de zijde van Curaçao en Aruba. Van de LVV Curaçao kwam het waarnemend hoofd van de Veterinaire Dienst, dierenarts H.A.K. van Baren, een kijkje nemen, terwijl uit Aruba Edwin Dañe aanwezig was.

Uit de woorden van ing Berben is te begrijpen, dat er meerdere redenen zijn om tot kunstmatige inseminatie over te gaan. 'Een van de hoofdredenen is echter wel de grote potentiële bijdrage die de kunstmatige inseminatie levert aan de genetische vooruitgang van de fokdieren van de dienst LVV. Die fokdieren houden wij hier op Amboina ten dienste van de lokale boeren. Wij hebben momenteel de beschikking over het sperma van twintig zuivere Anglo Nubianbokken, die tot de topklasse behoren van de Verenigde Staten. Bij de selectie van deze bokken is vooral gelet op de goede vleeseigenschappen.

HORMONEN

Kunstmatige inseminatie is het inbrengen van sperma in de cervix (baarmoederhals) of de uterus (baarmoeder) van de geit. Daarvoor wordt gebruik gemaakt van ingevroren sperma van 196 graden onder nul. Deze sperma wordt voor gebruik ontdooit en met een speciaal daarvoor ontwikkeld pistolet bij het vrouwelijke dier ingebracht.

Edward Berben: 'Tijdens de instructieweek zijn er in totaal 56 geiten geselecteerd die door middel van een hormonale behandeling zo zijn gesynchroniseerd dat 28 dieren op woensdag bronstig werden, terwijl de overige 28 drie dagen later bronstig werden. Van die gelegenheid werd gebruik gemaakt om een aantal medewerkers, onder wie Flip Angela, Papachi Martis, Wendell Bernadina en Roy Emers, bekend te maken met de manier van werken. Ik zelf heb trouwens ook een uitgebreid praktisch onderricht gehad over deze kunstmatige inseminatie bij geiten'.

Overigens is het niet alleen bij dat praktische onderricht gebleven. De overige dagen, dat drs Maarten Pieterse op Bonaire verbleef, werd er ook een uitgebreid theoretisch onderricht gegeven. Daarvoor hadden de vier inseminatoren reeds van het hoofd van de LVV, ing Edward Berben, een theoretische basisinstructie ontvangen.

Desgevraagd beaamde ing Berben, dat de kunstmatige inseminatie-week door de dienst als geslaagd wordt beschouwd. Wat de resultaten van de kunstmatige inseminatie zullen zijn, is vooralsnog een vraag natuurlijk.

Zegt Edward Berben: 'We zullen wat de geboorteresultaten betreft, de huid van de beer niet verkopen voor hij geschoten is. Over vijf tot zes maanden hopen we hierover nader te kunnen berichten'.

■ *KRALENDIJK — Drs Maarten Pieterse geeft een theoretische uitleg over de praktijk van de kunstmatige inseminatie, naast hem Berben van de dienst LVV en enkele employees van de dienst die het kunstmatige inseminatie-werk in de komende maanden voor hun rekening zullen nemen.*

■ *KRALENDIJK — Het hoofd van de LVV, ing Edward Berben, insemineert voor de eerste maal één van de geiten van LVV. Aan dit project is een lange tijd vooraf gegaan.*
Foto: drs Maarten Pieterse van de faculteit dierengeneeskunde in Utrecht (l), die de eerste stappen in de kunstmatige inseminatie op Bonaire begeleidde.

Janga lanceert lawine van kritiek

KRALENDIJK — Hoewel positieve kritiek volgens POB-leider, Broertje Janga, kan bijdragen tot de vooruitgang meent hij dat het nalaten van kritiek vooral in de overheidssector juist kan leiden tot een chaos. Dat is dan ook de reden dat Janga het betreurt, dat vele mensen die kritiek hebben dat niet uiten aangezien zij daardoor bepaalde voordelen kunnen verliezen. Als voorbeeld noemt de POB-leider de enorme kritiek die geleverd is op de Warahama-kwestie. Maar dan wel binnenskamers, aldus de vroegere coalitiegenoot van de UPB.

Ofschoon het niet de gewoonte is van Janga om Curaçao als voorbeeld te nemen meent hij toch, dat de kritiek die daar gegeven wordt op de gang van zaken heeft bijgedragen tot veranderingen die louter in het voordeel zijn uitgekomen van de bevolking.

Janga: 'Waarom wordt er op Bonaire geen 'Pueblo na Palabra' geïntroduceerd? Is dat omdat iedereen bang is kritiek te leveren en daardoor misschien niet 'goed' met iedereen blijft? Veel mensen vinden de POB-kritiek geweldig, maar zelf willen ze hun mond niet open doen omdat zij anders het gevaar lopen niet meer in het gevlei te komen van leidende politici'.

Volgens Janga laat gedeputeerde Rudi Ellis de bevolking geloven dat alles goed marcheert. Janga vraagt zich dan wel af of niemand ziet, dat de toeristenweg vol gaten zit. Ook valt het de leider van de POB op, dat de momenteel demissionaire minister van Antilliaanse en Arubaanse Zaken afscheid is wezen nemen op Bonaire zonder dat daar enige aandacht aan is besteed. Janga had op zijn minst een afscheidsreceptie verwacht.

De kritiek van Janga gaat nog verder en - ondanks dat deze zaken al tijdens de UPB/POB-coalitie bekend waren -verwijst Janga er naar, dat het Ellis was (als Statenlid; red.) die MEP uit de Antilliaanse coalitie stootte en er slechts één apotheek op Bonaire is, ondanks de vele toeristen. Ook ziet de POB-leider weinig infrastructuur ondanks het feit, dat de toename van de bevolking en de toename van het autopark daartoe wel aanleiding geven.

Tenslotte attendeert Janga op het voortdurende gebruik van dienstauto's die dag en nacht rondrijden, terwijl daarin dronken mensen aanwezig zijn. Vragen over de weg naar het Washington Park en hoe het staat met de pensioenbetaling worden niet beantwoord. Evenmin worden er notulen gemaakt van de belangrijke overheidsvergaderingen, aldus de kritische lijst van POB-leider Janga, die - uiteraard mede in het zicht van de komende Statenverkiezingen - belooft dat zijn partij de bevolking zal blijven informeren over het politieke wel en wee van het Flamingo-eiland.

Overleg KABNAA-Crestian over stroomnet Bonaire

WILLEMSTAD/KRALENDIJK — De waterverspilling door lekkage in het Bonaireaanse distributienet is teruggebracht van ruim 35 procent in 1983 tot 7 procent nu. Met de renovaties van zowel de produktie en de distributie is het waterprobleem nagenoeg opgelost. Zo niet het probleem van de eilandelijke elektriciteitsdistributie: de stroomproduktie is onvoldoende voor de vele projecten die op stapel staan de bedrading heeft 'ouderdomsproblemen' en aan de trafohuisjes richting Kralendijk moet ook het een en ander gedaan worden. Kosten 16,1 miljoen gulden. Interessante vraag is natuurlijk hoeveel betaalt Nederland en hoeveel moet geleend worden op de commerciële kapitaalmarkt. Een door Nederland betaalde lange-termijn-studie is onlangs begonnen om die vraag op te lossen. Een Nederlands adviesbureau doet het onderzoek.

Niet alleen hotels en andere bouwprojecten zullen het huidige stroomnet overbelasten. Ook Radio Nederland Wereldomroep moet in de toekomst 'trekken' van het net. Tot nu toe genereerde RNWO elektriciteit met behulp van eigen dieselgeneratoren. Het vermogen van - naar verluidt -1,5 megaWatt is teveel voor de eilandscentrale.

Minister Crestian kaartte deze zaak aan tijdens overleg in Nederland met De Koning en het KABNAA.

■ *KRALENDIJK — Woensdag 1 november werd het eerste paspoort in de nieuwe wijnrode kleur op Bonaire uitgereikt aan Kimberly Digna Piar. Zij was zich er zelfs nauwelijks bewust van want Kimberly werd geboren op 17 april 1987 en werd derhalve vergezeld door haar moeder en grootmoeder.*

Liselle Emers van de Bevolking reikte in het bijzijn van de chef van die afdeling, Walter Coffie (derde van rechts) het paspoort uit.

De overige dames lieten het werk even in de steek om aanwezig te zijn bij dit historische gebeuren.

Denktanks geformeerd

CHATA tevreden over toerismediscussies

WILLEMSTAD — CHATA, de Curaçao Hotel and Tourism Association, toont zich tevreden met de opkomst tijdens de tweedaagse discussiebijeenkomst eind oktober over het toerisme op Curaçao.

Van de 58 intekenaars zijn de eerste dag 43 en de tweede dag 46 op komen dagen. Daaronder zaten natuurlijk leden van de staf van het Tourism Development Foundation (onder anderen Loeper en Sampson) en gedeputeerde Page, maar ook vertegenwoordigers van tourbus- en autoverhuuragentschappen, reclamebureaus, luchtvaartmaatschappijen, Kodela, Doston Development NV, het departement van Ontwikkelingssamenwerking, het bestuurscollege en de hotels.

De x-ray heeft plaats gevonden en diverse suggesties zijn gedaan om de patiënt (het toerisme) weer op de been te helpen. Verder zijn er kleine werkgroepen samengesteld die de Tourist Development Foundation kunnen bijstaan.

Een zogenaamde 'steering committee' heeft als slogan 'Lanta Korsou, ta Sinku pa Diesdos' en bestaat uit ondermeer een voorzitter en een vice-voorzitter met de volgende disciplines: lidmaatschap en financiën, transport, training en onderwijs, 'community beautification', reclame, promotie en marketing.

Elke discipline bestaat uit twaalf leden met een voorzitter. De voorzitters, CHATA-vertegenwoordigers, de Curacao Tourist Foundation, Horecaf, de Kamer van Koophandel en het departement van Onderwijs vormen de centrale steering committee. Deze commissie wil zeker geen overlapping zijn van de Tourist Foundation, maar wil als complementaire denktank en 'aanzwengelaar' fungeren.

■*KRALENDIJK — Dit weekeinde is een aantal Bonaireaanse judoka's naar Aruba vertrokken waar zij deelnemen aan het Internationale judokampioenschap. De overheid heeft financieel een handje geholpen, zodat de vliegtickets voor de judoka's geen probleem zouden opleveren.*

De leiders en tevens de coach van de judoka's zijn George Kroon, Silvio Pauletta en Armando Emerenciana. De judoka's, die Bonaire zullen vertegenwoordigen, zijn Jurig Cicilia, Christoph Pourier, Endsley Martinus, Anthony Nicolaas, Silvanico Paulette en David St Jago.

KRALENDIJK — De bezorgdheid van Sonesta-vertegenwoordiger, Manny Corral, over de geïsoleerdheid van het op vrijdag 5 januari 1990 te openen vijf sterrenhotel, Sonesta Bonaire nv, is door gedeputeerde van verkeer en Vervoer Rudi Ellis weggenomen. Het hotel zal voorlopig een tijdelijke telefoonverbinding krijgen.

De gehele infrastructuur van het door projectontwikkelaar Tecnoconsult nv gebouwde hotel is klaar. Het contract dat twee weken geleden werd getekend tussen José Urraiztieta van Tecnoconsult en de marketing director van Sonesta Manny Corral, betekent de definitieve start van het hotel over precies twee maanden.

In gesprek met gedeputeerde Rudi Ellis bleek, dat de korte promotietijd voor het hotel weinig problemen zou opleveren aangezien de Sonesta-keten in Amerika en Europa over een uitgebreid net beschikt om gasten aan te trekken voor het eerste vijf sterren-hotel dat op Bonaire gerealiseerd is.

De problemen, die op Bonaire lagen, leken niet eenvoudig oplosbaar. Ondanks de invoering van de digitale kiesmogelijkheid die nu op Bonaire, evenals op Curaçao is ingevoerd, is het verdere telefoonproject afhankelijk van de uitbreiding en de verbetering van het kabelnet. Maar daarin schuilt het grootste probleem, want de vertraging in de aflevering van het materiaal heeft ook een aanzienlijke vertraging in de uitvoering van de werkzaamheden opgeleverd.

Rudi Ellis: 'Dat betekent in de praktijk, dat er voor het Sonesta Bonaire Hotel niet voldoende lijnen beschikbaar zijn. Op verzoek van de president-directeur van de Tecnoconsulent, Francisco Gonzalez en Sonesta-vertegenwoordiger, Manny Corral, heb ik getracht een bemiddelende rol te spelen'.

Daarin is de gedeputeerde van Vervoer, Rudi Ellis, in geslaagd, want Telbo nv bleek bereid een aantal lijnen beschikbaar te stellen voor Sonesta Bonaire wanneer het hotel in de eerste week van januari de deuren zal openen. Daarvoor wordt een tijdelijke kabel beschikbaar gesteld.

Ellis: 'Ik ben het hoofd var de Telbo nv, Enrique Daniel, zeer erkentelijk voor zijn onmiddellijke medewerking'.

Ook attendeerde Rudi Ellis er op, dat van de zijde van Sonesta Bonaire een enorme voldoening bestaat over de bemiddeling van de overheid en de medewerking die daarbij van Telbo nv is ontvangen.

ÑAPA

AMIGOE

Weekend Bijlage

ZATERDAG 4 NOVEMBER 1989 PAGINA 1

Jopie Hart: "Het gaat vooral om de mensen"

Plataforma wil Otrobanda opnieuw doen herleven

JOPIE HART: Otrabanda moet weer een vriendelijke woonwijk worden.

OTRABANDA in vroeger jaren: een dichtbevolkte, gezellige woonwijk. Waar 's morgens vroeg de kindertjes keurig gekleed op eigen gelegenheid naar de scholen van 'Wilibrordus', 'St. Thomas' en 'Maria-College' stapten; waar elke middag om half vijf Shell-lichters honderden 'Islawerkers' op de aanlegsteiger van Batipanja uitspuugden , die op weg naar huis een glas koude melk gingen drinken bij Shon Pé in de Witteweg om de 'olie te neutraliseren'; waar op zondagen degenen wiens naamplaatje niet op de banken was gespijkerd er op moesten rekenen achterin te blijven staan in de overvolle kerken van Santa Ana en Sta Famia; en waar op de vroege zondagavond honderden samendromden op het Brionplein, om te genieten van de marsmuziek en de Curaçaose walsen ten gehore gebracht door de harmonie Sta. Cecilia tijdens de legendarische 'Soirees'.
In Kortijn, Quinta, Frederikstraat, Langestraat en IJzerstraat woonden toen nog allen maar keurige mensen in propere burgermanswoningen, waar uit de open ramen heerlijke muziek naar buiten dreef. Niet van de radio, maar 'live' piano-, gitaar en vioolmuziek. Maar ja, toen was de televisie er nog niet met de verslavende Venezolaanse novela's en konden vrienden nog met elkaar babbelen onder de overkapping van Hotel Americano op het Brionplein.

Als het aan Jopie Hart —woordvoerder van Plataforma Otrabanda — ligt, wordt in de toekomst dit alles weer bewaarheid. Otrabanda moet herrijzen uit de decadentie waarin de wijk in de afgelopen decennia is komen te verkeren. De in verval geraakte huizen moeten hoognodig worden opgeknapt, de wijk moet worden gesocialiseerd en grondig schoongemaakt en er moet een garantie zijn voor de veiligheid van degenen die er weer hun woonplaats van willen maken.
Wie anno 1989 door de straten en steegjes van Otrabanda loopt kan zich dat nauwelijks voorstellen. Overal halve ruïnes van wat eens prachtige woonhuizen waren; een vervuiling die dusdanig is geescaleerd dat men zich zorgen moet maken over de gezondheid van de buurtbewoners. Bijna dagelijks meldingen van inbraken en berovingen, want er is veel geld nodig om het prostitutie en drugcircuit dat zich daar concentreert in stand te houden. Geen gemakkelijk karwei dus voor degenen die de wijk willen saneren en socialiseren.

OPTIMISTISCH

Bij Plataforma Otrabanda is men ondanks alles optimistisch. Begonnen in 1983 als initiatief van een aantal bezorgde bewoners van de parochie Santa Famia, die het niet langer konden aanzien hoe hun woonwijk verpauperde, heeft deze organisatie zich geprofileerd als een uiterst aktieve 'pressure group'. Begonnen werd om eerst de bewoners van de wijk zelf te mobiliseren. Niet tijdens formele vergaderingen waarbij koffie en bier wordt geschonken, maar gewoon op straat, onder de boom waar men het na druk gepraat met elkaar over eens werd dat het zo niet langer kon. En middels bijeenkomsten in de kerk, informatie via de media en een rondleiding met de plaatselijke autoriteiten — toen nog aangevoerd door wijlen gezaghebber Ronald Casseres — werd geprobeerd de Curaçaose gemeenschap wakker te schudden en er op te wijzen dat een van de meest interessante en historische wijken van het eiland, langzaam maar zeker naar de knoppen ging.
De concrete resultaten van deze inspanningen zijn tot nu toe niet geweldig, wel veelbelovend. Overheid en partikulier initiatief, bijgestaan door instanties als Monumentenzorg, Fundashon Kas Popular en DROV en met financiële hulp uit Nederland, zijn schoorvoetend begonnen met het realiseren van projecten tot herstel van gebouwen en historische stadsgedeelten. Het 'Vierstegenplan' is hier een goed voorbeeld van, evenals het project 'Otrabanda Village' en het onderdeel 'Porto Paseo'. Hoewel dit laatste al meer de commerciële kant opgaat en niet zozeer is gericht op verbetering van het leefklimaat voor de bewoners van Otrabanda.
Jopie Hart: 'Daar moeten wij voor oppassen. Zeker als wij gaan mikken op de Europese toerist'. Die komt niet om te kijken naar steriele projecten die verwijzen naar een ver verleden, maar waar de lokale bevolking niet meer rechtstreeks bij betrokken is. Otrabanda moet primair een woongebied blijven, waar uiteraard ruimte moet worden gereserveerd voor recreatie en toeristische attracties, maar niet andersom'.

HISTORISCH

Trouwens reeds ten tijde van de West Indische Compagnie was Otrabanda, 'de overzijde' opgezet als een nieuwe woonwijk, voor diegenen die de geborgenheid, maar gelijkertijd ruimtelijke beperktheid van de Punda in en rond Fort Amsterdam wilden verlaten. Dr. Johan Hartog schrijft in zijn boek 'Curaçao': *'De overzijde van de haven, door de Nederlanders vroeger Westwal genaamd, was onbewoond, al stonden er wat slavenhuisjes. Mr. Beck stelde in 1707 aan de Heren Tien (het bestuur van de W.I.C.) voor de Westwal voor verkaveling vrij te geven. Veertien erven van 60 voet breedte werden aan particulieren uitgegeven. Hierbij werd bepaald, dat de erop te bouwen huizen slechts één verdieping mochten hebben, omdat anders bij nadering uit het Westen de vijand niet beschoten zou kunnen worden door de kanonnen van Fort Amsterdam'.*
En verder: *'Wij zullen later zien hoe de missionarissen, tot dan toe opgesloten in het benauwde Willemstad (Punda), hierheen trekken en in deze opkomende wijk hun eerste kerk bouwden. De 'tuintjes' werden ingebouwd, de kolf- en wandelvelden werden stadspleinen. De vestiging op Otrabanda nam een grote vlucht en in 1753 schrijft Paesch dat de Overzij 'meer betimmerd is dan Willemstad'.*
Woonden binnen het vestingstadje (Punda) alle groepen dooreen, in de nieuwe ontstane wijken treft men een groepsgewijze bewoning aan. Op Pietermaai woonden Joden en voorname rijke kleurlingen. Op Otrabanda de protestanten met slechts enkele Joodse families.
De wijk bleef groeien, vooral na de vestiging van een groot aantal winkels langs de Breedestraat en de ontwikkeling van het Brionplein tot een voornaam handels- en vermaakcentrum met zijn Hotel Americano, Summer Garden en theater West End.

UITTOCHT

Maar in de jaren vijftig begon de uittocht. Jongeren die gingen trouwen, konden geen geschikte woonruimte vinden in hun eigen buurt en verhuisden daarom naar de nieuwe wijken buiten de stad. De ouderen bleven achter en op bepaalde leeftijd werden hun huizen voor hen te groot en zochten ook zij elders kleinere woningen of appartementen. De grote herenhuizen raakten onbewoond, of werden voor lage prijzen verhuurd aan personen die veelal niet in staat waren ze redelijk te onderhouden, terwijl de huisbaas door de restricties van de huurwet, aan huurpenningen onvoldoende overhield om dit zelf te doen.
Ook dit is een van de dingen die Plataforma Otrabanda wil gaan aanpakken. Met overheidsinstanties is al gepraat over wetswijzigingen die de mogelijkheid openen tot huurverhoging voor oudere woningen en/of het tot monument verklaren van historische gebouwen zodat bij restauratie hiervan subsidies kunnen worden verkregen.

Ontvolking leidde tot decadentie

Fundashon Kas Popular is inmiddels begonnen met het restaureren van rijtjes huizen zowel in het Rifgedeelte als aan de kant van Seru di Otrabanda, met de bedoeling deze te verhuren aan studenten en zo de wijk nieuw leven in te blazen. De DROV heeft in de IJzerstraat een 'modelwoning' gebouwd, in een stijl passend bij de oude binnenstad, hoewel op de materialen moest worden bezuinigd vanwege financiële beperkingen. Waarschijnlijk door de te hoge huurprijs bleef deze woning echter ruim een jaar leegstaan. Monumentenzorg koopt voor zover de financiële middelen aanwezig zijn zoveel mogelijk historische panden om en er moet gezegd worden dat Otrabanda juweeltjes van Curaçaose architectuur te bieden heeft.

PAROCHIEWERK

Om terug te komen op de oorsprong van Plataforma Otrabanda: Pastoor Boex van de parochie Sta. Famia, die inmiddels naar Nederland is teruggekeerd, was een sociaal bewogen mens. Hij constateerde dat de leefsituatie in zijn parochie zienderogen achteruit ging en samen met leden van de parochieraad besloot hij tot aktie over te gaan om een halt toe te roepen aan de toenemende symptonen van sociale decadentie in Otrabanda.
De overheid werd benaderd en bleek bereid twee deskundigen ter beschikking te stellen om projecten voor te bereiden en bij de uitvoering ervan te helpen. Begonnen werd om eerst de wijkbewoners zelf te motiveren, wat op zich niet zo moeilijk bleek, omdat iedereen het erover eens was dat het zo niet langer kon doorgaan.
In 1983, nadat het BC, vergezeld van 15 diensthoofden, op uitnodiging van de parochieraad een rondgang door de wijk had gemaakt, werd besloten een grote schoonmaakaktie te houden. Ook dat was hoognodig. Er stonden onbewoonde woningen die als vuilstortplaats werden gebruikt, waar de rotzooi bijna tot het plafond reikte en ratten en ander ongedierte vrij spel hadden.
Maar als er niet continu wordt schoongemaakt en de vuilstorters er niet van bewust worden gemaakt dat ze hun afval elders moeten deponeren, is het binnen de kortste keren weer een grote troep, zodat besloten moest worden tot het dichtt[illegible] meren van bedoelde panden of zelfs het afbreken ervan indien de eigenaar niet bereid bleek dit zelf te doen. Trouwens het opsporen van de eigenaars leverde op zich al een probleem op, want vaak ging het om huizen uit een nalatenschap, waarbij de juiste erfgenamen niet bekend waren of waar door de familie eindeloos werd geruzied.

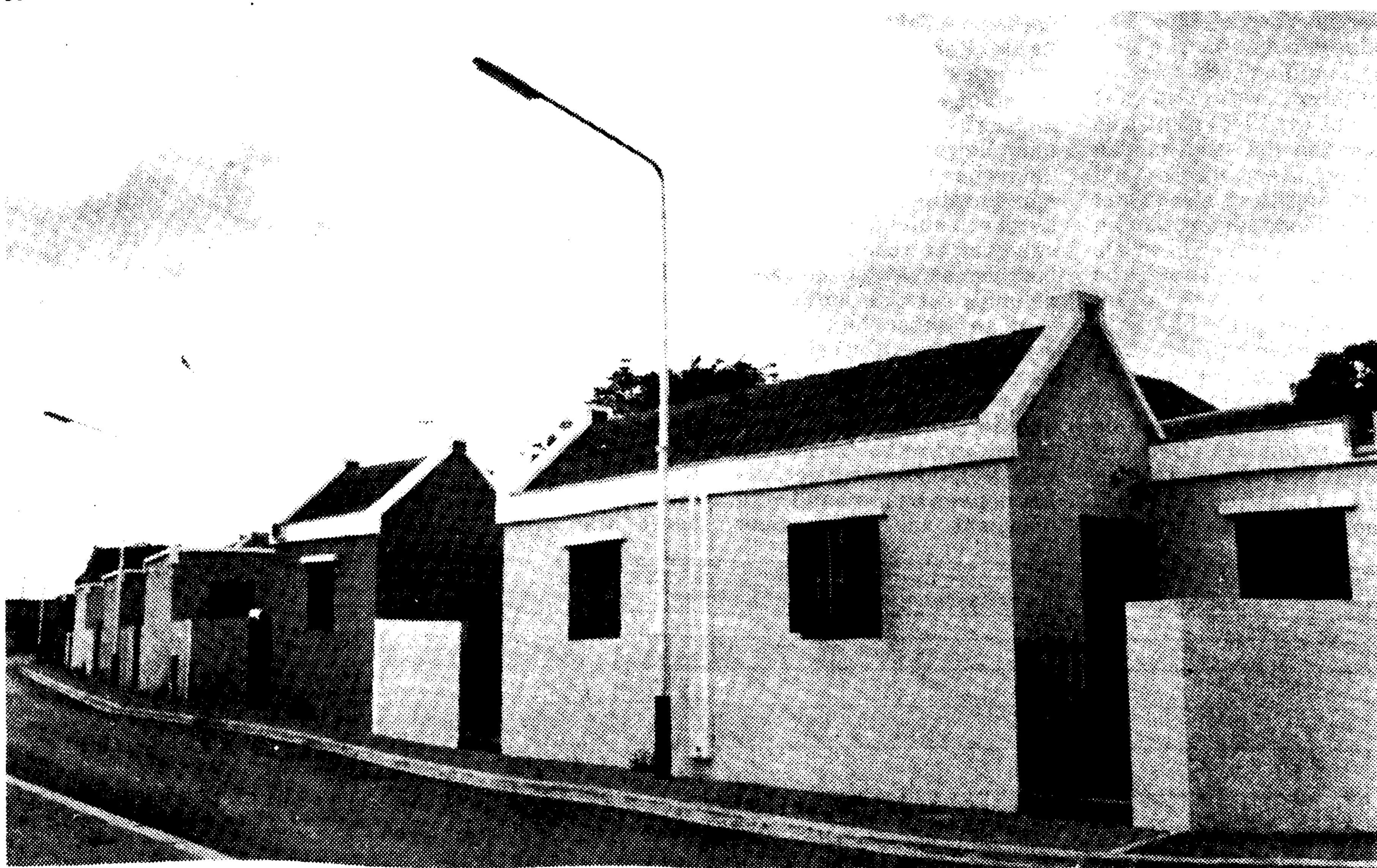
VUIL

Een ander probleem was dat de vuilophaaldienst van

☞ Vervolg op Pag. 9

Gala-show voor fundraising

WILLEMSTAD — Teneinde de nodige fondsen bijeen te brengen voor het uitvoeren van tal van projecten die op stapel staan, organiseert Plataforma Otrabanda morgen, zondag 5 november om 19 uur een fantastische Galashow in het Holiday Beach hotel. Daarbij zal worden opgetreden door tal van befaamde artiesten afkomstig uit Otrabanda zoals Edgar Palm, Betty Doran, Rene Samson, Mafalda Minguel, Ced Ride, Rina Penso, Juancho Smit, Melania v.d. Veen en Chin Behilia, die hun medewerking geheel kosteloos hebben aangeboden. Kaarten kosten f.25,- (met kans op een deurprijs) en zijn verkrijgbaar bij de lokale boekhandels, La Bonanza, Tik-Tak en bij de leden van Plataforma Otrabanda.
Voor degenen die nader willen kennismaken met de wijk Otrabanda, bestaat de gelegenheid om elke eerste en derde zondag van de maand deel te nemen aan een rondwandeling door dit stadsgedeelte. Deze begint om negen uur 's morgens bij de klok op het Brionplein en vindt plaats onder leiding van medewerkers van Plataforma Otrabanda.

Dit huizenblok aan de Frederikstraat, neergezet door de Fundashon Kas Popular bewijst dat met relatief weinig geld aardige dingen gedaan kunnen worden ter verbetering van de woonsituatie in Otrabamda.

IN DIT NUMMER van Napa :

NAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE : Norbert Hendrikse

LAYOUT : Jan Linschoten

De leider van de christelijke militia, generaal Michel Aoun, hier geflankeerd door zijn troepen, is een 'veldtocht ter bevrijding van Libanon' begonnen, maar verder dan een paar verwoeste huizenblokken is hij nog niet gekomen.

Libanese vluchtelingen in eigen land

"Liever hier dan onder de bommen van Beiroet ..."

BEIROET.- Terwijl in en rond de Libanese hoofdstad Beiroet bokkige politieke leiders op hun standpunten blijven staan en internationale bemiddelaars de wanhoop nabij zijn, is het grootste deel van de bewoners van de hoofdstad weggetrokken naar veiliger oorden. Velen van hun hebben alles verloren. Een massale sterfte van honger, kou en andere ontberingen dreigt als de winter invalt en er komt geen hulp opdagen. Om van vrede maar niet te spreken. Men zou denken dat een stad-in-oorlog behalve bombardementen en schietpartijen ook en vooral gebrek kent. Beiroet is daarin een bizarre uitzondering: midden tussen het geweld draaien nachtclubs en restaurants op volle toeren, en supermarkten zijn vol met luxe etenswaren.

In Oost-Beiroet serveert Luciano nog steeds een pizza die elke vergelijking met een Venetiaans vijfsterren-etablissement doorstaat, en wie verse kreeft wil kan er zeker van zijn dat hij in West-Beiroet langs de zeeboulevard volledig aan zijn trekken komt in een van de mondaine zeezichtrestaurants. Je moet er natuurlijk wel het geld voor hebben en het minimumloon in Libanon bedraagt amper honderd gulden per maand en heeft sinds begin dit jaar 134 procent van zijn koopkracht verloren.

Zeven op elke tien inwoners van Beiroet en voorsteden, besloten na maandenlang nachten aaneen in schuilkelders en vaak met verwoesting en verlies van hebben en houden, de wijk te nemen naar veiliger oorden. Uit overwegend christelijk Oost-Beiroet en achterland zijn zij die het zich nog konden veroorloven uitgeweken naar westerse of Zuidamerikaanse landen, via Cyprus. Uit merendeel islamitisch West-Beiroet ging de reis over de weg via Damascus naar andere Arabische landen. Beide ondernemingen zijn hachelijk: terwijl de enige verbinding tussen christelijk gebied en de buitenwereld , de kleine Hoovercraft Jounie-Larnaca een geliefd doelwit is van de artilleriestellingen in West-Beiroet, ligt de autoweg Beiroet-Damascus regelmatig onder een spervuur vanuit Oost-Beiroet. De overgrote meerderheid van de mensen uit Beiroet, die nog niet lang geleden het land heben verlaten, hebben geen geld om te emigreren. Zij heten dan ook geen vluchtelingen, maar 'Mohadjarryn' 'verplaatsten'.In de bergen ten noordoosten van de hoofdstad zitten er een kleine honderdduizend uit Oost-Beiroet. Zij verblijven in hun caravans of bungalowtenten, of slapen in kloosters, hotels en chalets. Oost-Beiroet is per traditie het meer welgestelde deel van de Libanese hoofdstad.

HANDKAR

Veel groter is de uittocht uit West-Beiroet geweest. Bij honderdduizenden zijn ze weggetrokken, soms met wat hen restte aan spulletjes op een handkar, of soms zonder iets, nadat hun appartement of krot in de arme voorsteden van Chyah en Ghobayra door een bominslag was verwoest. Ruim een half miljoen kampeert in de zuidelijke provincies van Saida aan de kust en Nabatye in het binnenland. Nog eens 300.000 zijn verdeeld over de Oostlibanese en Beka'a-vallei en noordelijke regio van Tripoli. Met name in het zuiden is de situatie nijpend. Wie langs de kust van Beiroet naar Saida rijdt, steekt aan de noordelijke uitvalsroute van Saida (het Bijbelse Sidon) de Aoualy-rivier over die daar in zee uitmondt. De Aoualy is een samenstroom van talloze beekjes en riviertjes die ontspringen in bronnen aan de westkant van de bergketens van Niha en Barouk, een langgerekte bergrug die het lagere Sjouf-gebergte scheidt van de Beka'a-vallei. Vlak voor ze in zee stroomt, biedt de Aoualy normaal een vredige aanblik: een landschap van treurwillig-achtige platanen en riet. Maar nu lijkt de hoger gelegen zuidelijke oever op een landloperskamp. Een enkele camper of caravan herbergt de beter gesitueerden, maar het merendeel van de families hokt in met oude lappen en dekens en stukken plastic geïmproviseerde tenten, overeind gehouden door stokken, roestige stangen en rietstengels. Twee wonderlijke bouwwerkjes van dezelfde constructie steken uit het water op: twee primitieve washokken annex toiletten, de enige hygiëne die er voorradig is. De rivier moet zowel als afvoer dienen als als watervoorziening. 'Een keer heeft het al geregend, een klein beetje met de wolkbreuken die Libanon in de wintermaanden teisteren. Maar ik zit hier nog liever tot mijn knieën in de blubber dan in Beiroet onder de bommen die al die idioten daar op elkaar afvuren', roept een vrouw van voor in de veertig. Ze slaat daarbij krachtig met haar vuist op een gammel tafeltje dat daar niet tegen kan en vervolgens vliegen de koffiekopjes in het rond.

Een groep Shi'itische vrouwen verlaat huilend de ruines van wat eens hun woning was. Een bombardement door de christelijke militia veroorzaakte een explosie in een munitieopslagplaats van de Hezbollah, met als gevolg een enorme ravage.

EXODUS

De Mohadjarryn zijn een oud verschijnsel in de Libanese burgeroorlog. Toen deze in 1975 uitbrak vluchtten vele moslims met de Palestijnen mee uit Oost-Bezhet en Kerouan na de massamoorden door de maronitische falangisten. Later, toen de maronieten elkaar in het noorden des lands te lijf gingen, trokken tal van clans en hun aanhangers die de slag verloren hadden naar de hoofdstad. De eerste Israëlische invasie in Zuid-Libanon zorgde voor een exodus van met name sj'ithische Zuidlibanezen naar de hoofdstad, waar op dat moment (in 1978) zojuist de christenen het veld hadden geruimd na een bittere strijd om de mqcht op straat met verschillende islamitische en Palestijnse groeperingen. De veel verdergaande Israëlische invasie van 1982 dreef opnieuw een golf van Zuidlibanezen naar Beiroet, en in 1984 tenslotte, toen opnieuw de christenen in het stof beten in de 'oorlog om de berg' tegen de Druzen, vulden zich de voorsteden van Oost-Beiroet en Kerouan met christelijke vluchtelingen uit de Sjouf. Eind vorig jaar is er uitgerekend dat 800.000 Libanezen uit hun geboorteplaats waren verdreven zonder de mogelijkheid om terug te keren. Sinds de christelijke legerleider in Oost-Beiroet en omgeving, generaal Michael Aoun op 14 maart van dit jaar zijn 'veldtocht ter bevrijding des vaderlands' proclameerde, zijn er opnieuw 800.000 mensen naar allerlei hoeken en gaten van het land verdreven, nog losgezien van de naar schatting kwart miljoen mensen die zich bij de reeds bestaande 1,2 miljoen oorlogsemigranten uit Libanon naar Afrika, de rest van de Arabische wereld, Europa en Noord- en Zuid-Amerika hebben aangesloten.

HYPERINFLATIE

De meest kanslozen onder hen bevinden zich in de provincies Saida en Nabatye: bijna een half miljoen. Het zijn functionarissen van het lagere kader en kleinhandelaren. Het minimumloon in Libanon is amper honderd gulden per maand, dankzij een monetaire hyperinflatie die tussen 1984 en 1987 het Libanese pond van anderhalf naar tweehonderdtwintig per gulden heeft gejaagd. Erger nog, hoewel de geldontwaarding sinds anderhalf jaar is gestopt, goeddeels door interventie van de centrale bank van Libanon, zijn sinds het uitbreken van de jongste geweldsgolf in maart de kosten voor levensonderhoud gemiddeld met 134 procent gestegen, zo rekende onlangs de Libanese vakbond uit. Het gevolg is stagnatie in de detailhandel, nog verergerd door de afgesneden handelsverbindingen: in de Beka'a vallei liggen groente en fruit weg te rotten omdat ze vanwege de militaire situatie gewoon niet naar Beiroet te krijgen zijn. 'Ik verlies vijfduizend dollar aan omzet per week', vertelt triest een autohandelaar, die van wat er restte van zijn bedrijfsreserves nog een tweedehands caravan op de kop wist te tikken.'Mijn auto's staan ergens in een keldergarage, maar bij een salvo dat direct inslaat helpt niks en de verzekering dekt alleen indirecte schade, ik heb geen inkomen meer, als het nog een paar maanden zo doorgaat zal ik de zaak moeten liquideren'.

MEDICIJNEN

Hij is een van de velen, overal is het verhaal hetzelfde. In een schoolgebouw in Nabatye-ville, waar een kleine honderd families opeengepakt zitten, vertelt Moubarak, taxichauffeur uit West-Beiroet, hoe hij zijn wagen, zijn enige bron van inkomsten, heeft moeten verkopen. 'Dat geld is nu ook bijna op, we zijn letterlijk aan de bedelstaf, de winter is in aantocht, de kinderen hebben geen dekens en warme kleren, wat ze hadden is in de vlammen gebleven toen onze etage door een artilleriegranaat werd getroffen. Als ze ziek worden is er geen geld voor medicijnen, laat staan voor verzorging'. Honger, kou, ontbering, ziekte. Hulpverleners in het zuiden van Libanon voorspellen een kindersterfte van twintig- tot dertigduizend tegen de jaarwisseling, als er geen hoognodige voorzieningen worden getroffen. In het Aoualy-kampement is vergeefs geprobeerd bij de rijkere burgerij aan de bel te trekken: 'We hebben alle beter gesitueerde burgers van Saida aangeschreven', vertelt hulpcoördinator Cheikh Mohammed beschaamd.'Alles wat we hebben binnengehaald is vierhonderduizend Libanese ponden (nog geen tweeduizend gulden)'. 'Tegelijkertijd zijn er ook mensen die grof geld verdienen aan de noden van de Mohadjarryn: voor een bescheiden etage wordt tussen de drie- en vijfduizend gulden gevraagd. En er zijn blijkbaar mensen die het neertellen'.

STATUS

Een van de problemen bij het optrommelen van noodhulp is de 'status' van de Libanese vluchtelingen-in-eigen-land. Volgens de internationale gewoonteregels is een vluchteling iemand die zijn land is ontvlucht voor oorlog of politieke, ethnische of godsdienstige onderdrukking. Iemand die om precies dezelfde redenen niet de grens overvlucht, maar in een hoekje van zijn eigen land is opgesloten, zelfs al is dat land in tweeën gespleten door elkaar de macht bestrijdende regimes, kan niet als zodanig worden aangemerkt en blijft dus verstoken van alle normaal in werking tredende programma's van internationale organisaties. En wat te denken van de negen miljoen dollar beloofd door de EEG?

'Dat geld komt nooit hier', merkt een jonge vluchteling op in een padvinderskamp aan het strand van Saida, dat tijdelijk is ingericht als eerste-opvangskamp : 'Er zitten hier in Libanon gewoon teveel strijkstokken tussen'. Een bekende anecdote over noodhulp is gesitueerd in Oost-Beiroet en voorsteden, een jaar of twee geleden. De Saoedische koning Fahd had enige tienduizenden pakken melkpoeder gestuurd: in elk pak bevond zich een biljet van vijftig dollar. De plaatselijke 'liefdadigheidsorganisatie' (in werkelijkheid gelieerd aan de plaatselijke militie) heeft naar het heet alvorens de melkpoeder te distribueren eerst alle vijftig dollarbiljetten eruit gepeuterd....

Die zaterdagavond wordt het laat in het strandkamp, visjes roosteren , een aardappeltjes poffen op een kampvuur tot diep in de nacht. Alcohol is verbonden in Saida; er is slechts een restaurant dat het serveert en een winkel die het verkoopt. Beiden worden dag en nacht bewaakt door de nasseristische militie van de plaatselijke seigneur-de-ville Moustapha Sa'ad. Voor de rest leeft de stad onder de terreur van de Jama'at Islamyat, gewapende soenistische moslimfundamentalisten, gelieerd aan hun Egyptische naamgenoten die Cairo en achterland onveilig maken. In Nabatye is het hun sji'itsche evenknie Hezbollah die geld aanbiedt aan jongeren- en ook andere en hardere middelen gebruikt om hun gelederen met vers bloed aan te vullen. Penibel onderwerp in het schoolgebouw waar Moubarak en zijn lotgenoten onderdak hebben gevonden:'Mijnheer ik zeg u een ding.Hier komt dat tuig er niet in. Onze jongens zoeken een eerlijke job of helemaal geen'.

METAMORFOSE

In het Aoualy-kamp wordt er hulp in nood geboden uit geheel onverwachte hoek: dagelijkse broodleveranties en vervoer van zieken naar hospitaals in de omgeving worden verzorgd door de Fatah/revolutionaire raad, beter bekend als de organisatie van Abou Nidal. Opmerkelijke metamorfose van een terreurgroep die ooit de wereld een nachtmerrie bezorgde met bizarre, bloedige aanslagen. Eigenlijk is er maar een ding dat die honderdduizenden verstotenen kan helpen, vrede, de mogelijkheid om in Beiroet of elders in het land weer een fatsoenlijk bestaan op te bouwen. Mevrouw Djamilya Abderrahim heeft er een hard hoofd in: 'Vrede in Libanon?' Die komt pas als al die machtswellustelingen en geldhaaien die zich onze leiders noemen, of ze nou links, rechts, christelijk of islamitisch heten, hun koffers pakken en het land verlaten om er nooit meer terug te komen. En dat zal nooit gebeuren, ze blijven elkaar nog liever overhoop schieten'. 'Ik heb de Israëlische invasie van 1982 meegemaakt, ik heb zelf nog met Dayan gesproken. Het is verselijk wat ze ons hebben aangedaan, maar het spijt me dat ik het zeggen moet: het was nog niks vergeleken bij wat onze eigen leiders, onze eigen Libanese leiders hun land en hun volk aandoen: Aoun, El-Hoss, Berri, Fadlallah, Jumblatt, die mensen hebben toch geen geweten, Ya Allah...'

Quizmaster kandidaat presidentschap

BRASILIA - Een van de populairste televisiepersoonlijkheden in Brazilië heeft zich gisteren kandidaat gesteld voor de presidentsverkiezingen van half november. Hij geeft zelf toe dat hij niets van politiek weet, maar dat vormde kennelijk geen beletsel voor zijn kandidatuur.

Een inwoonster van Beiroet probeert haar woning met zandzakken te behoeden voor het oorlogsgeweld. Hoe lang zal het nog duren voordat ook zij verdreven wordt uit de geteisterde Libanese hoofdstad ?

"Antillianen moeten hun beste werk presenteren"

Voor Capricorne schijnt ook in Nederland de zon

-door Nel Casimiri-

IN DE HAL en de foyer van de schouwburg in Nijmegen vond op 15 oktober j.l. de opening plaats van een expositie van 63 verschillende Nijmeegse kunstenaars. Naar die tentoonstelling kwamen belangstellenden uit de wijde omgeving om te zien hoe gerenommeerde kunstenaars zich verder ontwikkelden, maar ook om te zien wat de jongste generatie voortbracht. Rondlopend om al die verschillende stijlen en uitingen te bekijken, kwam ik, hoe kan het anders, Jose Capricorne tegen. De oud-direkteur van de Akademia di Arte, is eind vorig jaar naar Nederland verhuisd en woont nu in Brabant, vlak bij Den Bosch. Hij was meteen bereid het een en ander te vertellen over zijn nieuwe werk en zijn reilen en zeilen in Nederland. En hij had ook nieuws over het boek dat het Curacaosch Museum over zijn werk gaat uitgeven. Een boek als stoffelijk blijk van de prijs die hem door het Curacaosch Museum is aangeboden ter gelegenheid van het veertig-jarig bestaan van het museum.

Het belangrijkste nieuws is echter dat Jose Capricorne weer hard aan het schilderen is en afspraken heeft gemaakt voor nieuwe exposities zowel op Curacao als in

JOSE MARIA CAPRICORNE bij één van zijn werken tijdens een expositie op Curacao. Ook in Nederland blijft hij zon en vreugde schilderen.

Nederland. Capricorne: 'Het is in Nederland heel moeilijk om in een galerie te exposeren. [illegible] stenaars en daarom hebben de meeste galerieën zich gespecialiseerd. Ze kiezen voor bepaald werk en om als nieuweling in de groep van een bepaalde galerie te worden opgenomen, moet je geintroduceerd worden. Ik heb het geluk dat veel mensen mijn werk kennen en velen hebben mijn werk zelf gezien.

EXPOSITIE

Zodoende heeft men mij geintroduceerd en zal ik in het najaar van 1990 exposeren in Galerie Mercedes in Voorschoten bij Den Haag. Die expositie blijft daar een maand hangen, van 13 oktober tot 17 november'. *Is het werk dat we al kennen van Curacao?* 'Nee, het is allemaal nieuw werk, olieverfschilderijen, geen gemengde technieken. Het zijn vooral vogels en mensen.' *Hoe bevalt het leven u in Nederland?* 'Ik moet er nog aan wennen. Het is een heel ander leven dan op Curacao. Je zit hier met allerlei structuren. Het is zo'n gestructureerde samenleving. Daar moet je als je Curacao gewend bent met zijn veel vrijere samenleving, weer aan wennen. Dat is niet gemakkelijk voor mij. Maar ik kan me toch goed aanpassen. Ik heb ook al eerder jaren in Nederland gewoond en gewerkt. Maar ik moet er telkens weer inkomen. Het schilderen gaat gewoon door. Zoals ik op Curacao werkte, werk ik ook hier. Maar de lichtval, het klimaat en de omgeving zijn anders. Dat geeft andere invalshoeken'. *Oktober 1990 is toch tamelijk snel voor een nieuwe expositie?* 'Voor Nederland is het snel. Meestal hebben de Galerieën hun tentoonstellingen twee tot vier jaar van tevoren gepland. Daarbij moet je aanbevolen worden en dat is niet gemakkelijk hier. Er zitten hier heel veel goede kunstenaars.' *Heeft Hans Paalman van het [illegible] u daarbij kunnen helpen?* 'Paalman? Nee, directeuren van musea moeten zich strict buiten deze dingen houden. Ze bemoeien zich niet daarmee. Anders raken ze bevooroordeeld. Werk belandt meestal via de galerieën in een museum, niet omgekeerd. Ze komen kijken en beslissen daarna of en wat ze aankopen. Dat is de gewone structuur.

VOORUITZIEND

De expositie in Schiedam was wel erg belangrijk. Paalman had een vooruitziende blik, want de Zuidamerikaanse kunst is hier aan het doorbreken. Er is nu een tentoonstelling van Zuidamerikaanse kunstenaars in het Stedelijk Museum in Amsterdam, een van de eerste exposities van Zuidamerikaanse kunst. Er is ook een congres geweest van alle belangrijke musea ter wereld en daarop is een beleid afgesproken om meer de Zuidamerikaanse en niet-Europese schilders te vertonen. Allicht kan dit beleid ook ten goede komen aan Antilliaanse kunstenaars die hier willen exposeren. Het is zaak dan met de goede soort galerie te onderhandelen, waarbij voorop staat dat het karakter van de kunstenaar moet samen kunnen gaan met dat van de galeriehouder en dat het werk van de kunstenaar van dien aard is dat het past binnen die galerie. Als kunstenaar op de Antillen is het moeilijk hier te exposeren. Eigenlijk moet je hier wonen en nogmaals je werk moet aansluiten bij de trend van de galerie. *Meer Antilliaanse kunstenaars hebben toch in Nederland geexposeerd?* 'Dat was soms gewoon een toeval. Het is beter goede contacten te leggen en dat is mogelijk door zo'n tentoonstelling als er was in Schiedam. Daar werd goed werk getoond'. *Hebt u ook contact met andere Antilliaanse kunstenaars in Nederland?* 'Er zijn

Curaçaose kunstenaar exposeert in Nijmegen

verschillende goede Antilliaanse kunstenaars in Nederland en het is jammer dat er over hen vaak zo weinig bekend is op Curacao. Zo'n kunstenaar als Nelson Carrilho, wiens beeld pas onthuld is in Amsterdam, heeft nog nooit op Curacao geexposeerd. Rudy Martina wel en ook Anton Vrede. Dat is een goede kunstenaar die het heel goed doet hier. Maar iemand als Steve Bridgewater moet je de mogelijk geven ook op Curacao te exposeren, bijvoorbeeld bij het CCC. Men weet vrij weinig van hen, er is weinig contact met Antilliaanse kunstenaars. Men weet vaak niet eens van hun bestaan af. Ik heb met een paar kunstenaars afgesproken dat ik zal kijken hoe daar iets aan gedaan kan worden, b.v. via de OKSNA. Het biedt ook op Curacao weer een nieuw perspectief. Velen willen wel graag op Curacao exposeren, maar dat kost veel geld. Toch zou het mogelijk moeten zijn binnen het cultureel beleid.' *Steve Bridgewater is toch danser?* 'Ja, maar hier ook kunstschilder. Hij is een der best geslaagden van de Haagse kunstakademie. Geef de Antilliaanse kunstenaars hier een kans op de Antillen. Misschien door samenwerking van het CCC en de OKSNA, waarna ze dan door Gallery 86 of het museum, wie van beide interesse heeft, worden uitgenodigd daar te exposeren. Dat is ook gunstig voor de kunstenaars op Curacao. Als je op een eiland woont weet je vaak niet wat er gebeurt in andere kanden. Daarmee bedoel ik niet alleen Nederland. Maar je kunt toch je blik verruimen, je moet niet te vlug tevreden zijn. Er wordt veel te vlug gepraat over een 'intenationale doorbraak' en dat is meestal flauwekul. Als er meer te zien is, kun je je zelf ook een beetje meten. Ook andersom, want ook op Curacao wordt goed werk gemaakt.

EIGEN WERK

Ik bedoel niet [illegible] men op Curacao de [illegible] anderen moet overnemen. [illegible] is het zelfs goed om geisoleerd te werken, zo kom je tot een eigen ontwikkeling. Dat is namelijk weer de andere kant van een eiland, het geeft je de kans zelf je eigen ontwikkeling door te maken, zonder te veel beinvloed te worden'. *Raadt u kunstannrs van Curacao aan in Nederland te exposeren als ze de kans krijgen?* 'Als mensen van Curacao hier naar toe komen, wil ik ze aanraden alleen het beste van het beste mee te brengen. Niet zomaar wat. Maak een goede selectie. Dat is ook belangrijk voor de aankoop op Curacao. Men zou een onafhankelijke commissie moeten instellen om kunst aan te kopen. Dat mis je. En dat is belangrijk voor de toekomst. Men moet later kunnen zien hoe de ontwikkelingen geweest zijn. Dat wordt nu niet bewust gedaan. Ik praat over het CCC, maar vooral over de Overheid. Die moet zelf haar collectie hebben. Van het museum zie ik zo'n aankoopbeleid niet. Dat betekent dat de overheid zelf een collectie moet aanleggen. Een goed initiatief is de Gallery van Henny Blok. Dat is ook goed voor de kunstenaars, ze kunnen er hun werk tonen. Het geeft ze weer een stimulans om verder te werken want elke kunstenaar wil zijn of haar werk graag tonen'.

VRAGEN

Natuurlijk liep het gesprek niet helemaal zoals het hier nu staat. Jose Capricorne had zeker zoveel vragen naar mij toe en dan vooral over de Akademia di Arte die hem nog erg na aan zijn hart ligt. Capricorne was in 1969 één van de oprichters van de Akademia di Arte samen met E.N.Ayubi. Dat is een lange strijd om geld en erkenning geworden. Ayubi had er gauw genoeg van en Capricorne bleef over als direkteur. Met een korte onderbreking bleef hij dat tot zijn vertrek in 1988. De leiding van de Akademia di Arte ligt nu in handen van Fifi Allee, een jonge leraar/kunstenaar die de fakkel verder moet dragen. Dat valt niet altijd mee, weet Capricorne; hij heeft veel ups en downs meegemaakt: 'De Akademia heeft een grote impuls gegeven aan het kunstleven op Curacao. Ik hoop dat meer mensen op Curacao zich in de richting van de kunst gaan bewegen. Het is voor de ontwikkeling van Curacao erg belangrijk dat we meer kunstenaars krijgen. Het is een nieuwe dimensie in onze cultuur en daarbij is concurrentie altijd goed. Dat geeft meer spanning en meer variatie in het werk'. *Wanneer komt er weer een expositie van uw werk op Curacao?* 'Ik kom het volgend jaar naar Curacao, in principe heb ik afgesproken om een expositie te houden in mei 1990. Dan heb ik dus twee exposities binnen een jaar. Dat zal hard werken worden'. *En wanneer komt het boek van de Museumprijs uit?* 'Ik heb gisteren het museum gebeld, maar ik kon Dokko Engels niet te pakken krijgen. Ik zit te wachten op de vertaling in het Engels van de inleiding van mevrouw Römer-de Vreeze. De drukker wacht daarop, zodat we de lay-out en de proefdruk kunnen opsturen. Het wachten is alleen nog daarop, dus er is goede hoop dat het boek binnen niet al te lange tijd uitkomt. Het museum moest een voorwoord schrijven en men heeft gekozen voor de rede die mevrouw Römer uitsprak bij de opening van de expositie 'La Belle Caribe' in Landhuis Bloemhof. Ik weet niet wie die rede vertaalt of vertaald heeft. Ik moet nu bericht krijgen van het Museum, net als de drukker.'

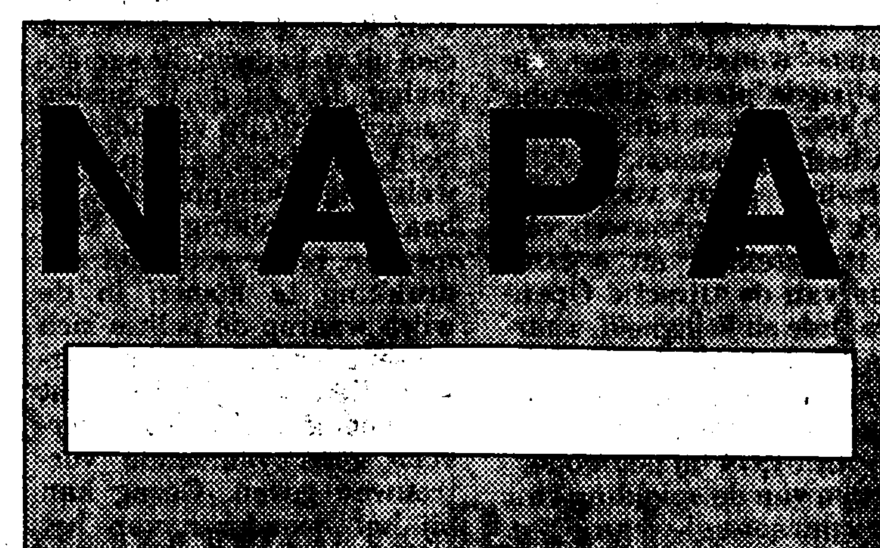
VREUGDE

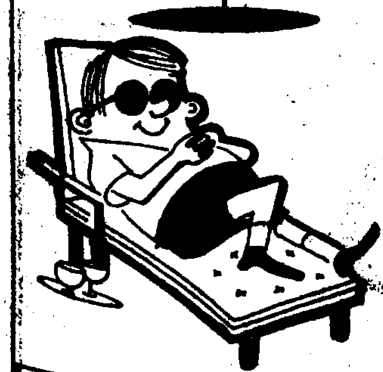
Jose Maria Capricorne nam in november 1988 afscheid van Curacao met een groot dansfeest, een expositie in Gallery 86, waaruit een enorme levensvreugde sprak. Zijn doeken stonden vol lachende, dansende mensen, geschilderd in zonnige stralende kleuren, een lichtvoetig, feestelijk geheel. Het was een tentoonstelling van werk dat de lijn voortzette van het jaar daarvoor, waarin hij de bijbelse bruiloftsgasten hun vreugde liet vertolken. Het zal moeilijk zijn datzelfde licht en die zelfde vreugde in zijn nieuwe werk te behouden, in de grijzere Nederlandse omgeving. Toch is dat niet onmogelijk. Capricorne schilderde zijn dansfeest in een stemming van afscheid, een afscheid dat met pijn gepaard ging. In zijn werk bleef de zon schijnen. Gouverneur Römer vroeg zich in november 1988, toen hij de openings-toespraak hield bij die laatste tentoonstelling van Capricorne op Curacao, af, wat Antilliaanse kunst was: uitingen van een multi-raciale, multi-culturele en flexibele samenleving. Ook wees hij op het speciale karakter van de beeldende kunst en zei toen: 'De werken die hier vandaag geexposeerd zijn dragen een onweersprekelijk Antilliaans karakter maar overstijgen tegelijkertijd duidelijk het eng eilandelijke omdat er universele menselijke waarden en gevoelens in tot uitdrukking komen'.

ZON

Hij vroeg zich daarna af of Capricorne in Nederland anders zou gaan schilderen. Dat kunnen we dus in mei 1990 ontdekken. Maar uit het gesprek in Nijmegen en de aanvullingen later telefonisch bleek wel dat Jose Maria Capricorne nog veel van de Antilliaanse zon in zijn hoofd heeft hangen en dat zijn gedachten nog veel op Curacao vertoeven en bij de Antillianen in Nederland. Hij is nog niet echt geacclimatiseerd en twee tentoonstellingen in een jaar, een op Curacao en een in Nederland geven een goed idee van een leven als trait d'union.

Freek van Lieberg bij afscheid van Aruba:

Ideale politieman is een modern vakman

ORANJESTAD — Op 1 november j.l. heeft Freek van Lieburg zijn functie van Directeur Openbare Orde en Veiligheid overgedragen aan de vroegere korpschef Roland W. Peterson. Over enkele weken vertrekt Van Lieburg naar Nederland en sluit hij daarmee zijn 45-jarige ambtelijke loopbaan af.
Het afscheid van Aruba en van zijn werk valt hem niet gemakkelijk. Sinds 1971 verleende hij gedurende zeven verschillende perioden technische bijstand, waarvan sinds 1986 vier keren aan Aruba. Veel ontwikkelingswerk verrichtte hij bij het moderniseren van de Arubaanse politieopleidingen.
Ook op het gebied van de wetgeving verband houdende met de Arubaanse politieorganisatie, alsmede met de ordebewarende en justitiële overheidstaak was hij gedurende zijn verschillende verbintenissen stuwend werkzaam. In het afgelopen jaar leverde hij voorts een belangrijke bijdrage aan de opbouw van de taakstelling en organisatie van de Directie Openbare Orde en Veiligheid.
Zijn aanwezigheid op Aruba was steeds gericht op overdracht van kennis en kunde aan Arubaanse functionarissen. Doelend op zijn opvolging zegt hij 'Er moet nog veel gebeuren, maar ik ben blij dat er een geschikte kracht is gevonden om de verdere opbouw van de Directie Openbare Orde en Veiligheid over te nemen'; aldus Van Lieberg in gesprek met de Amigoe aan de vooravond van zijn vertrek.

FREEK VAN LIEBURG heeft na 45 jaar zijn ambtelijke loopbaan afgesloten. Het afscheid van Aruba valt hem hard.

Van Lieberg heeft een veelzijdige loopbaan achter de rug. In 1944 ontvluchtte hij de Duitse bezetting en belandde hij na vele omzwervingen in Engeland, waar hij een militaire officiersopleiding genoot en vervolgens werd ingezet bij de bevrijding van Nederland. Over de verschrikkingnen die hij tijdens de Tweede Wereldoorlog en ook daarna in Indonesië meemaakte praat hij liever niet.

Na zijn demobilisatie koos hij voor een loopbaan bij de Nederlandse politie. In die tijd kwam hij tot de conclusie dat er nog zeer veel gedaan moest worden aan de opleiding en vorming van politieambtenaren. Verbetering van de kwaliteit van het politieoptreden, in het bijzonder met betrekking tot de correcte benadering van het publiek, heeft hem tijdens zijn gehele loopbaan onafgebroken bezig gehouden. Aan de verschillende Nederlandse politiescholen en later bij de inspectie van het politieonderwijs (Min. van Binnenlandse Zaken) was hij jarenlang werkzaam en nauw betrokken bij de organisatie en de verdere modernisering van het politieopleidingen.

OPLEIDER

Van huis uit, zegt Van Lieburg, ben ik dus een opleider en als zodanig lange tijd werkzaam geweest in het politieonderwijs. De juridische ervaring die ik daarbij opdeed op het gebied van met het politiewerk verband houdende wetgeving is later, tijdens de technische bijstand die ik van 1986 tot heden aan Aruba mocht verlenen, van veel nut gebleken bij het aanpassen van tal van verouderde vormen van Antilliaanse wetgeving aan de gewijzigde plaats die Aruba na 1986 binnen het Koninkrijk had ingenomen.
Hetzelfde geldt voor mijn werk bij het opbouwen van de taakstelling en organisatie van de Directie Openbare Orde en Veiligheid, waarmee ik het afgelopen jaar bezig ben geweest. Reeds tijdens mijn assistentie van 1971 t/m 1974 bij het moderniseren van de opleiding van het personeel van het KPNA. en het coördineren van tal van (vormings) cursussen kwam ik geregeld op de verschillende eilanden, dus ook op Aruba. Ik kon toen niet bevroeden dat ik later, in het najaar van 1985, zou worden benaderd om weer naar Aruba te komen om daar te adviseren bij het organiseren van geheel op de Arubaanse gemeenschap gerichte politieopleidingen en vervolgens bij het voorbereiden van nieuwe wettelijke regelingen de politietaak en de politieorganisatie betreffende.

WAARBORG

Op de weg naar een onafhankelijk Aruba heeft de Arubaanse overheid ten aanzien van het verwezenlijken van de politiële taakstelling een duidelijk beeld voor ogen, benadrukt Van Lieburg. Zij beschouwt een modern en adequaat politieapparaat als één van de waarborgen voor het verzekeren van een stabiele rechtsorde, waarin — zowel uit nationaal als internationaal oogpunt bezien — voldoende maatschappelijk en economisch vertrouwen wordt gevonden.
Om dat doel te verwezenlijken is het uiteraard niet alleen van belang dat de politie administratief en technisch op haar taak is berekend. Het is van niet minder importantie dat het politiepersoneel met een juiste beroepshouding haar taak vervult en daarbij doordrongen is van het feit dat zij — als vertegenwoordiger van de overheid in het contact met het publiek — een zeer belangrijke factor is bij het ontwikkelen van een gezonde en stabiele samenleving.
Het zich veilig voelen in de Arubaanse samenleving is immers niet alleen van belang voor de eigen bevolking, doch evenzeer voor de zeer vele buitenlanders die voor kortere of langere tijd deel uitmaken van die samenleving. Dit en de te bieden gastvrijheid, de vriendelijkheid en bescheidenheid, welke eigenschappen de Arubaanse bevolking zo kenmerken, behoren ook tot uitdrukking te komen in de wijze waarop de politie zich presenteert en haar taak vervult. Een op militaire leest geschoeide politie kan hiervoor geen voldoende vertrouwen geven. Gezag kan bij het benaderen van het gelukkig steeds mondiger wordende publiek niet worden afgedwongen met de vinger, op formele bevoegdheden of met stille of zichtbare dreiging van het gebruik van geweld.

BREED VELD

De politietaak bestrijkt een veel breder veld dan alleen de handhaving van wetten. In het verleden werd binnen de opleiding van politiepersoneel **grote nadruk gelegd op kennis van strafwetten en** formele bevoegdheden. De inhoud van de opleiding was voornamelijk gericht op het examen, dat vrijwel uitsluitend bestond uit het demonstreren van kennisaspecten. De politie zal echter niet slechts oog moeten hebben voor de politieel-juridische facetten van haar taak, doch zal ook door een maatschappelijke bril moeten kunnen en willen kijken. Voor het bijbrengen van praktische en sociale vaardigheden en vooral voor het ontwikkelen van een juiste attitude bij het vervullen van de politietaak bestond in het verleden weinig, althans onvoldoende, ruimte. In het bijzonder geldt dit voor het ontwikkelen van het zo nodig vereiste verantwoordelijkheidsbesef.
In zijn dagelijks werk heeft de politieambtenaar immers een grote mate van vrijheid en autonomie en kan hij een groot aantal onmiddellijke beslissingen nemen die ongecontroleerd blijven. Hij draagt daardoor een grote verantwoordelijkheid. Door de organisatie van werkzaamheden komt vooral de sur**veillant in de regel als eerste** in contact met het publiek. Hij bepaalt in feite de relatie politie — publiek.

KENMERKEN

Deze constatering, meent Van Lieburg, geeft duidelijke vingerwijzinngen voor de kenmerken die van belang zijn voor het functioneren van de politieambtenaren en wel:
— identiteit;
— verantwoordelijkheid en verantwoordelijkheidsgevoel;
— het kunnen functioneren in menselijke relaties;
— zelfstandigheid.
Het hebben van een eigen 'identiteit', gezien als groeiproces, betekent dat de politieambtenaar zicht moet krijgen op eigen kennen en kunnen en het moet leren leven met eigen mogelijkheden en onmogelijkheden.
Verantwoordelijkheid duidt op de plicht zich rekenschap te geven van eigen handelingen en daden. Hij kan immers verantwoordelijk worden gesteld. Verantwoordelijkheidsgevoel houdt verband met het eigen verlangen om handelingen en daden zowel voor zichzelf als voor anderen te kunnen verantwoorden.
Vanzelfsprekend is het dat de politieambtenaar met mensen moet kunnen omgaan. Hij verricht zijn taak in contact met mensen en zal derhalve over een grote mate van invoelend vermogen moeten beschikken. Het kenmerk zelfstandigheid tenslotte impliceert in de eerste plaats het ontplooien van initiatief, b.v. het zelfstandig op een situatie afgaan, en vervolgens het nemen van beslissingen na een zelfstandige gedragskeuze. Dat wil zeggen dat men aan de hand van de eigen analyse van een situatie komt tot een bewust gekozen wijze van optreden.
Gezamenlijk met de benodigde vakbekwaamheid staan deze kenmerken voor een politieambtenaar, die weet wie hij is en waar hij voor staat, die de wil en de bereidheid heeft zich in een bepaalde situatie te begeven, die mogelijkheden **ziet zich in de situatie te** bewegen en problemen te behandelen, dus over vakkennis, inzicht en vaardigheden beschikt, die bewust beslissingen neemt en bereid is zich over zijn optreden te verantwoorden.

NIET SLAAFS

De 'ideale' politieambtenaar die uit deze beschrijving naar voren komt is niet slaafs en ontleent zijn verantwoording en zekerheid niet louter aan regels. Hij is een moderne vakman met goed ontwikkelde persoonlijke eigenschappen en vaardigheden. Op grond van deze kenmerken kan hij zijn beroep op creatieve wijze uitoefenen. Vooral binnen de primaire opleiding zal het ontwikkelen van bovengenoemde kenmerken moeten worden bevorderd. Een accentverlegging bleek nodig om een betere voorbereiding op de toekomstige taak van de jonge agenten te garanderen.
In het begin van zijn assistentie aan Aruba heeft Van Lieburg — in nauwe samenwerking met de Arubaanse politieopleiders — aan het vernieuwen van de politieopleiding veel aandacht besteed. De basis voor deze nieuwe aanpak van het politieonderwijs werd vastgelegd in een geheel nieuw opleidingsbesluit waarin de mogelijkheden zijn geopend om op verschillende wijzen aan de reeds genoemde vormingsaspecten gestalte te geven.

WAARDERING

Veel waardering heeft hij voor de Arubaanse opleiders, die met enthousiasme de vernieuwingen binnen het politieonderwijs in praktijk hebben gebracht; ook voor de korpsleiding die daarbij de vereiste ondersteuning gaf. Ruwe benadering van het publiek komt thans slechts zelden voor. Hetzelfde geldt voor het gebruik van geweld. Het aantal gevallen van misplaats geweldgebruik door politieambtenaren is sinds 1986 beduidend afgenomen.
Een duidelijke instructie, waarin de bevoegdheid tot het gebruik van geweld op scherpe wijze werd afgebakend, heeft daartoe eveneens bijgedragen. Aan het ontwerpen van deze instructie en tal van andere wettelijke regelingen op het gebied van de politietaak, de politieorganisatie en de rechtspositie van de politie, heeft hij een bijdrage mogen geven. Het heeft hem daarbij veel voldoening gegeven dat al deze regelingen binnen korte tijd werden ingevoerd. Dit geldt ook voor een aantal andere wetten, zoals de Calamiteitenverordening, de Brandweerverordening en enkele andere wettelijke regelingen.
Sommige van deze regelingen zijn in ontwerp gereed en wachten op behandeling in de Staten.

VERKEER

Dit laatste is ook het geval met een geheel gemoderniseerde verkeerswetgeving. De verkeersveiligheid op Aruba laat veel te weinig over. Persoonlijk vindt hij het daarom jammer dat tot **op heden aan de invoering** van het gereed zijnde ontwerp nog geen prioriteit is gegeven.

Aan een verbetering van de kwaliteit van de opleiding van het politiepersoneel is de laatste jaren, volgens hem, alle aandacht besteed. Als gevolg van het feit dat de politie over een eigen opleidingsschool met eigen opleiders beschikte kon deze modernisering betrekkelijk snel worden bewerkstelligd.
Anders ligt dat voor de opleiding van het gevangenis-, brandweer-, immigratie- en douanepersoneel. De vorming en opleiding van dat personeel zijn in zijn ogen tot op heden stiefmoederlijk bedacht, enerzijds omdat deze diensten niet over voldoende getrainde opleiders beschikken en anderzijds omdat de onderwijsdoelstellingen voor deze opleidingen en de wijze waarop de inhoud van deze opleidingen zouden moeten worden georganiseerd en gecoördineerd geen didactisch verantwoorde en in wettelijke regelingen vastgelegde basis hadden.
Eén en ander is thans echter in voorbereiding. Een belangrijk punt daarbij is dat het hele scala van genoemde opleidingen, met inbegrip van de politieopleidingen in de naaste toekomst zal worden gecentraliseerd binnen een onder de Directie Openbare Orde en Veiligheid ressorterend vormings- en opleidingsinstituut, zodat veel doelmatiger dan voorheen gebruik gemaakt kan worden van het zeker aanwezige Arubaanse opleidingspotentieel en tevens een betere prioriteitsstelling van de vele opleidingsbehoeften kan worden bewerkstelligd.

COORDINEREN

In dit laatste komt reeds een van de facetten van de coördinerende taak van de Directie Openbare Orde en Veiligheid tot uitdrukking. Deze Directie is een onafhankelijk beleids- en adviesorgaan ten behoeve van de ministers van Algemene Zaken en van Justitie. Onder de Directie ressorteren — weliswaar niet hierarchisch — het Korps Politie, de Brandweer en het Gevangeniswezen. Zij adviseert beide ministers bij het ontplooien van hun beleidsvoornemens, doch draagt tevens zelf beleidsinitiatieven aan, ook op wetgevend gebied.
Anderzijds beoordeelt zij beleidswensen van genoemde diensten. Zij behoort katalyserend te functioneren bij het tot stand brengen van de wenselijkheidsbegrotingen van deze diensten en adviseert tevens de ministers bij credietopeningen. Hetzelfde geldt voor allerlei andere beleidswensen van de drie diensten. Dit betekent uiteraard dat de Directie op de hoogte dient te zijn van het functioneren van deze diensten en derhalve in dat opzicht een observerende en signalerende taak heeft.

BUREAUCRATIE

Als voorbeeld noemt hij het voornemen van de regering om de bestaande bureaucratie op het gebied van het vreemdelingen gebeuren een halt toe te roepen o.m. door het bewerkstelligen van centralisatie van de bemoeienissen die verschillende diensten thans nog hebben bij de uitvoering van het vreemdelingen beleid en vreemdelingen toezicht.
Daarbij was van doorslaggevende betekenis het feit dat sinds 1986 het aantal aanvragen voor verblijfs- en werkvergunningen vertienvoudigd is en thans ongeveer 10.000 per jaar bedraagt, hieronder dus niet begrepen de gigantische toename van het normale toeristenverkeer. De behandeling van al deze aanvragen werd — afgezien van de weinig doelmatige administratie — bovendien nog belemmerd door de vele grote en kleine bazen die op de diverse tussenstations van de administratie hun paraaf opeisten.
Tijdsduren van 6 maanden tussen het moment van aanvraag en het verlenen van een vergunning behoorden niet tot de uitzonderingen. De verklaring van de regering, dat tot centralisatie en automatisering zal worden overgegaan, is dus volgens hem een gefundeerd en weldoordacht voornemen. Met de uitvoering van dit voornemen is reeds een aanvang gemaakt, in die zin dat in de komende maanden een belangrijk deel van de vreemdelingen-taak zal worden overgeheveld en gecentraliseerd bij de Directie.

IMMIGRATIE

Voorts is thans, ten einde een vlottere afhandeling te bewerkstelligen, de beslissingsbevoegdheid m.b.t. de vele aanvragen gedelegeerd aan de Directeur Openbare Orde en Veiligheid. Mogelijk

☞ Vervolg op Pag. 9

CAMILO JOSE CELA

Nobelprijs voor de literatuur 1989:

CAMILO JOSE CELA: de gelauwerde van Spanje

- door I. Brute -

Na ZES JAAR wachten is de Nobelprijs voor Literatuur weer aan de Spaanssprekende wereld toegekend. Gabriel García Márquez (Columbia, 1928-) was [illegible] 1989 de laatste schrijver in de Spaanse taal, die de prijs in de wacht wist te slepen (1982). Sindsdien werd de prijs aan enkele onbekende schrijvers toegekend, maar anno 1989 viel de eer Spanje te beurt, in de persoon van Camilo José Cela.
Cela is de negende schrijver in het Spaans en de [illegible] die deze zeer belangrijke prijs voor literatuur heeft gekregen. Hem gingen de volgende landgenoten voor: in 1977, Vicente Aleixandre (1898—1984); in 1956, Juan Ramón Jimenez (1881—1958); in 1922, Jacinto Benavente y Martinez (1866—1954) en in 1904, José Echegaray (1832—1916). Zijn Latijns Amerikaanse voorgangers zijn: 1982, Gabriel García Márquez (Columbia, 1928-) 1971, Pablo Neruda (Chili, 1904—1973); 1967, Miguel Angel Asturias (Guatemala, 1899—1957).

Cela, die veel bekendheid geniet buiten zijn geboorteland, werd op 11 mei 1916 in Padrón, het Iria Flavia van de Romeinen, La Coruña (Galicia) geboren. Zijn vader was een Spanjaard en zijn moeder was van Engelse afkomst. Reeds in zijn tienerjaren schreef hij gedichten, die later (in 1945) werden uitgegeven onder de titel: 'Pisando la dudosa luz del día' (Eerste schreden in het [illegible] daglicht). De ondertitel was: Gedichten van een wrede jeugd.
Deze gedichten, die veel dieper [illegible] van de [illegible] vermoeden, zijn, wel, [illegible] en brengen de lezer in aanraking met wrede, duistere machten, waarvan zwakken en hulpelozen de dupe worden. De twee begrippen van titel en ondertitel [illegible], zouden Cela's werken kenmerken: de wreedheid van het bestaan en het ongewisse van het leven.
De burgeroorlog, die van 1936 tot 1939 in Spanje woedde, waarbij de Nationalisten onder leiding van generaal Francisco Franco (1892-1975), de Republikeinen versloegen, koos Camilo José Cela de zijde van de Nationalisten, die in 1939 de macht in het land overnamen. Cela had vóór de oorlog rechten en [illegible] studeren en trad in dienst van het nieuwe [illegible] als ambtenaar, een [illegible] jonge intellectueel, die zijn studie medicijnen had onderbroken bij het uitbreken van de burgeroorlog.

CENSUUR

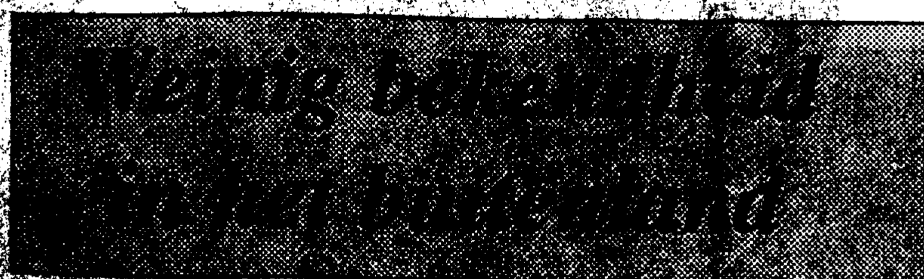
De censuur die door de [illegible] dictatuur van Franco werd uitgeoefend, [illegible] zich de eerste jaren na de oorlog, vooral bezig met het 'aanpassen' van de klassieken aan de nieuwe ideeën. Om deze gigantische [illegible] te volbrengen, maakten de autoriteiten gebruik van [illegible] die het land wel trouw waren gebleven (de meeste schrijvers van naam [illegible] in ballingschap).
In zijn hoedanigheid van ambtenaar van de regering, werd ook gebruik gemaakt van de diensten van de jonge Cela. Zo was hij medeverantwoordelijk voor het [illegible] werken van Benito Pérez Galdós (1843 - 1920), Unamuno (1864 - 1936), [illegible] Lorca (1898 - 1936), Ortega y Gasset (1883 - 1955) verminkt werden, zoals recentelijk werd aangetoond door de socioloog [illegible].
[illegible] heeft in de beginjaren van de dictatuur in Spanje als jonge schrijver, meer [illegible] hand- en spandiensten aan de Franquisten verleend. Zo heeft hij enige tijd [illegible] bureau van de officiële vakbond gewerkt en in legio falangistische bladen verhalen en essays geschreven.
Niet zo lang geleden kwam nog één van zijn grote misstappen aan het licht. In 1940 liet het bewind een bundel samenstellen, getiteld 'Laureados de España' (De gelauwerden van Spanje), waarin de 'dappere' daden van figuren uit het nationalistische leger uitbundig werden geprezen. Zij waren voor hun heldhaftigheid met het Kruis van San Fernando gedecoreerd.
De toen 23-jarige Cela nam [illegible] zijn rekening, een stuk onvervalst falangistisch proza, dat in Cela's verzameld werk 'vergeten' is: het was volgens de schrijver niet literair genoeg.

KRITISCH

Maar Cela heeft, ondanks zijn [illegible] met de ideologie van het Franquisme en [illegible], toch blijk gegeven van een kritische opstelling tegenover het bewind. [illegible] zijn [illegible] kritisch [illegible] buitenland [illegible] gepubliceerd [illegible] tijdschrift 'Papeles de Son Armadans' dat hij [illegible] eiland Mallorca [illegible] als een forum diende voor jonge progressieve schrijvers in de jaren van het Franco-regime. Cela heeft altijd geïntrigeerd vanwege zijn ambivalente houding tegenover het regime. Men kon nooit precies zeggen waar hij stond.
Hij is sinds 1957 een gedistingeerd lid van de Real Academia Española de la Lengua (De Spaanse Koninklijke Academie van de taal) in Spanje, een instituut dat in 1714, naar het voorbeeld van de Franse Academie, door koning Philips V werd opgericht, om de Spaanse taal te beschermen tegen onzuivere invloeden.
In 1977 werd hij door koning Juan Carlos benoemd tot senator in de eerste democratische regering van premier Adolfo Suarez, na de dood van Franco in 1976. Tevens heeft hij meegewerkt aan de redaktie van de nieuwe Spaanse grondwet in 1978.
Ondanks zijn vele activiteiten op cultureel en politiek gebied, is de literatuur altijd zijn grote passie geweest. Tussen de bedrijven door heeft hij altijd geschreven. Zijn oeuvre bestaat uit meer dan honderd werken, waaronder tien romans, reisverslagen, essays, gedichten en verhalenbundels.
In 1984 kreeg hij de Spaanse staatsprijs voor de letteren en in 1987 de Prins Asturiasprijs voor literatuur. Hij heeft jarenlang aan een schunnig woordenboek gewerkt; 'El Diccionario Secreto'. Hierin heeft hij duizenden schuttingwoorden verzameld waaraan de Spaanse taal rijk is, om deze in de taal van de literatuur op te nemen.

ROMAN

Zijn eerste roman 'La Familia de Pascual Duarte' (1942) (Ned. vert.: De familie van Pascual Duarte, 1950) sloeg in als een bom en Cela was op slag beroemd.
De hoofdpersoon, Pascual Duarte, is ter dood veroordeeld en verschaft de lezers, door middel van enkele brieven uit de gevangenis, de redenen die hem ertoe hebben gebracht beestachtige wreedheden te begaan. De achterliggende motieven voor het vermoorden van zijn hond, zijn moeder, de ezel en de minnaar van zijn vrouw, worden door zijn karakterstruktuur en zijn sociale omgeving heel duidelijk in het boek uiteengezet.
Alleen de moord op de landeigenaar Don Jesús, met wie hij altijd een goede verstandhouding heeft gehad, lijkt niet te passen in het rijtje van haat, wraak of frustratie. Maar in het boek wordt hiervan verder geen uitleg gegeven. Reden voor de goede lezer om deze moord als een moord met een sociaal motief te bestempelen in het [illegible].
Cela schildert zijn hoofdfiguur, Pascual Duarte, af als een in de grond goed mens, die meestal tot zijn daden werd aangezet door anderen die eigenlijk veel slechter waren dan hijzelf. Zijn personen als Don Jesús er de ware oorzaak van dat er 'sociaal onaangepasten' zijn als 'Pascual Duarte'? Pascual is duidelijk een slachtoffer van de omstandigheden.

In die zin is het boek een sociale aanklacht.
Cela wilde met dit boek de invloed aantonen van de maatschappij die het individu dwingt op een bepaalde manier te handelen, waardoor hij zichzelf slachtoffer maakt van de samenleving. De meedogenloosheid van de hoofdpersoon valt voor een deel te verklaren uit de situatie in Spanje in die tijd, waarin vele wreedheden voorkwamen die eigen zijn aan politiestaat. Door de gruwelijke fel-realistische scènes, het grove en obscene taalgebruik en de beschrijving van het dierlijke in de mens heeft men dit boek wel één van de eerste voorbeelden van de naoorlogse 'tremendistische' romans genoemd (Tremendo=verschrikkelijk).

PASCUAL DUARTE

Het was opmerkelijk voor de critici dat Cela in 1942 zonder problemen zijn roman in Spanje kon publiceren. De censuur was bijzonder streng en 'Pascual Duarte' bevatte duidelijk elementen die niet in harmonie waren met de gangbare normen en ideeën die door de censuur werden aangehouden. Een verklaring is misschien dat de contacten die Cela. dankzij zijn officiële werkzaamheden onderhield, hem kennelijk goed van pas kwamen bij het doordrukken van zijn eigen proza.

De Spaanse schrijver Camilo Jose Cela (72) viert met zijn vriendin het bericht dat hem door de Zweedse Academie de Nobelprijs voor literatuur is toegekend.

De eerste druk van 'Pascual Duarte' verscheen dus in Spanje, maar, hoe dan ook, een paar jaar later werd de tweede druk echter wel in Spanje verboden door de censuur. Deze kwam toen in Argentinië uit.
Sinds zijn verschijning heeft de roman meer dan 108 drukken gekend, waaronder vertalingen in het Chinees, het Italiaans, het Portugees, het Gallicisch, het Sloveens, het Catalaans, het Nederlands, het Engels, het modern-Grieks, het Zweeds, het Deens, het Hongaars, het Servo-Kroatisch, het Fins, het Duits, het Noors, het Baskisch, het Pools, het Bulgaars, het Russisch, het Tsjechisch en het Litouws.
Na 'El Don Quijote de la Mancha' is dit boek de meest vertaalde en verspreide Spaanse roman. Nu hem de Nobelprijs is toegekend, zal zeer waarschijnlijk het aantal drukken opnieuw stijgen. (Uitgeverij Meulenhof wil over enkele weken vier van zijn boeken herdrukt hebben).
Nadat Cela eerst met Pascual Duarte de weg voor het 'tremendismo' had gebaand, zette hij in 1951 wederom een nieuwe koers, met zijn roman 'La Colmena', waarmee het 'objetivismo' zijn intrede deed in de Spaanse literatuur.

LA COLMENA

'La Colmena' (1951) (Ned. vert.: De bijenkorf, 1962) is Cela's ambitieuze werk. Ook die kwam niet zonder problemen op de markt. Nadat Cela vijf jaar zonder succes had geprobeerd de roman door de censuur te drukken, verscheen de eerste druk ten slotte in Argentinië, de tweede en de derde druk, resp. in 1955 en 1957, in Mexico. Pas jaren later mocht hij in Spanje verschijnen.
In deze roman stapt Cela af van het op de persoon gerichte, chronologisch vertelde verhaal om zich op een collectief personage te richten. Het boek handelt over een menigte personages, die als een zwerm bijen de bijenkorf van de moderne Spaanse maatschappij bevolken. Verlaten, doelloos en vervreemd van de werkelijkheid, komen ze allemaal samen (ongeveer 160) in het café van doña Rosa, de verschrikkelijke en machtswellustige koningin van de bijen. Zo worden door de schrijver, zonder enig respect voor de levens van de personages, verschillende aspecten van het dagelijks leven geschilderd in het Madrid van 1942. De stijl van Cela is in deze roman, wederom [illegible], maar energiek.
Zoals reeds aangegeven, is het vernieuwende element in 'La Colmena' het feit dat er niet langer sprake was van één hoofdpersoon, maar van een groep mensen: een collectieve hoofdpersoon. In deze roman wordt aldus de persoonlijke beleving ondergeschikt gemaakt aan de ervaringen van een maatschappelijke groep. Men zou dus van een 'sociale roman' kunnen spreken. De periode die de Spaanse literatuur ingaat met 'La Colmena' wordt dan ook het 'sociaalrealisme' genoemd.

ANDER WERK

Camilo José Cela schreef nog een groot aantal andere boeken, waarvan vooral Viaje a la Alcarria (1948), El molino de viento (1956), San Camilo 1936 (1969), Oficios de tinieblas (1973) en La Catira (1956) vermelding verdienen. Om het laatstgenoemde te schrijven, moest hij zelfs onze richting uit. Hij heeft namelijk een tijdje in Venezuela doorgebracht om zich te documenteren over de Llanos de Venezuela. De draad van het verhaal, dat een beetje doet denken aan 'Doña Bárbara' van Rómulo Gallegos, is hier niet belangrijk. De indruk ligt op de sfeertekening.
Om terug te komen op de toekenning van de Nobelprijs voor literatuur aan Cela, kan gesteld worden dat hij toch lang op de prijs heeft moeten wachten. Reeds een jaar of vijftien geleden werd hij nog tot één van de meest serieuze kanshebbers voor de prijs gerekend. Dit jaar stond hij echter met 150 anderen op de lijst van de genomineerden, waaronder enkele groten uit literatuurland, zoals Salman Rushdie, Graham Greene, V.S. Naipaul, Doris Lessing, Octavio Paz, etc.
Donderdag (19 oktober '89) precies om twaalf uur Greenwichtijd, maakte de Zweedse Academie de naam van de uitverkorene bekend. Cela werd per telefoon ervan op de hoogte gesteld, in zijn woning in Guadalajara bij Madrid, waar hij met zijn vriendin van 33 jaar woont.
'In Cela wordt de leidende figuur geëerd in de Spaanse literaire vernieuwing na de oorlog'. Zijn werk wordt gekenmerkt door 'een rijk en intens proza, dat met onderkoelde hartstocht een uitdagende visie op de menselijke kwetsbaarheid biedt', aldus het Nobelcomité in zijn toelichting.

Cela ontvangt een prijs van bijna een miljoen gulden. Hij verklaarde trots te zijn op de prijs, die hij opdroeg aan 'de gehele Spaanse literatuur'.

'Ik denk dat verscheidene andere Spaanse en Latijns-Amerikaanse auteurs die in het Spaans schrijven er net zo goed recht op hadden. Maar goed, ik heb de prijs en ik ben trots en opgetogen, zoals u zich zult kunnen voorstellen'.
Gelijk heeft Cela wanneer hij zegt dat een van de andere Spaanse of Latijns-Amerikaanse schrijvers evengoed de prijs had kunnen krijgen. Om maar een paar te noemen: Juan Goytisolo, Carmen Martín Gaite, Mario Vargas Llosa, Ana María Matute, Isabel Allende,....
In de Openbare bibliotheek is tot 15 november een kleine expositie te bezichtigen van de bekendste werken van Camilo José Cela.

HAMBURG.- Wat nu, konijntjes die roken ? Ja, maar niet van harte. Deze drie arme konijntjes zijn gedwongen te roken als onderdeel van een onderzoek in een Duits laboratorium. Dierenvrienden zijn het daar helemaal niet mee eens en beschouwen het als een vorm van dierenmishandeling.

Magisch vierkant

IN DIT vierkant komen alle cijfers van 1 t/m 9 voor. Ik heb al drie hokjes voor je ingevuld. Kun jij nu de andere cijfers op zo'n manier in de lege hokjes schrijven, dat elke rij van boven naar beneden en van links naar rechts en zelfs schuin van boven naar beneden samen opgeteld 15 punten telt?

		8
	5	
2		

Oplossing magisch vierkant:

4 3 8
9 5 1
2 7 6

Ansichtkaart-race

DIT IS EEN leuk spel, als je jarig bent en een heleboel kinderen op bezoek hebt. Je hebt er twee ansichtkaarten voor nodig. Verdeel je gasten in twee groepen en geef elke groep de stukken van een ansichtkaart. Bestaan de groepen uit ieder 5 personen, dan knip je de kaarten dus ook in 5 stukken. Teken in de tuin een beginlijn in het zand en een flink eind verder een finish-lijn.

Laat nu de leden van elke groep een voor een met een stuk kaart naar de finish rennen. De tweede mag pas vertrekken, als de eerste weer terug is en hem aangetikt heeft. De groep, die het eerst de kaart aan de finish weer in elkaar heeft gelegd, heeft gewonnen.

Wist je dat ???

ALS JE iemand beledigt, laat je hem lijden. Daarom kun je in dat 'beledigen' het woord 'leed' terug vinden. Net als in 'lelijk'. Op dezelfde manier is het woord 'kwalijk' afgeleid van 'kwaad'.

*****

De sinaasappel is door de Portugezen uit China naar Europa gebracht. Daarom noemden de Fransen hem pomme (=appel) de Sine (=van China). En daar hebben de Nederlanders weer Sinaasappel van gemaakt!

*****

Zo'n 600 jaar geleden hebben de geleerden uit die tijd opgeschreven, welke dieren er bestonden en hoe ze leefden. Alleen.... ze wisten het allemaal nog niet zo goed. En er stonden allemaal dingen in, die niet waar waren. Volgens dit boek (Bestiarius heette het) huilde een krokodil dikke tranen in de hoop, dat de mensen medelijden met hem zouden krijgen.

Maar als iemand zich op die manier voor de gek liet houden en kwam kijken, wat er aan de hand was, werd hij met huid en haar opgegeten. Daar komt de Nederlandse uitdrukking 'Krokodillentranen' vandaan. Dikke tranen huilen, terwijl je er niets van meent.

*****

Spreekwoorden

VANDAAG gaan we weer eens spreekwoorden raden.

Voorbeeld: Eigen haard is goud waard. Je kunt het al met z'n tweeën spelen. De één moet het spreekwoord zien te raden door vragen aan de ander te stellen. Voor elk woord mag je één vraag stellen.

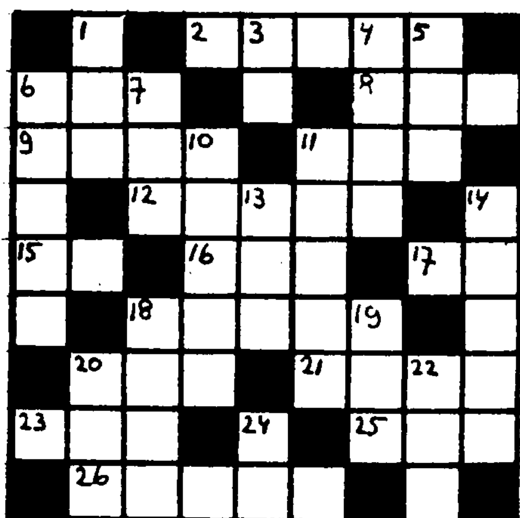
Bijvoorbeeld: Hoe laat ga je 's avonds naar bed? In het antwoord moet dan het woord 'eigen' zitten. Bijv.: Als het mijn **eigen** bed is, ga ik om half tien.

Tweede vraag: Wat voor beroep heeft je vader? Antwoord: Hij is winkelier en heeft vandaag nog een **haard** verkocht.

Derde vraag: Houd je van bruine bonen? Antwoord: Er is niets, wat lekkerder **is**.

Volgende vraag: Wat voor schoenen draag jij het liefst? Moeilijke vraag! Je zou kunnen zeggen: Mijn schoenen zijn met geen **goud** te betalen. Wel, tegen die tijd zal de vrager toch wel weten, welk spreekwoord er bedoeld wordt.

Puzzel van de week

HORIZONTAAL: 2. Zonder dat kan een trein niet rijden; 6. Dierenwoonplaats; 8. Advertentie (afkorting); 9. Niet dicht; 11. Deel van een huis; 12. Stelen van een vliegtuig met passagiers; 15. Eerst volgende (afkorting); 16. Huid; 17. Moeder; 18. Iets voor een poosje vragen; 20. Paling; 21. Bewoner van Noorwegen; 23. Groente; 25. Keukengerei; 26. Meubelstuk.

VERTIKAAL: 1. Speelgoed; 3. Reeds; 4. Weg; 5. Sentro Deportivo Korsow (afkorting); 6. Logeergebouw; 7. Water doorlatend; 10. Deel van een buik; 11. De helft aan een ander geven; 13. Schrijfgerei; 14. Stuur je iemand voor zijn verjaardag; 18. Niet vroeg; 19. Stip; 20. Indien; 22. Familielid; 24. Lidwoord.

OPLOSSING VORIGE KEER

HORIZONTAAL: 1. Ma; 3. E.d.; 4. Sla; 6. Os; 7. Lia; 8. De; 9. Edel; 10. Poes; 12. Noor; 15. Lava; 17. As; 18. Eis; 20. Dr.; 21. Ark; 22. A.D.; 23. Ot.

VERTIKAAL: 1. Modern; 2. As; 3. Egel; 4. Si; 5. Lade; 7. Lap; 8. De; 11. Staart; 13. Ober; 14. Rus; 15. Lied; 16. As; 19. Ik; 20. Do.

TANTE NEL schaamt zich heel erg!
Nu heb ik vorige keer al wéér geen winnaar bekend gemaakt! Maar vandaag komt hij dus alsnog:

Stan Hagemans
Jan Sofat 226
Curaçao

En de winnaar van deze week is:

Mariano Heyden II
Kaja Brassavola 4
Curaçao

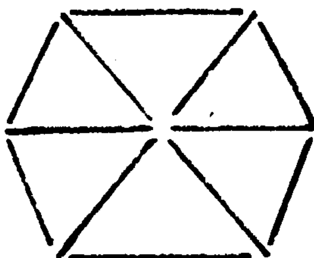
Grapje

LAAT iemand er eens inlopen! Doe net, of je een goocheltrucje wilt gaan doen en laat je vriend of broer of zus zijn/haar handen uitsteken met de palmen naar beneden. Zet nu op de bovenkant van elke hand een glas flink vol met water en loop de kamer uit. Niet te lang, want je slachtoffer kan niets doen! Niet eens bewegen, want dan vallen de glazen stuk. Houd het leuk, anders krijg je ruzie met je moeder.

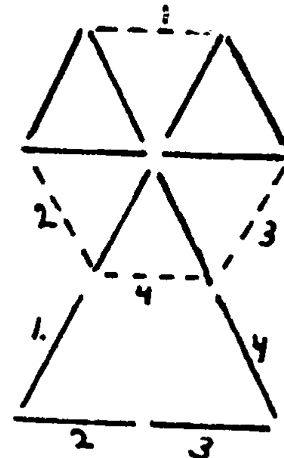
Puzzeltje

Door vier lijnen van dit figuur te verplaatsen krijg je drie driehoeken. Probeer het maar eens.

Elk plaatje beeldt een jongens- of meisjesnaam uit. Kun je ze vinden?

Oplossing raadsels:

In het kabouterdorp

WEET JE het nog? Poetsje en Pinkie waren op reis gegaan naar Kabouterdorp. Op de rug van Jojo en Nannie. Het was een lange reis, want Kabouterdorp lag ver weg over zee. Helemaal in het koude Holland. Maar eindelijk, net toen Pinkie wel voor de honderdste keer vroeg, of ze er nog niet waren, zagen ze onder zich het grote bos, waar Kabouterdorp verscholen lag.

Pijlsnel vlogen de parkietjes naar beneden. En even later stonden Poetsje en Pinkie op het plein, vlak voor het paleis van de kabouterkoning. 'Nee maar, kijk nou eens! Als dat Poetsje niet is!' werd er rondom geschreeuwd. En van alle kanten kwamen de kaboutertjes toegelopen. De kabouter-kleermaker met de schaar nog in zijn hand. De kabouter-bakkers kwamen met witte gezichten van het meel en bij de timmerman hingen de houtkrullen nog in zijn baard.

De kaboutervrouwtjes lieten hun was in de steek om Poetsje te kunnen begroeten. En zelfs de koning en zijn ministers kwamen haastig het paleis uit.

'Poetsje!' schreeuwden ze allemaal door elkaar. 'Waar kom jij ineens vandaan? Is dat je zoontje? Blijven jullie nu altijd hier? En waar is kabouter Brr?' 'Stop, ho!' lachte Poetsje en hield haar handen voor haar ogen. 'Ik kan jullie vragen niet allemaal tegelijk beantwoorden'. En toen vertelde ze de nieuwsgierige kaboutertjes, dat zij en Pinkie een poosje bij hen kwamen logeren. En dat kabouter Brr niet mee kon komen, omdat de dieren van Curaçao hem niet konden missen.

'He Poetsje, komen jullie dan bij mij logeren?' vroeg een van de kaboutervrouwtjes. Maar de andere kaboutervrouwtjes riepen: 'Nee Poetsje, kom liever bij mij'. Nee, bij mij'. 'Bij mij!' Poetsje wist op het laatst echt niet meer, bij wie ze nu moest gaan logeren. 'Bij wie wil jij, Pinkie?' vroeg ze. Maar Pinkie wist het ook niet. Hij vond alle kaboutertjes even aardig.

Toen stak de koning zijn hand op en de kabouterministers riepen 'Ssst, ssst', totdat alle kaboutertjes doodstil waren. Wat had de koning te vertellen? 'Omdat Poetsje en Pinkie van zover zijn gekomen, zijn ze de eregasten van ons dorp', zei de koning plechtig. 'En daarom mogen ze samen met de parkietjes in mijn paleis logeren'.

In het paleis van de kabouterkoning! Poetsje bloosde ervan. 'Als ik nu maar geen vlekken op mijn rok maakt', dacht ze, 'Of een vuile veeg op mijn neus krijg, want dat kan natuurlijk niet in een paleis'. Maar ze vond het toch wel fijn om bij de koning te logeren, van gouden bordjes te eten en in een gouden bedje te slapen.

En Pinkie? Die had al vriendschap gesloten met de twee zoontjes van de koning, kabouterprinsje Duimduim en kabouterprinsje Doemdoem. 'Je mag bij ons in de kamer komen slapen', fluisterde Duimduim in Pinkies ene oor. 'En dan houden we een groot kussengevecht', fluisterde Doemdoem in zijn andere oor. Pinkies oogjes glinsterden van plezier. Hij wilde maar, dat het al avond was. En hij hoopte, dat hij en Poetsje nog heel lang in kabouterdorp zouden blijven.

Ze gingen samen met de koning naar binnen, waar de kabouterkoningin al voor een tafel vol heerlijk eten gezorgd had. Met schalen eikeltjessoep, kastanjepasteitjes, paddestoelenslaatjes, bessenmoes, aardbeien met slagroom, kersenlimonade, te veel om op te noemen. Poetsje, Pinkie en de twee parkietjes smulden ervan tot ze geen pap meer konden zeggen.

En zo waren Poetsje en Pinkie dan in kabouterdorp aangekomen. En wat ze verder nog mee maakten, dat vertel ik de volgende keer.

NEL BASILIO

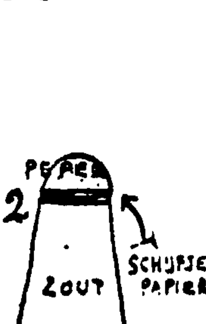

MENEER CHRIS Smit van de Stinapa komt, als het hoofd van je school dat wil, jullie alles uitleggen over de leguaan. En dan brengt hij er nog één mee ook! Hier zie je hem en een leguaan met een paar leerlingen van de eerste klas van de Albert Schweitzerschool.

Goocheltrucje

NEEM EEN glazen of doorzichtig plastic zoutbusje en strooi er wat uit. Er komt geen zout, maar peper uit. Toch ziet iedereen, dat er zout in het busje zit. Hoe kan dat?

In het deksel van het busje heb je een schijfje papier gelegd en daarop wat peper.

Schoolkrantwedstrijd

HET HEEFT al in de gewone krant gestaan, maar ik wil toch nog even speciaal in de Kinderkrant vermelden, welke scholen de wisselbekers hebben gewonnen in de schoolkranten-wedstrijd van de Dierenbescherming.

Dat zijn: De Dokter Martin Luther King school en de Blenchischool (Bijzonder Onderwijs). Verder hebben Coromoto College en Kolegio Chaya Willems de tweede en derde prijs gewonnen. En hebben Dividivi-school en Skol Publico pa Enseñansa Individual de tweede en derde prijs van het Bijzonder Onderwijs gewonnen. Proficiat allemaal!

In de Schoolkrant

VANDAAG laat ik jullie een verhaaltje lezen dat Audrey Kasdjo in de schoolkrant van het Pire College heeft geschreven. Ze zit in de vierde klas.

KOEIEN

In Suriname woonde ik naast een boerderij. Op een boerderij vind je van allerlei dieren. Maar mijn verhaal gaat over koeien. Koeien zijn hele mooie beesten. De stieren kunnen heel vals zijn en dan rennen ze achter je aan.

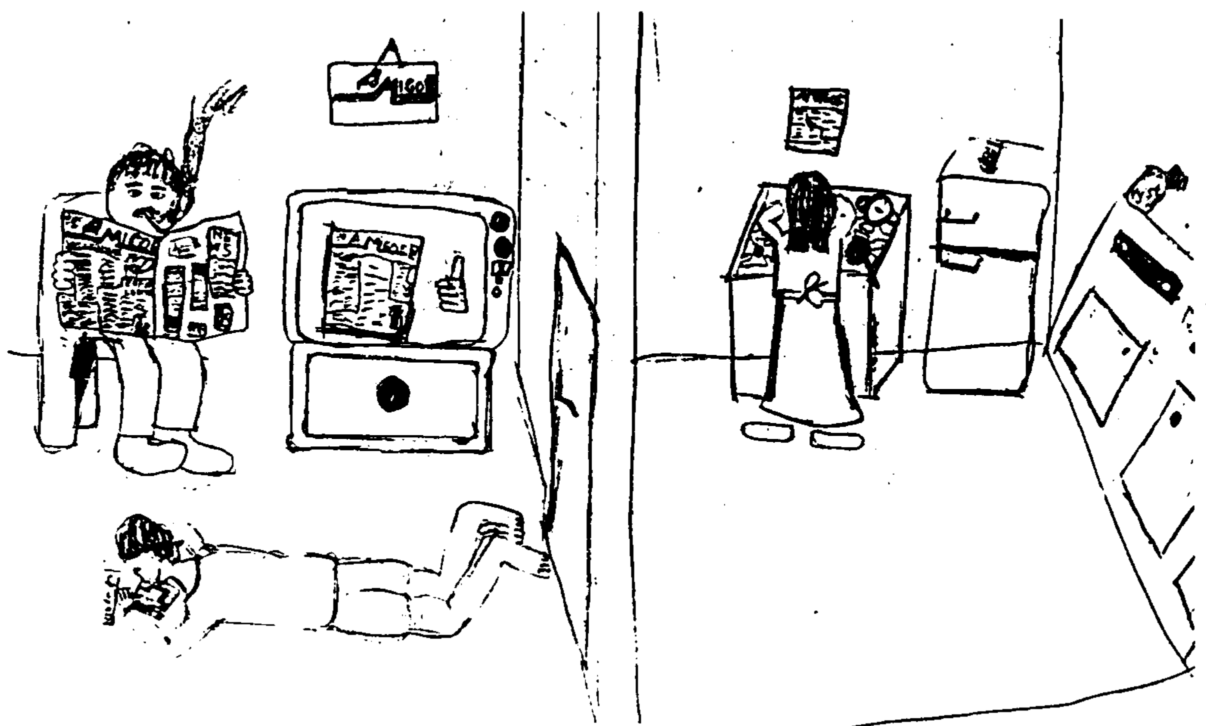
De koeien op de boerderij worden 2x per dag gemolken, 's morgens vroeg en 's middags. De boer moet heel vroeg op staan om de koeien te melken. Meestal wordt de melk aan huis verkocht. Maar heeft de boer te veel melk, dan wordt het aan de melk-centrales verkocht. Zo hadden zij ook een stier die elke middag bij het hek stond en geaaid wilde worden. Zou je dat wel durven?

AUDREY KASDJO, 4a

In de Brievenbus

Anoek Bleumer heeft ons een mooie tekening gestuurd. Anoek, ik was er heel blij mee. En ik hoop dat veel kinderen je voorbeeld zullen volgen. Groetjes van,

TANTE NEL

"Hubble" vertrekt in maart volgend jaar ★ ★ ★ ★ ★

Ruimte-telescoop grootste vooruitgang sinds Galilei

BALTIMORE.- Wetenschappers wachten op het moment waarop de 'Hubble'-telescoop met een ruimteveer in een baan om de aarde zal worden gebracht. De lancering is geprogrammeerd voor maart volgend jaar, maar astronomen kijken nu al verder en hebben het al over een ruimte-telescoop die geplaatst zal worden op de maan. Gedurende een recent gehouden symposium in de Amerikaanse stad Baltimore, hielden astronomen een pleidooi voor de vervaardiging van een reflector- telescoop met een diameter van tien tot zestien meter, hetgeen ongeveer zes keer zo groot is als de Hubble-telescoop. Met deze reuzetelescoop denken zij ooit leven buiten onze dampkring te kunnen ontdekken. De bijeenkomst werd bijgewoond door ongeveer 120 wetenschappers, astronomen en ingenieurs van het Instituut voor Ruimteonderzoek van de John Hopkins universiteit.

Garth Illingworth, coördinator van het congrs en voormalig onderdirekteur van het instituut, vermeldde dat de kosten voor de reuzetelescoop zo'n vijf miljoen dollar zouden kunnen gaan bedragen, het vervoer naar de maan niet meegerekend. Een voorbereidingsperiode van twintig jaar voor dit project wordt geenszins overdreven geacht. De eerste plannen voor de lancering van de Hubble-telescoop, genaamd naar de Amerikaanse sterrekundige Edwin Hubble, met zijn reflector van 2,3 meter, dateren uit 1962 en wanneer volgens plan de space shuttle Discovery de telescoop in maart volgend jaar in de ruimte brengt zullen er bijna dertig jaar zijn verstreken. Verwacht wordt dat de 'Hubble' een levensduur van omstreeks vijftien jaar zal kunnen bereiken.

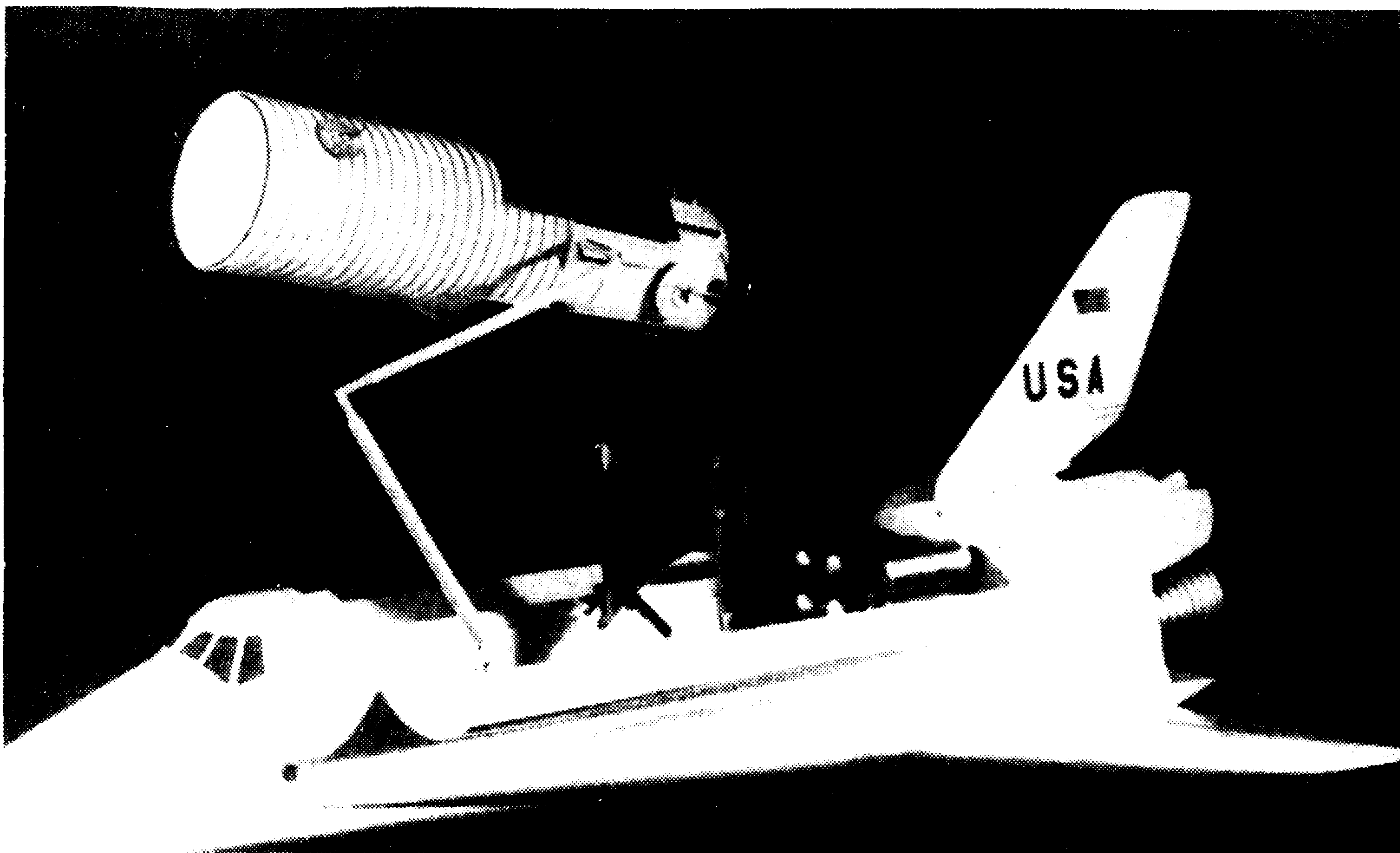
NIEUWE GENERATIE

Vanwege de lange voorbereidingsperiode is Illingworth van mening dat men nu al moet gaan denken aan de volgende generatie ruimtetelescopen. Problemen bij de ontwikkeling van de Hubble-telescoop zelf, zowel als de ramp met de Challenger in januari 1986 hebben de lancering met meer dan drie jaar vertraagd. De Amerikanen hebben zich echter met de gedachte getroost dat de langere wachttijd nuttig werd besteed met het vervolmaken van deze unieke telescoop. Met een focus-resolutie die tien keer zo groot is als die van een aardse telescoop die eens zo groot is, verwacht men dat de Hubble in staat zal zijn om het flauwe licht van verre sterren en melkwegen op te vangen en door te sturen naar de aarde. Volgens de wetenschappers betekent de lancering van de Hubble de grootste vooruitgang in de astronomie sinds de ontdekking van de eerste telescoop in de jaren van Galileo Galilei (1564-1642). De grootste aardse telescopen met reflectors met een diameter van vijf tot zes meter, zijn gesitueerd bij Mount Palomar in Californië en in het Caucasus-gebied in de Sovjet Unie. Maar inmiddels is men erin geslaagd een methode te gebruiken die bekend staat als 'aktieve optiek' waarbij reflectors kunnen worden gebruikt met een doorsnee van tien meter door een combinatie van diverse verschillende reflector-segmenten. Een aantal zijn er nu in aanbouw, terwijl anderen in het stadium van research en planning verkeren.

Voorbereiding van project duurt jaren

EFFECTIEVER

Maar de ruimte-telescopen beloven nog veel effectiever te worden, aangezien zij ver buiten de sluier van de aardse atmosfeer zullen gaan opereren. Volgens Illingworth kunnen ruimte-telescopen openbaren hoe melkwegen gevormd worden en zich ontwikkelen, hoe sterren ontstaan en wat er gebeurt bij de formatie van planeten, allemaal zaken die met een aardse telescoop niet of nauwelijks te volgen zijn. De Hubble-telescoop zal in zijn 90 minuten durende baan om de aarde uitsluitend worden beïnvloed door het felle licht van de zon of het gereflecteerde licht van aarde en maan. Een telescoop op de maan heeft echter het voordeel dat gedurende twee opeenvolgende weken per maand er geen direkt licht van de zon op valt. En als de telescoop geplaatst wordt op dat gedeelte van de maan dat constant van de aarde af gericht is, dan wordt hij ook afgeschermd van het gereflecteerde licht van onze planeet. Volgens de geleerden is op één na beste oplossing, het brengen van een ruimtetelescoop in een baan op 36 duizend kilometer van de aarde verwijderd. De afstand van de Hubble telescoop tot de aarde zal slechts 450 km gaan bedragen.

Dit NASA-model laat zien hoe een Amerikaanse space shuttle de Hubble-telescoop in een baan van 450 kilometer boven de aarde brengt. De lancering van de ruimtetelescoop is gepland voor maart volgend jaar.

LANGE WEG

Terwijl volgens de astronomen de Hubble-telescoop planeten zou kunnen ontdekken buiten ons zonnestelsel, kan een 16 meter telescoop geplaatst op de donkere zijde van de maan b.v. een uitgebreide studie doen van de infrarode stralen van zulke planeten. Maar de technische weg naar dat moment is lang. De Hubble-telescoop zou op een afstand van 36.000 kilometer slechts twintig ton wegen, terwijl een telescoop op de maan een gewicht zou hebben van veertig tot vijftig ton. Het ruimteschip en de robots die in de toekomst de reuze-telescoop op de maan moeten brengen, moeten nog worden ontworpen.

SPANNING

Intussen stijgt de spanning naarmate het moment van de lancering van de Hubble-telescoop dichter bijkomt. De astrofysicus Eric Chaisson van de John Hopkins universiteit is van mening dat binnen een maand nadat de Hubble is gelanceerd er prachtige beelden verwacht kunnen worden. Maar werkelijk spectaculaire ontdekkingen, moet men niet verwachten binnen een jaar, wanneer de wetenschappers gelegenheid hebben gehad het verzamelde materiaal te bestuderen. De observering van de merkwaardige 'zwarte gaten' in het heelal, de geboorte van sterren en de nog mysterieuse erupties van gammastralen zijn enkele van de studieprojecten die op het programma staan.

Deense modellen goedkoper dan Duitse

Stadsauto van de toekomst rijdt op zonne-energie ...

HAMBURG.- In het land van grote Mercedessen, BMW's met 12 cylinders en supersnelle autobanen, is een groepje enthousiastelingen bezig met het werken aan de auto van de toekomst volgens een geheel nieuw concept. Het moet een kleine en lichte 'stadsauto' worden die rijdt op een accu opgeladen door zonne-energie en die een snelheid van 70 kilometer per uur kan bereiken.

Volgens Ike Clef-Prahn, functionaris bij een advertentiebureau in Hamburg en een fervent aanhanger van zonne-auto's, duurt het niet lang meer voordat deze vehikels zich een vaste plaats verwerven op de Duitse stadswegen. 'Wij moeten ons afvragen hoe individueel transport er in de volgende eeuw zal uitzien. Naast de problemen van vervuiling, lawaai, verkeersdrukte enz dreigt ook de olie als brandstof op te raken rond het jaar 2030', volgens Clef Prahn.

RALLY

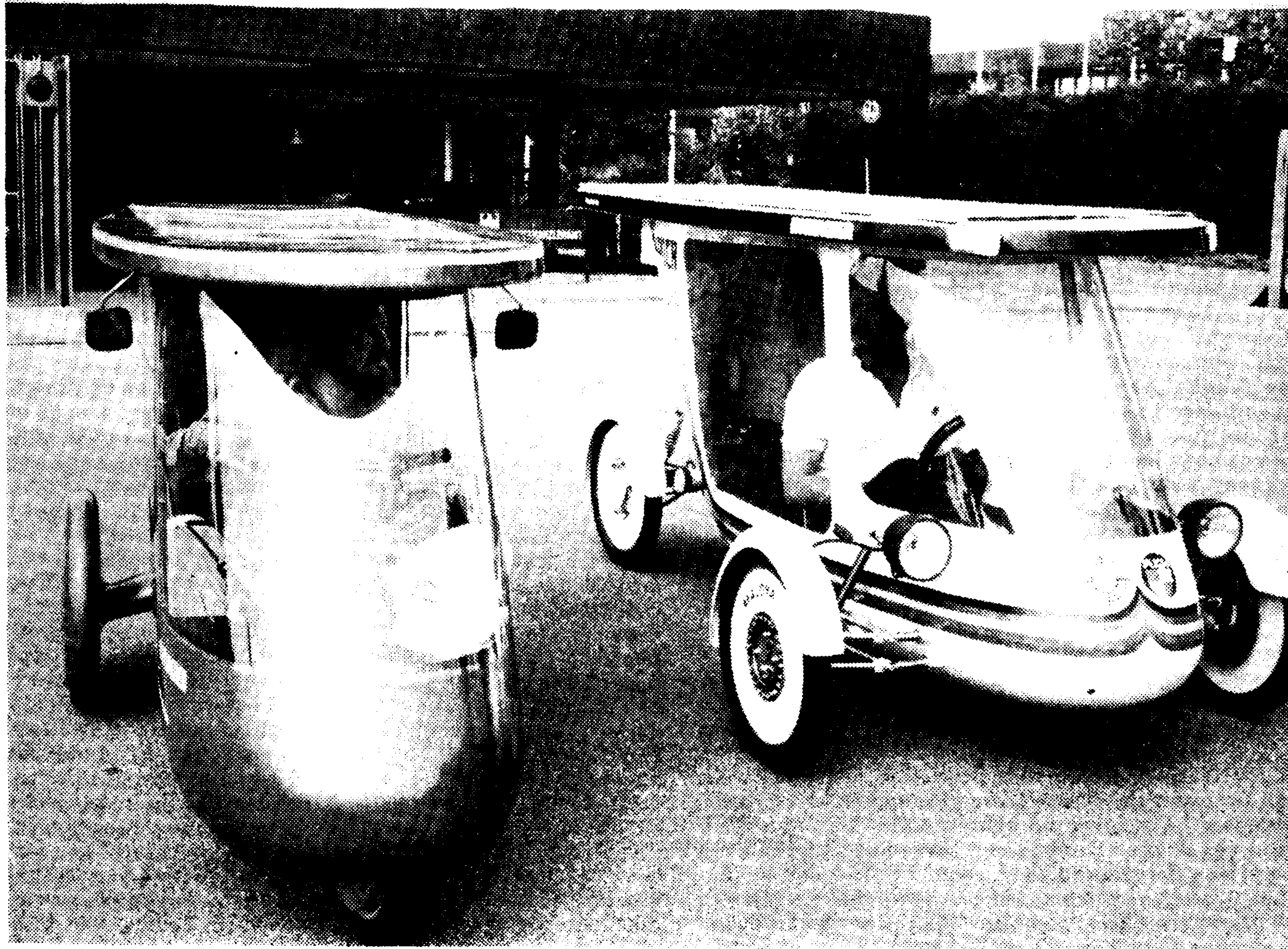
Om suggesties te presenteren die de huidige auto zouden kunnen gaan vervangen, organiseerde hij samen met enkele vrienden de eerste Westduitse autorally voor zonne-auto's de 'Hansa Solarmobile Cup van Lübeck naar Hamburg, naar voorbeeld van de jaarlijkse Zwitserse 'Tour de Sol'. Ongeveer tachtig autos, motorfietsen en scooters gedreven door zonne-energie en afkomstig uit West Duitsland, Denemarken, Zwitserland en Nederland namen deel aan de 190 kilometer lange rally. Volgens kenners zal de auto van de toekomst niet simpel electrisch zijn. Hij moet ook zuinig zijn, dus licht (wellicht 400 kilo) en niet meer dan drie meter lang. Zonne-autos die in kleine series van de band komen in Zwitserland en Denemarken zijn slank gebouwd van lichte synthetische materialen met uiterst zuinige motoren en lage weerstand.

ZUINIG

Zonne-autos zetten 70 procent van hun energie om in beweging, vergeleken bij hooguit 20 procent en in het stadsverkeer zelfs 5 procent bij de conventionele auto. Het gehele verkeersconcept zal in de toekomst dan ook aangepast moeten worden. Volgens onderzoekingen die gedaan zijn in West Duitsland, vervoert de gemiddelde 'stadsauto' een tot twee personen per dag over een afstand van 20 kilometer, terwijl bestuurders zo'n 44 kilometer per dag gemiddeld afleggen. De toekomstige zonne-auto, met twee zitplaatsen zal in staat zijn 40 tot 50 procent van zijn eigen gewicht te vervoeren met een topsnelheid van 70 kilometer per uur over een afstand van 70 tot 80 k/m per volle accu. Met andere woorden, na die 70 tot 80 k/m moet de accu weer bijgeladen worden. Dit gebeurt thuis of op kantoor in parkeergarages middels zonnecellen die op het dak zijn geplaatst. De zonne-auto is vooral bestemd voor het rijden tussen het station van de ondergrondse of de trein naar katoor- en winkelcentra, het doen van boodschappen in de buurt of het ophalen van de kinderen van school.

SCHAARS

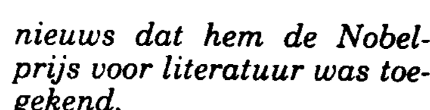
Tot nu toe zijn zonne-auto's schaars (zo'n 100) in West-Duitsland, maar in Zwitserland rijden er al zo'n driehonderd op de wegen en in Denemarken zijn zelfs al 1500 'Mini-El' vehikels verkocht. In de Duitse Bondsrepubliek is de produktie van zonne-autos nog een zaak van hobbyisten zoals Hans Jürgen Benecke, leraar aan een middelbare school in Hamburg. Benecke en 12 studenten toverden de romp van een kleine Italiaanse auto om in een 400 kilo wegende zonne-auto die snelheden haalt van tussen de 60 en 70 km per uur. De accu van deze auto wordt opgeladen door zonnecellen die geplaatst zijn op het dak van de school. Het volgende project dat op stapel staat is de bouw van vijf vehikels die een snelheid kunnen bereiken van 75 tot 100 km per uur. Het probleem is volgens Benecke de hoge prijs, al moet het volgens hem mogelijk zijn om bij produktie op grote schaal zonne-autos die betaalbaar en populair worden op de markt te brengen. Nu kost elke met de hand vervaardigde zonne-auto nog zo'n 13 duizend dollar, terwijl ze in Zwitserland en Denemarken reeds voor 5000 tot 15 duizend dollar te koop zijn, waarbij nog komt 5000 dollar voor de zonnecellen. Tot nu toe hebben de grote Duitse autofabrikanten geen belangstelling getoond voor de zonne-auto. Zij zijn nog bezig met het streven naar zo groot mogelijke opbrengsten uit de investeringen die zij gedaan hebben voor de produktie van conventionele modellen. Maar wie weet wat zij in hun bureau-la voor plannen hebben liggen voor de toekomst....

Twee zonne-autos bestuurd door leden van de Westduitse 'Grüne' milieubeweging tijdens een demonstratie voor het paleis van de Bondskanselier in Bonn, geven een voorproefje van wat wij in de toekomst kunnen verwachten...

"Srefi Jepi" wil er iets aan gaan doen

Zorgwekkend drugsgebruik bij Antillianen in Nederland

Het nieuwe kantoorgebouw van Srefi Jepi in Eindhoven. Via de telefoon hoorde Camilo Jose Cela het grote nieuws dat hem de Nobelprijs voor literatuur was toegekend.

— door Mike Willemse —

EINDHOVEN — 'Naast het studeren in Nederland komen sinds enkele jaren steeds meer Antillianen en Arubanen met een heel ander migratiedoel hier naar toe. Het probleem begint op de eilanden waar de positie van vooral jonge mensen in de leeftijdscategorie van 16 tot en met 35 jaar,die een betere toekomst in Nederland verwachten, niet rooskleurig is te noemen. De cyclus vervolgt zich doordat men geen werk kan vinden, oude vrienden ontmoet en als een magneet wordt aangetrokken om te rotzooien in de marge.

Als groep isoleert men zich en zet zich af tegen de samenleving. Alcohol en drugs spelen dan een gevaarlijke rol', aldus Roy Pieters van de Stichting voor hulpverlening aan drugsverslaafden Srefi Jepi (zelfhulp) in Eindhoven. 'Jammer genoeg tonen de cijfers aan dat het probleem groeiende is. In 1986 waren het nog tien Antillianen en Arubanen, in 1989 zijn dat er al zo'n zestig in Eindhoven. En dat zijn mensen die iets aan hun verslaving willen doen, tweehonderd andere bij ons geregistreerde Antillianen en Arubanen onderkennen hun verslavingsprobleem (nog) niet. Heroïne spuiten doen Antillianen en Arubanen over het algemeen niet, maar daarentegen is het cocaïnegebruik en het polydrugsgebruik (combinatie van verschillende drugs en alcohol) onder de jongeren van de laatste tijd veelvuldig'.

Roy Pieters, 38 jaar, Curaçaoënaar van geboorte woont nu al 18 jaar in Nederland. Hij studeerde achtereenvolgens Planologie aan de Rijksuniversiteit Utrecht, Sociologie Arbeidsorganisatie aan de faculteit van Sociale Wetenschappen aan de Katholieke Universiteit Brabant in Tilburg en studeert momenteel klinische psychologie. Bekend van zijn hand is het onderzoeksrapport 'Progreso di Antiyanonan' over o.a. de migratieredenen, arbeidsomstandigheden, huisvesting en aansluitingsmogelijkheden van Antillianen in de provincies Brabant en Limburg.

Onlangs woonde hij een training bij in Miami welke specifiek gericht was op cocaïneverslaving. Vanaf 1 september 1987 is Roy Pieters officieel directeur van Stichting Srefi Jepi in Eindhoven.

Anderhalf jaar daarvóór was hij project- ontwikkelaar bij dezelfde stichting en 'wist hij nog niets op het gebied van drugs- en alcoholverslaving'.

Inmiddels zijn we twee jaar verder en weet Pieters veel meer. Hij legt uit: 'Verslaving is iets menselijks. Bijna ieder individu is ergens aan verslaafd: roken, eten, kopen, drinken etc. Bovendien kende en kent elke cultuur één of meerdere drugs meestal gebruikt tijdens rituelen. Verslaving wordt een probleem als het of uit zijn evenwicht raakt of als het een verboden produkt betreft. Naast het feit dat drugs ongezond zijn worden zij middels de Opiumwet verboden. Met andere woorden een drugsverslaafde heeft in tegenstelling tot een tabaksverslaafde niet één probleem maar twee'.

SREFI JEPI

Srefi Jepi is in 1985 uit pure noodzaak ontstaan omdat de algemene voorzieningen niet in staat bleken te zijn Surinamers en Antillianen en hun relaties die te maken hebben met de drugsproblematiek een adekwate opvang te bieden. 'Er is een verschil tussen Srefi Jepi en het CAD (Consultatiebureau voor Alcohol en Drugs) en het HAD (Hulp aan Drugsverslaafden) en wel een cultureel verschil.

Wij kennen de taal en de achtergronden van onze cliënten waardoor zij zich bij ons beter kunnen uitdrukken. Bij de diagnose houden wij ook rekening met een cultuurshock', zegt Pieters. Voorheen was het brandjes blussen wat er gebeurde, maar aan de omstandigheden van de cliënt veranderde niets. Tegenwoordig vormen het CAD, het HAD en Srefi Jepi het drugscircuit in Eindhoven.

Srefi Jepi staat aan het begin van de lijn, het opsporen van cliënten, en aan het einde van de lijn, het maatschappelijk herstel van verslaafden. Het afkicken zelf gebeurt voornamelijk bij CAD en HAD. De communicatie tussen de organisaties was niet altijd optimaal, maar 'uiteindelijk zullen we rond begin 1990 moeten komen tot één organisatie waarbinnen CAD voor de methadon verstrekking zorgt, het HAD therapeutische hulp verleent en Srefi Jepi zich bezighoudt met het straathoekwerk'. In het jaarverslag van 1987 staat dat de stichting 444 Surinaamse, Antilliaanse en Arubaanse cliënten, 1688 contacten en 104 dossiers had.

Stichting Srefi Jepi gaat er vanuit dat Surinaamse en Antilliaanse (ex)-verslaafden in staat gesteld moeten worden weer te kunnen en mogen participeren in de samenleving. Het beleidsplan 1987 — 1991 heet dan ook: 'Op weg naar een volwaardig bestaan'. De pragmaticus Pieters: 'Geen geitenwollensokken-gepraat meer, maar concreet aan de slag. Iemand die wil afkicken moet je een positieverbetering kunnen aanbieden, want eenmaal een verbetering omdat hij clean is, zal hij die niet zo snel op het spel zetten'.

DOELGROEP

De (randgroep) jongeren die Srefi Jepi als doelgroep heeft, hebben over het algemeen geen werk, geen woning, gaan niet naar school, hebben weinig geld, een slechte gezondheid, bezitten een strafblad en zijn aan de drugs of gaan die richting op.

Als werkbaar onderscheid neemt Srefi Jepi een *RISICOGROEP:* waar het 'besmettingsgevaar' om in aanraking met softdrugs te komen heerst.

Een groep *HARDDRUGVERSLAAFDEN* die veelal de hele dag druk bezig zijn te 'scoren' en die tot een manier van leven zijn gedwongen waarbij ze alle aansluiting met de samenleving verloren hebben. Een *BODEMGROEP:* mensen die extreem verslaafd zijn aan drugs en waar nauwelijks sprake is van 'leven' maar eerder van 'vegeteren'. De *AFKICKGROEP* die de gebruikerswereld de rug wil toekeren. En tenslotte de groep *EX-VERSLAAFDEN* die veel in de buurt van hulpverlening of drugswereld blijven hangen.

'Onze doelstelling zal zich niet mogen beperken tot het opheffen of voorkomen van de verslavingsproblematiek. Wij moeten ons met alle leefbaarheidsgebieden (justitie, wonen, arbeid, gezondheid, tijdsbesteding, sociale omgeving, inkomen en scholing) bezig houden', aldus Pieters. Deze integrale aanpak is resultaat- en produktgericht. Op het terrein van justitie werd in 1987 een overeenkomst bewerkstelligd die Srefi Jepi in staat stelt makkelijker toegang tot arrestanten in het Huis van Bewaring te krijgen. Een goed contact met politie en justitie is van groot belang aangezien ongeveer 90 procent van de verslaafden te maken krijgt met justitie.

ROY PIETERS

FUNCTIES

Directeur Pieters: 'Srefi Jepi kent grofweg drie hoofdfuncties. Ten eerste worden middels een zogenaamde streetcornerachtige werkwijze, contacten gelegd en risicogroepen bezocht in eigen omgeving. Wij wijzen onze cliënten op de mogelijke hulpverlening en proberen hen te motiveren deel te nemen aan de activiteiten van Srefi Jepi. Ten tweede is ons gebouw in de Hertogstraat in Eindhoven een aanloopcentrum. Het pand ligt niet ver van het centrum van de stad.

Onze cliënten kunnen er eten, drinken en zich verschonen om zodoende enigszins ritme en regelmaat in hun leven te krijgen. Ten derde werken wij aan het maatschappelijk herstel van onze Surinaamse en Antilliaanse cliënten'. In dat kader werkte Pieters aan het project 'Wonen en Werken' dat gestalte kreeg in enkele HAT-woningen (huishoudens voor alleenstaanden en tweepersonen) in de Gestelsestraat. 40 Procent van de doelgroep heeft geen vaste woon- of verblijfplaats. De woningen zijn bedoeld als doorstroomwoningen, wat inhoudt dat de bewoners na maximaal twee jaar begeleidend wonen, moeten verhuizen naar een zelfstandige woonruimte', legt Pieters uit.

$$$

Drie Nederlanders onder miljardairs

Forbes zet rijkste mannen en vrouwen op een rijtje

WIE ZIJN de rijkste mannen en vrouwen ter wereld? En dan willen wij het niet hebben over 'miljonairs' maar over 'miljardairs', mensen die een kapitaaltje hebben vergaard van meer dan duizend miljoen. Zij zijn verspreid over de hele wereld, al is (volgens het financieel blad Forbes, waar de gegevens voor dit artikel aan zijn ontleend), het grootste aantal zoals verwacht kan worden woonachtig in de Verenigde Staten (56). Japan komt op de tweede plaats met 41, gevolgd door West Duitsland met 20. Nederland deelt de achtste plaats met landen als Brazilië, Colombia en Kuwait met 3 miljardairs en buurland Venezuela heeft er slechts één.

Het publiek kent vaak hun namen wel, maar weet niet precies welke ondernemingen tot hun imperium behoren. Zo steeg de koers van Hilton Hotels op de beurs in Wall Street laatst met tien punten, niet omdat het zo goed gaat met de hotels, maar omdat twee Japanse broers (de Tsutsumis), beide eigenaars van een groot aantal aandelen, tegen elkaar gingen opbieden om de meerderheid te verwerven. Tennisspelers kennen ongetwijfeld het merk Spalding voor tennisballen, evenals er Spalding baseball-handschoenen en andere sportartikelen zijn. Welnu de Spalding-fabriek is sinds 1984 eigendom van de familie Cisneros in Caracas.

En als je de gelukkige bezitter ben van de status-auto BMW, is het misschien interessant te weten dat de fabriek die deze auto's van de band laat komen eigendom is van de Westduitse familie Quand, evenzo is de Hyundai van de Koreaanse familie Chung en worden Chevrolet-onderdelen gedistribueerd door Al International, een onderneming van de familie Al-Ghamin uit Kuwait. Heeft u weleens gegokt in het beroemde 'Dunes' casino in Las Vegas? De eigenaar is de Japanner Masao Nangaku. In het rijtje van Forbes komen geen koninklijke families voor. Zij zijn bewust weggelaten, maar anders zouden de Britse koningin Elisabeth, de sultan van Brunei en niet te vergeten het Koninklijk Huis van Oranje ongetwijfeld hoog gescoord hebben.

NEDERLANDERS

Wie zijn trouwens de rijkste Nederlanders? Als eerste in het rijtje van Forbes wordt de familie Dreesmann genoemd, u weet wel van het warenhuis-concern V&D internationaal beter bekend onder de naam Vendex. Sinds 1979 gaat aan het hoofd van dit concern de hoogleraar in de economie Anton Dreesmann (66) en onder zijn bestuur heeft Vendex in 1988 een omzet bereikt van acht miljard dollar. Vendex is in de Verenigde Staten o.m. medeeigenaar van het bekende boekhandel-filiaalbedrijf B.Dalton Bookseller (voor 50 procent) en verder van Dillard Department Stores (voor 41 procent). Maar terwijl Ton Dreesmann druk bezig was met de aktiviteiten in Amerika, ging het bergafwaarts met het bedrijf in Nederland. De warenhuizen raakten achter bij de concurrentie door een verouderd marketing-concept en de supermarkt-keten Edah verloor klanten aan concurrenten die tegen lagere prijzen hun produkten op de Nederlandse markt konden brengen door een modernere bedrijfsvoering. Met dit al daalde de winst van Vendex vorig jaar met 24 procent naar het nog altijd respectabele cijfer van 78 miljoen dollar. Om de zaken nog erger te maken, werd Anton Dreesmann getroffen door een hersenbloeding waar hij nu van herstellende is. Zijn door hem zelf uitgekozen opvolger, Arie van der Zwan, wilde de problemen oplossen door 18 procent van het Vendex-personeel te ontslaan, maar de paternalistische Dreesmann wilde van geen massa-ontslag horen en besloot maar weer het roer over te nemen, nadat Van der Zwan de laan uit was gestuurd. Men nu is bezig met een gematigder herstructurering van het bedrijf en plannen om Vendex met een totale waarde van omstreeks 758 miljoen dollar in 1990 op de Amsterdamse beurs te noteren zijn voorlopig opzij gezet.

FENTENERS

Op de tweede plaats komt de familie Fentener van Vlissingen met aan het hoofd Paul Fentener van Vlissingen o.m. eigenaars van het Utrechtse bedrijf SHV dat in 1988 een winst van 5,4 miljard dollar boekte. SHV is voor 40 procent eigenaar van het Britse LPG-gas distributiebedrijf Calor dat momenteel levert aan 20 procent van de 2,8 miljoen woningen die in Engeland afhankelijk zijn flessengas. De familie dankt zijn rijkdom aan een kolen-kartel begin deze eeuw en is in de jaren zestig/zeventig gaan investeren in olie. Momenteel komt een groot deel van het SHV-inkomen uit de zogeheten Makro-stores en de Otto Reichelt supermarkt in West Duitsland. Paul's broer Johan (50) staat aan het hoofd van de Noro-groep die 3,5 miljard dollar heeft geïnvesteerd in een investeringsfonds van onroerend goed en 'venture capital', terwijl broer Frits (56) de leiding heeft van de investeringsonderneming Flint in Amsterdam.

BRENNINKMEYERS

Tenslotte noemt Forbes als derde rijkste Nederlandse familie de Brenninkmeyers bekend van het kledingfiliaalbedrijf C&A. Ook zij opereren actief op de Amerikaanse markt met o.m. de in California gevestigde Womans World Co., de Uptons Department Stores in Georgia en de Eastern Mountain Sports Inc.in New Hampshire.De jaaromzet van deze bedrijven wordt geschat op in totaal 575 miljoen dollar. In West Duitsland brachten de C&A winkels in 1987 (het laatste beschikbare cijfer) een omzet op van 4 miljard dollar terwijl in Groot Britannië de C&A-kledingzaken op de vierde plaats staan in de rij van soortgelijke ondernemeingen met 100 winkels en een geschatte omzet van 1 miljard dollar (en een winst van 60 miljoen dollar). Met hun activiteiten in Frankrijk, Zwitserland en Brazilië komen de Brenninkmeyers aan een persoonlijk vermogen van minstens 5 miljard dollar en misschien zelfs meer.

THE FORBES INTERNATIONAL 500 SURVEY
DALLAS' RUSTY ROSE, THE INSIDER'S INSIDER
Forbes
THE WORLD'S BILLIONAIRES
FEW OF THEM ARE HOUSEHOLD NAMES BUT THEIR INFLUENCE IS PERVASIVE
WHO ARE THEY?
WHERE ARE THEY FROM?
HOW DID THEY MAKE IT?
AND WHY ARE MOST OF THEM EXPANDING THEIR U.S. INVESTMENTS NOW?

VENEZUELA

Dichter bij huis, in Venezuela, is de rijkste familie volgens Forbes die van de gebroeders Cisneros. Ondanks de zware recessie in Venezuela die ongetwijfeld diep in hun vermogen heeft gesneden, waren zij vorig jaar nog in staat om 7 procent van de Britse Mountleigh Group op te kopen en 4,3 hectare onroerend goed in het hartje van Londen, inclusief Paternoster Square en een kantorengebouw vlak naast het beroemde St.Pauls Cathedral. Gustova Cisneros, op 44-jarige leeftijd al de patriarch van de familie legt uit dat nu de grenzen van de Europese markt opengaan, Londen moet gezien worden als een van de meest interessante plaatsen om in onroerend goed te beleggen. In eigen land hebben de Cisneros onlangs nog 280 miljoen dollar geinvesteerd in de aluminiumindustrie. Cisneros: 'je zou Venezuela kunnen vergelijken met het Korea van tien jaar geleden....'

DRUGBARONNEN

Als je over rijkdom in Colombia praat kom je onherroepelijk terecht bij de drugbaronnen die deel uitmaken van de kartels van Medellin, Cali en Cartagena. Forbes noemt in het rijtje van miljardairs Gonzalo Rodriguez Gacha, Jore Luis Ochoa en Pablo Escovar Gaviria, alle drie onnoemlijk rijk maar ook gezocht door de justitie in binnen- en buitenland vanwege hun drugpraktijken en terrorisme.

Superrijke families zitten er uiteraard ook in het Midden Oosten met de oliesjeiks van Saudi Arabië, Kuweit en de emiraten aan de top van de lijst. En ook het land van de rijzende zon, Japan, dat nu wedijvert met de Verenigde Staten voor de wereldhegemonie op financieel-economisch gebied kent zijn miljardairs die voornamelijk actief zijn in de electronische en auto-industrie.

Wie de rijkste man van Curacao is? Wij zouden het niet weten en Forbes noemt hem niet, maar wellicht kunt U bij de belastingen informeren.....

Danseres Gabri Christa tussen Havana en Amsterdam

'Een choreografie over je migrantenafkomst, maar daarna ook weer verder durven gaan'

WILLEMSTAD — Gabri Crista. 26 jaar. Negen jaar geleden vertrok zij uit Curaçao om journalistiek te gaan studeren in Utrecht. Na een voorstelling van de New Yorkse choreografe Trisha Brown werd het dansen.

In 1986 studeerde ze af aan de Amsterdamse Theater School. Een krachtig debuut zette ze neer met vier zwarte danseressen in Orange Melted: een 'statement omtrent haar roots', zo heette het. Daarna werd het Cuba. Met een beurs voor twee maanden bleef ze twee jaar in Havanna en omstreken. Dansen bij de nationale opleiding voor dans en folklore en het gelieerde dansgezelschap Danza Contemporanea de Cuba. Daar voelde ze zich thuis, bekent ze tegenover het Nederlandse ochtendblad Trouw. Woensdagavond opende zij het Amsterdamse Stagedoor Festival met haar nieuwe dansvoorstelling 'Alles om de steen te verwijderen'.

MIGRANTENPOT

In Nederland wordt ze nog teveel als kleurling beschouwd, vindt Crista. In haar dans zit een stuk Caribische invloed weet ze: "Dat laatste zal ik nooit ontkennen. Maar het is iets anders of je dat voortdurend moet thematiseren. Zo van: ik maak iets over discriminatie, want dan ben ik verzekerd van mijn subsidie uit de migrantenpot. Voor mij werkt dat niet zo."

Hoewel ze het niet met zoveel woorden zegt, het gevaar is duidelijk: men kan iemand vriendelijk in de hoek drukken waar zij juist uit vandaan wil. De vraag of over Stagedoor misschien een zweem van welwillende liefdadigheid jegens minderheden hangt, komt in het interview niet aan de orde.

KLAP

Crista is verwend geeft ze zelf toe in Trouw: "Cuba was een geweldige ervaring. Ik danste bij een grote erkende groep, mocht stukken maken, kreeg allerei faciliteiten. Toen ik in april in Nederland terugkwam, was dat een klap in mijn gezicht. Je bent weer allochtoon, migrant, je staat weer in het Stagedoor. Op Cuba was ik wel een buitenlandse maar op het podium zag niemand dat. Er is me nooit gevraagd waar ik vandaan kwam."

De weemoed.

"Ik was daar graag gebleven. Ik ben naar Nederland teruggegaan omdat ik dat naar mijn idee verplicht was. Per slot van rekening was ik met een overheidsbeurs naar Cuba vertrokken. Mijn ouders waren intussen naar Nederland verhuisd, Maar ik vond het hier afschuwelijk in het begin. Ik had het gevoel helemaal opnieuw te moeten beginnen."

Elders in het interview zegt de danseres: "Toen ik in Nederland kwam (de eerste keer, red) wist ik veel van Latijns-Amerika, maar absoluut niets van Europa. Na een tijdje kreeg ik onvermijdelijk een identiteitscrisis. Je loopt je hier toch aan te passen. Ik had het gevoel niets meer te doen met de dingen waar ik op Curaçao mee bezig was geweest. Vandaar 'Orange Melted' waarin ik samen met vier andere migranten vrouwen getracht heb mijn achtergrond in beweging om te zetten. Dat is voor mij heel belangrijk geweest. Ik had wel de bedoeling dat daarna los te laten en door te gaan. Ik zoek als iedere moderne danser via bewegingsonderzoek naar een eigen danstaal. Natuurlijk komt mijn Caribische achtergrond daarin ook tot uitdrukking. Zeventien jaar van je leven kun je natuurlijk niet ontkennen."

Christa maakte met Danza Contemporanea tournees door Mexico en Venezuela en mocht een choreografie ontwerpen waarvan het eindresultaat goed ontvangen werd door de pers.

De danseres: "Cuba is een echt gemengde samenleving waar zwart, blank en gemengd niet telt. Ik kon daar zonder belemmering de studio in en improviseren. Hier in Nederland heb ik toch altijd het gevoel dat als je zwart bent, er in dat opzicht iets van je verwacht wordt. Dat is zo sterk, dat je op een gegeven moment haast aan die verwachting gaat voldoen."

GEEN CONSESSIES

In de kop van het interviewartikel staat echter: "Ik doe geen concessies". Die concessies doet ze ook niet in haar dans. 'Alles om de steen te verwijderen', is een abstract stuk waarin de relatie mens-natuur verwerkt is. Het is niet representatief voor wat er geacht wordt in Stagedoor te staan. Christa tegenover de journaliste Isabelle Lanz: "Dat vind ik een uitdaging. k wil het niet expliciet over zwarte problematiek hebben. Ik sluit daarom niet aan bij de migrantenkunst. Natuurlijk, je maakt een keer Orange Melted, net zo goed als iemand die van het Brabantse platteland komt en in Amsterdam is gaan dansen, een keer iets over háár achtergrond maakt. Maar daarna moet je weer verder."

☞ Vervolg van Pag. 1

Plataforma

Leegstaande huizen en open terreinen in Otrabanda worden door de buurt gebruikt voor het storten van vuil die op sommige plaatsen, zoals hier in de 'hanchi di Cartagena' verontrustende vormen kan aannemen. In de smalle steegjes blijkt vooral het ophalen van huisvuil door Selikor problemen op te leveren omdat de grote trucks er niet door kunnen.

Selikor in de nauwe steegjes van Otrabanda niet kon manouvreren met de grote vuilnistrucks, terwijl de bewoners zelf niet die discipline konden opbrengen om hun vuil naar centrale containers te brengen. In de wijk Carthagena (grenzend aan de Breedestraat) werd een betonnen vuilstortplaats gebouwd, doch deze bleek binnen de kortste keren te klein, zodat de hele buurt door de vuilstorters tot 'shoet' werd bestemd.

Bij dit alles bleek dat overheid en andere instanties Otrabanda nog steeds bleven beschouwen als een 'stiefkind'. Volgens Jopie Hart komt dit omdat de economische macht van Punda altijd veel groter is geweest dan die van Otrabanda. Er was daar nu eenmaal meer geld beschikbaar, en men kon daardoor meer plannen realiseren. Otrabanda is nooit een specifiek economisch centrum geweest, doch primair een woongebied.

En met het reeds gesignaleerde wegtrekken van de beter gesitueerde families uit Otrabanda is de financiële draagkracht van de wijk kleiner geworden met als gevolg een groeiende verpaupering en decadentie. Om een cijfer te noemen: In de jaren '40-'50 woonden er in Otrabanda nog ruim tienduizend mensen, terwijl dit aantal nu amper drieduizend bedraagt (bedoeld wordt dan het woongebied vanaf het Brionplein tot de Roodeweg).

Hoe wil Plataforma de wijk weer bevolken? Jopie Hart: 'Het liefst willen wij een populatie aantrekken bestaande uit personen uit diverse inkomensklassen. Maar dan moeten er eerst fatsoenlijke huizen beschikbaar komen met betaalbare huurprijzen. Zoals b.v. het project van de 27 groepswoningen die FKP heeft gebouwd aan de Frederikstraat met redelijke huren. Zo zou men in principe heel Otrabanda in segmenten kunnen verdelen en segmentsgewijs voorzieningen gaan treffen.

Daarnaast verdient het viligheidsaspect grote aandacht. Rekening houdende met het tekort aan mankracht bij de politie, moet daarbij gedacht worden aan een systeem van 'vigilantes', burgers die te taak hebben tegen vergoeding de orde te handhaven, overtreders aan te houden en aan de politie over te dragen. Voor de zaken aan de Breedestraat bestaat er al zo'n bewaking en het werkt'.

Verontrustend is vooral de groei van prostitutie en drughandel in bepaalde delen van Otrabanda. Jopie Hart: 'Het is jammer dat personen uit landen zoals de Dominicaanse Republiek, Haiti en Jamaica zich vooral met dit soort praktijken bezig houden en daardoor niet alleen de zaak voor ons bederven maar ook hun land een slechte naam bezorgen'.

Niettemin blijft Otrabanda aantrekkelijk voor de 'diehards', voor diegenen die er zijn opgegroeid en er voor geen geld meer weg willen, en soms zelfs na jaren in Nederland te hebben gewoond er weer een huis komen zoeken. FKP geeft als 'incentive' om de wijk Otrabanda weer te bevolken voorrang aan leningaanvragers die bereid zijn zich in dit stadsdeel te vestigen.

Het geven van financiële bijstand voor restauratie van bestaande panden is één van de dingen die Plataforma Otrabanda zelf zou willen gaan doen, maar daarvoor ontbreken de nodige fondsen. Voorlopig biedt de organisatie hulp door woningbezitters de weg te wijzen naar instanties die dat wel kunnen. Uiteindelijk zal er een fonds moeten komen van waaruit de kleine woningbezitters kunnen worden geholpen om hun huizen minstens in een redelijke staat van onderhoud te bewaren.

MENS CENTRAAL

Uiteraard blijft bij alle plannen van Plataforma de mens centraal. En men tracht zoveel mogelijk te doen voor de wijkbewoners. Vanaf het prille begin is trouwens het werk van de parochieraad in de eerste plaats sociaal gericht geweest. Bijna alle projecten van Plataforma hebben trouwens nog steeds een sociaal karakter: cultuur, sport, buurtcentrumwerk, kortom al het mogelijke doen om de bewoners van de wijk positief te inspireren. En dat was hard nodig, want hoe vreemd b.v. het ook mag klinken, tot nu toe heeft Otrabanda nooit een buurtcentrum gehad.

Nu pas is men overgegaan tot het oprichten daarvan en gezocht wordt naar een geschikte behuizing om beter te kunnen gaan functioneren. Maar nu reeds worden er b.v. uitstapjes georganiseerd voor bejaarden, want hoe dan ook, die zijn het die de decadentie van hun wijk hebben 'overleefd' en er het meest van geleden hebben. Uiteraard komt ook de jeugd aan bod en in de afgelopen vakantie is er voor het eerst een 'jeugdvakantieplan' gehouden. Daar echter de recrutering van de liefhebbers hiervoor op de lagere scholen gebeurde, meldde zich een groot aantal jongens en meisjes uit hele andere buurten zoals Buena Vista en Banda Abou, want het is al jaren zo dat de scholen in Otrabanda door de ontvolking van de wijk slechts door een klein aantal scholieren uit de buurt zelf wordt bezocht.

RECREATIE

Jopie Hart: 'Er zouden echter veel meer sport- en recreatie mogelijkheden moeten zijn voor de jeugd van Otrabanda. Wij willen daarom aan de autoriteiten voorstellen om de braakliggende terreinen die al jaren op projecten wachten en nu als vuilstortplaats worden gebruikt, tijdelijk te bestemmen voor de aanleg van sportvelden, basketball en volleybalbanen enz.

Wat dit kan opleveren bewijst 'Kura di Shon Fil', een stuk grond dat door de buurtbewoners met groot succes is bestemd voor het organiseren van sportontmoetingen tijdens de weekends. Gelukkig is inmiddels het Rifzwembad weer open en schijnen er gevorderde plannen te bestaan om ook het Rifstadion te restaureren en te heropenen. Dit helpt allemaal, want het brengt leven in de brouwerij, biedt de buurtbewoners ontspanning dicht bij huis en trekt publiek naar de wijk".

Het liefst zouden de mensen van Plataforma willen dat het Brionplein weer het 'Awasa' wordt van vroeger: een trefcentrum van Otrabandisten, waar 's avonds kan worden gewandeld en waar op zondag concerten kunnen worden gehouden in de openlucht. 'De kiosk die er vroeger stond (en die nu naar het Curaçaos Museum is verhuisd) moet terug komen. Dat willen de mensen zonder meer, zoals laatst overduidelijk is gebleken bij een manifestatie met een concert op het plein, toen een paar duizend mensen present waren', aldus Jopie Hart.

LANGZAAM

En de overheid wil wel, maar de ambtelijke molen draait nu eenmaal uiterst langzaam en projecten die al twintig jaar geleden bij de wederopbouw van Willemstad waren aangekondigd laten nog op zich wachten. Hopelijk komt daar snel verandering in; het geduld van de Otrabandabewoners is al lang genoeg beproefd en bovendien dienen degenen die nu zo hard werken aan de ontwikkeling van het toerisme te beseffen, dat Otrabanda een niet weg te denken element is van historisch Willemstad, zodat iedereen er baat bij heeft als dit stadsdeel er zo aantrekkelijk mogelijk uitziet. Plataforma Otrabanda staat klaar om dit besef, met de huidige bewoners van de wijk en met talloze oud-Otrabandisten in daden om te zetten.

☞ Vervolg van Pag. 4

Ideale politieman

zal het totale vreemdelingengebeuren in de toekomst ondergebracht kunnen worden in een aparte 'Dienst Immigratie'. Overigens meent hij dat door de exorbitante vreemdelingentoename de eigen identiteit van de Arubaanse bevolking in gevaar kan komen. 'Aruba moet Aruba blijven'.

De strenge screening van vreemdelingenaanvragen, vindt hij, is dan ook een verstandig regeringsbeleid. Ook de noodzaak van een evenwicht tussen de opbouw van de economie en de infrastructuur van het land speelt daarbij een rol. Hij denkt daarbij aan het huidige woninggebrek, de water- en energievoorziening, de wegenaanleg en andere verkeersvoorzieningen en de organisatie van het overheidsapparaat.

Aan het aandragen en het ontwikkelen van de beleidsvoornemens met betrekking tot het vreemdelingengebeuren en aan het opstarten van de uitvoering ervan, heeft hij in de afgelopen jaar intensief meegewerkt. Ook heeft hij een bijdrage geleverd aan het leggen van bases voor de bestrijding van calamiteiten. Ofschoon reeds geruime tijd werd gewerkt aan regelingen op dat gebied, kwam pas kort geleden de definitieve vorm van de Calamiteitenverordening tot stand. Bij de bestrijding van calamiteiten heeft de directie eveneens een belangrijke coördinerende rol te vervullen. Inmiddels is ingesteld een adviescollege (disaster-committee) onder voorzitterschap van de Directeur Openbare Orde en Veiligheid. Deze laatste fungeert tevens als disaster-coördinator.

RAMPENBUREAU

Voorts is bij de Directie reeds ondergebracht een rampenbureau (disaster-secretary). Dit bureau is belast met verschillende taken, waaronder ook de voorlichting aan het publiek.

Tijdens de diverse vormen van technische bijstand van de heer Van Lieburg is niet alles van een leien dakje gegaan. Hierbij valt onder meer te denken aan het zoeken naar mogelijkheden tot het oplossen van de management- en personeels-problemen binnen het gevangeniswezen.

Hij is ervan overtuigd dat geduld belangrijk is bij het opzetten en ontwikkelen van veranderingsprocessen, en geduld is naar zijn mening niet de meest positieve eigenschap van een Hollander, waardoor sommige bijstanders daarover struikelen in hun opdracht.

'Zij komen als Hollander, stellen vermeende onvolkomenheden direct en hardop aan de kaak, menen de wijsheid in pacht te hebben en willen Hollandse denkbeelden geforceerd verwezenlijken in de Arubaanse samenleving. Zij vergeten dat er na hun aankomst eerst een tijd aanbreekt waarin zij moeten trachten hun persoon en hun ideeën geaccepteerd te krijgen.

Slaan zij deze periode over dan mislukken zij in hun opdracht, raken vervolgens gefrustreerd en keren dikwijls voortijdig terug. Minister de Koning heeft daarover eens gezegd dat, als men met een opdracht naar Aruba gaat en op Schiphol in het vliegtuig stapt, men moet trachten te vergeten dat men Hollander is en moet trachten zich in te leven in de 'Arubian way of life'.

Ik hoop dat ik aan deze voorwaarde heb voldaan tijdens de verschillende perioden waarin ik op Dushi Aruba heb mogen werken'.

Tenslotte wenst Van Lieburg zijn collega R.W. Peterson veel succes bij de verdere opbouw van de organisatie en het functioneren van de Directie Openbare Orde en Veiligheid.

Vier Nederlandse films dingen dit jaar naar Oscar

DEN HAAG.- Nederland heeft vier films naar Los Angeles gestuurd die meedingen naar een Academy Award, oftewel een Oscar, de bekendste filmonderscheiding die jaarlijks wordt toegekend. In de categorie beste niet-Engelstalige films is "Leedvermaak" van Frans Weisz ingestuurd. Dit heeft het ministerie van Welzijn, volksgezondheid en cultuur bekendgemaakt.

Op de jongste Nederlandse filmdagen werden de speelfilm van Weisz, naar een toneelstuk van Judith Herzberg en geproduceerd door Matthijs Versluis, drie gouden kalveren toegekend. Twee jaar geleden kreeg in deze rubriek "De aanslag" van Fons Rademakers een Oscar. Voor de categorie documentaires is "Birthplace unknown" uitverkoren. Het is een film van Karin Junger over twee geadopteerde Koreaanse meisjes die hun geboorteplaats gaan zoeken.

ANIMATIE

In de rubriek korte films zijn ingezonden "Uw mening graag" van Heddy Honigman en de animatiefilm "De slaapkamer" van Maarten Koopman. Nederland heeft op het gebied van de animatiefilm internationaal een naam op te houden.

In deze categorie ging in 1985 de Oscar naar Borge Ring voor "Anna en Bella".

Welke rolprenten voor een Oscar worden genomineerd wordt op 14 februari bekend gemaakt de toekenning is op 26 maart.

"Met de kippen op stok"

Iedereen heeft behoefte aan voldoende slaap

— door Rudolf de Wit —

HET SPREEKWOORD 'met de kippen op stok' stamt uit de tijd dat er nog geen electriciteit was. Zodra de zon onder ging, zochten de kippen een stok op om te gaan slapen. En de boeren gingen na een dag gewerkt te hebben weer terug naar huis, om hun bed op te zoeken.

Tegenwoordig is dat alles wat ontwricht; De kippen kunnen moeilijk een stok vinden en moeten zich vaak tevreden stellen met een nauw plekje in een legbatterij. De hanen kraaien in het midden van de nacht omdat ze in de verte iets van licht hebben ontdekt. De mens heeft van de nacht een dag gemaakt.

De avond wordt gebruikt om tot diep in de nacht of vroeg in de ochtend het lichaam af te matten. Slaapverlies is een van de grootste oorzaken van vele ziekten zoals hoofdpijn, stress, lusteloosheid, vele psychische problemen zoals o.a. angst en fobie.

Het slapen zal ook in de toekomst nog veel geleerden bezig houden. Er is al heel wat bekend over de functie van het lichaamsprocessen tijdens de slaap. Het slapen is o.a. erg belangrijk voor enkele vitale functies en regeneratie van celweefsel.

Heel wat is er ook bekend over de fases van de slaap en het dromen. In de natuurgeneeswijze praten we ook over het belang van de slaap, het rusten en dromen. In het lichaam bestaat er een natuurlijk ritme; De mens heeft ongeveer 8 uren slaap nodig. Hoe jonger men is hoe meer slaap men nodig heeft (ongeveer 10-12 uren). Hoe ouder des te minder: 5-6 uren.

Indien u om 10 uur naar bed gaat kunt u met gemak na acht uren, dus om 6 uur 's morgens, weer opstaan. U merkt wel dat u rond 4 uur 's nachts (in bovenstaand voorbeeld) even wakker wordt. Voor velen is het geen moeite om op de andere zijde de slaap weer te vatten.

Elk uur vóór middennacht telt dubbel en elk uur na middennacht telt ook dubbel, maar in negatieve zin. Met enkele voorbeelden zal ik dit duidelijk maken. Als u om negen uur gaat slapen dan kunt u wakker worden om 2 uur in de nacht want: van 9 tot 12 zijn het 3 uren, deze tellen echter dubbel voor het lichaam, dus 6 uren. Tot 2 uur heeft u dan 8 uren geslapen. Heeft u het nooit geprobeerd om 'even' een dutje te doen om 8 uur 's avonds om dan te merken dat u om 12 uur niet meer verder kunt slapen? Nu begrijpt u het: uw lichaam heeft al voldoende rust gehad. Het is ook altijd erg moeilijk voor iemand die de nachtdienst ingaat om 8 uren te slapen gedurende de dag voor hij de nachtdienst ingaat.

Gaat u om 1 uur in de ochtend slapen, omdat u persé nog die film moest zien, of die laatste bladzijden moest lezen, dan staat u voor een onaangename verrassing de volgende dag. Het is voor u onmogelijk dat u zich uitgeslapen voelt om 7 uur in de ochtend. Pas rond 10 uur in de ochtend zal dat het geval zijn. Waarom? Van 1 tot 9 uur zijn het 8 uren, maar u moet nog een uur bijtellen die u na middennacht bent gaan slapen, dus het wordt 1+8+1=10 uur.

'Uitslapen' zou geholpen hebben, maar u weet net zo goed als ik dat het erg moeilijk is om uit te slapen. De kinderen moeten naar school, u moet weer naar het werk, en zelfs in het weekeinde zijn er redenen zat om weer vroeg uit de veren te moeten; Kinderen moeten naar zwemles, inkopen doen, schoonmamma die weer polshoogte komt nemen en u verzint het maar!

Meestal blijven we dan met een tekort aan slaap rondlopen. Gisteren 3 uren, vandaag 4 uren en in het weekeinde kan het zelfs oplopen tot 10 uren slaapverlies. Ja, week-einden zijn de grootste martelingen voor het lichaam. In moderne taal heet het 'trippen'. Het trippen eindigt meestal rond 4-5 uur in de ochtend. U kunt zich voorstellen hoe laat uw tienerzoon wel wakker zal worden als hij zegt 'morgen slaap ik uit'; Dat wordt 'goedemorgen' om 4 uur 's middags mensen. Nu begrijpt u dat er mensen rondlopen die chronisch vermoeid zijn. U haalt uw slaap nooit meer in. Nu vindt u het ook niet gek meer dat oude mensen zo vroeg 's morgens wakker zijn en altijd als klacht hebben dat ze niet meer kunnen slapen. Vaak helpt het als deze mensen een paar uren later naar bed gaan.

Kleine kinderen daarentegen hebben meer slaap nodig dus u moet uw kind ook vroeg in bed stoppen. Wees streng met kinder-bedtijd! Een kind moet uiterlijk om 8 uur in bed liggen en niet zoals nog al te vaak zien is dat kinderen om 11 uur nog met moeders op stap zijn omdat de ouders nog persé weg moeten.

Slaapstoornissen kunnen zich 'natuurlijk' voordoen b.v. als er iets spannends is gebeurd die dag, bij verdriet, woede, na het zien van een enge of spannende film. Slaapstoornissen kunnen ook optreden door het gebruik van stoffen die uw zenuwstelsel activeren zoals koffie, limonade, chocolade, bepaalde kunststoffen in al die chemische drankjes en suiker. Denk daar altijd aan. Voor de chinezen kunnen orgaanstoornissen zoals dikke darm, galblaas, blaas ook slaapstoornissen veroorzaken.

Indien u van plan bent toch nog iets te gebruiken om van een goede nachtrust te genieten dan zijn er enkele kruiden en homeopatische middelen die u bij verschillende apotheken kunt kopen.

— Chamomille thee is vaak heel goed omdat chamomille een ontspannend en rustgevend effect heeft.

— Avena Sativa Complex: een combinatie van verschillende kruiden die rustgevend werken.

— Passiflora complex: een combinatie van kruiden die ook geschikt zijn bij slaapstoornissen.

— Dormeasan: een produkt van A. Vogel de bekende kruidendokter, bestaande uit een samenstelling van kruiden die u een goede nachtrust op natuurlijke basis garandeert.

— Nux Vomica is meer geschikt voor de drukke zakenman die geen rust kan vinden.

Er zijn nogal wat huis-tuin-en-keuken middeltjes die men vaak toepast b.v. een glas warme melk, met toevoeging van kaneel, anijs tot rum, cognac (een goed excuus overigens...). Bovenstaande raad ik altijd af omdat melk bij velen weer slijm veroorzaakt.

Bij spanning en nervositeit is vaak een goede wandeling in de frisse lucht een goed middel, of vroeg in de avond een trimbaantje lopen of wat gym-oefeningen doen. Vermijd scheldpartijen, haat, ruzies of felle discussies (die zijn trouwens nooit goed en dienen ook nergens voor). Los problemen op en geniet van het leven.

REACTIES

Er zijn veel reacties binnengekomen op het artikel over schouderklachten m.n. het deel waar ik uitgelegd heb dat schouderklachten ook wel te maken kan hebben met het hart. Een 'wijs heer' heeft zich al vaker negatief uitgelaten over de natuurgeneeswijze, maar daar kan ik niets aan doen. De Acupunctuur (natuurgeneeswijze) heb ik zelf niet uitgevonden, wel heb ik hiervan een studie gemaakt waarvan het einde voorlopig nog niet te bepalen is.

Tevens zijn er vele artsen, specialisten, professoren die hun hele leven aan de natuurgeneeswijze hebben gewijd en die wel iets zinnigs hierover kunnen zeggen. Voor vele dames en heren (patiënten) moet ik op mijn standpunt blijven en nogmaals adviseren dat het inderdaad wel mogelijk is dat u pijn kunt krijgen in de schouder, druk op de borst, bemoeilijkte ademhaling en zelfs uitstraling in de wang en oorlel met als oorzaak hartklachten, en dat het altijd verstandig is om uw arts en/of hartspecialist hierover te spreken.

Bovenstaande heeft trouwens niets met Oosterse denkwijze te maken maar wordt gewoon beschreven in de meest eenvoudige boeken, die zelfs ik heb moeten bestuderen tijdens mijn studie Fysiotherapie. (zoek maar op onder 'referred pain' of onder 'Head & Mackenzie' 1898) Gelukkig hebben we goede cardiologen op het eiland die gelukkig wel hiervan hebben gehoord.

Gewoon lekker verder slapen 'wijsheer'....

KIESKEURIG

Welzijnskunde en welzijnsmanagement

HET ANTWOORD van de Hogeschool Arnhem op nieuwe ontwikkelingen in het welzijnswerk is de opleiding Welzijnskunde/Welzijnsmanagement. De welzijnskundige krijgt met een tweetal zaken te maken: Het omgaan en werken met mensen op het gebied van recreatie, belangenbehartiging, vorming en dienstverlening. Dat betekent dat je aktiviteiten moet organiseren en projekten opzetten, gericht op de emancipatie van die mensen. Om groepen en individuen te begeleiden heb je kennis en vaardigheden nodig.

Daarnaast vraagt het werken met mensen steeds meer om een doelmatige organisatie. Daarvoor moet je beleid kunnen maken, kontakten onderhouden met de overheid, vrijwilligers kunnen begeleiden en de organisatie van de instelling waar je werkt, coördineren.

De afgestudeerde welzijnskundige is zowel geschoold in het omgaan met groepen als in het leiding geven en coördineren. De beroepsmogelijkheden lopen uiteen van uitvoerend naar leidinggevend, van het werken in teamverband naar zelfstandig operen.

Welzijnskundigen, projectleiders, coördinatoren, beleidsmedewerkers en welzijnsmanagers worden vooral gevraagd in organisaties en werkterreinen zoals buurt- en wijkcentra, gezinsverzorging, maatschappelijk werk, jongerenwerk en werklozencentra.

De opleiding duurt vier jaar. Het eerste jaar is een gemeenschappelijk jaar voor welzijnskunde/welzijnsmanagement en maatschappelijk werk. Dit eerste jaar heeft een oriënterend karakter en is bedoeld ter kennismaking met het maatschappelijke en sociaal- culturele werk.

De hoofdfase valt uiteen in twee gedeelten, de middenfase en de eindfase. De vakken waarin onderwezen wordt zijn: Mens- en maatschappijwetenschappen, zoals psychologie, sociologie, politikologie, ekonomie, taal- en communicatiewetenschappen, rechts- en wetskennis en filosofie.

Er wordt verder aandacht besteed aan andragologie, d.i. de leer van het welzijnswerk, geschiedenis van het welzijnswerk en ethiek. Daarnaast komen aan bod theorieën, methoden en vaardigheden met betrekking tot het werken in een organisatie.

De opleiding hanteert het_ concurrency-onderwijs', dat wil zeggen dat je een gedeelte van de week in de praktijk werkt en in de rest van de week onderwijs volgt dat nauw aansluit op de praktijk. Het derde studiejaar is een stagejaar. De opleiding wordt afgesloten met een examen.

Het onderwijs wordt gegeven in modules of onderwijsleerblokken van telkens 8 lesweken. Iedere module wordt afgesloten met een tentamen. De opleiding wordt gegeven in de vorm van trainingnen, werkcollegs en hoorcollegs. Voor toelating heb je een diploma HAVO/VWO/MBO nodig. Voor meer inlichtingen: Hogeschool Arnhem, t.n.v. Willem Vinkenvleugel, Schoolstraat 35, 6828 GT Arnhem.

P. CASIMIRI

Wat schreef de Amigoe

Oorlog

TERWIJL OP 4 october 1939 het oorlogsgeweld in heel Europa langzaam maar zeker in volle hevigheid aan het losbarsten was, opende de Amigoe met een artikel onder de kop 'Wat zit erachter?'.

De lezer die hier een analyse van het oorlogsgebeuren verwachtte, kwam bedrogen uit. In dit artikel werd het 'gekonkel' dat bij de gerechtelijke macht aan de gang was toegelicht. Wat was er gebeurd? De krant had een staatsstuk toegezonden gekregen waarin een wetswijziging met betrekking tot de pensioengerechtigde leeftijd van rechters werd voorgesteld. (die zou verlaagd moeten worden). De wetswijziging moest binnen een week van commentaar voorzien worden en zou direct daarna worden goedgekeurd. Iets wat zelfs toendertijd als uitermate snel werd ervaren.

De redacteur vroeg zich dan ook af waarom het zo snel moest en waarom nu al weer een wetswijziging zou moeten plaatsvinden. Er was immers van 1922-1936 intensief gewerkt aan een staatsregeling. De commissie die deze gemaakt had, had toch maal van de kaart geraakt. Volgens het commentaar had de Amigoe al eerder gewaarschuwd tegen de Russen. Rusland of Duitsland het was allemaal één pot nat aldus het commentaar. Het lijkt wel of ze verschillen, maar in werkelijkheid zijn ze beide werktuigen van de duivel, zou een vrije samenvatting van het artikel kunnen zijn.

In dezelfde krant staat het verschijnen vermeld van een nieuw boekje, met als titel: 'Mama di joe chikitoe, scoecha dokter su consejo'.

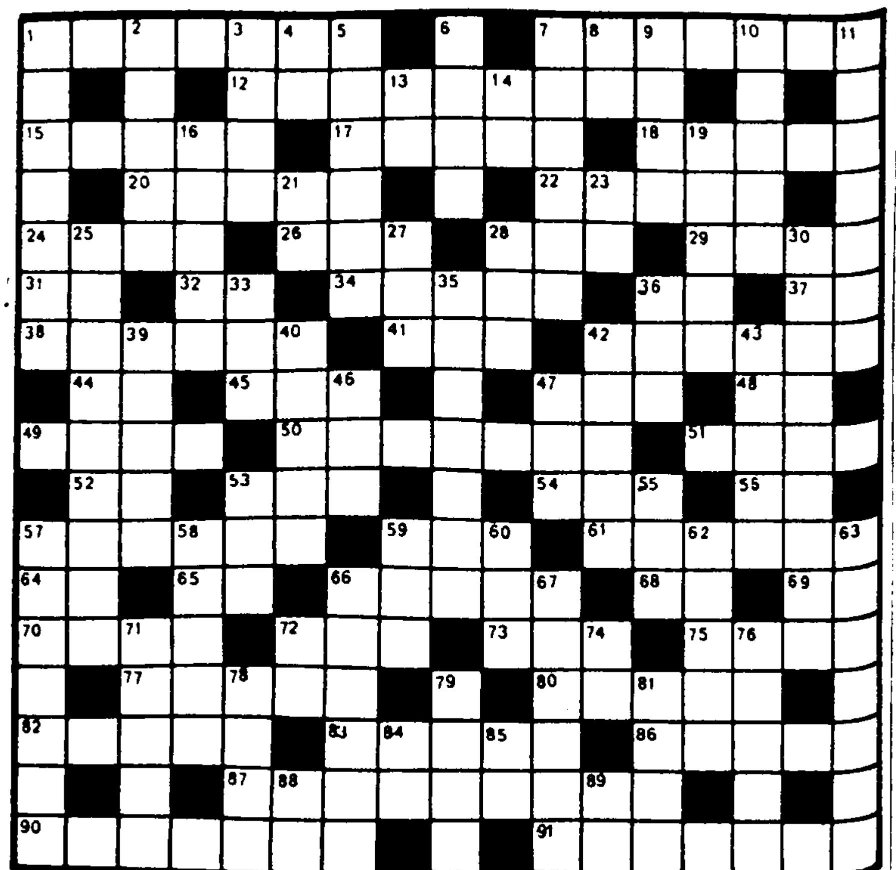
Hoogtswaarschijnlijk was de schrijver een arts, en katholiek, want hij wordt een sociaal mens genoemd die de medemensen alleen maar wilt helpen zonder daarvoor zelf iets in de plaats te willen hebben. De krant vervolgde: 'Vele mensen hebben hier de indruk, terecht of ten onrechte daar blijven we buiten, dat bij vele dokters andere bedoelingen als te helpen op de eerste plaats staan'. Wat te denken van de medische stand na zo'n uitspraak? Misschien is het zo dat er toch nog niet zoveel nieuws onder de zon is. Oh ja. Tijdens de voetbalcompetitie verloor Scherpenheuvel met liefst 9-2 van SUBT.

immers alle tijd gehad om ook dit aspect naar volle tevredenheid te regelen?

Of waren er andere zaken aan de hand? Volgens de Amigoe moest men de oorzaak hiervan zoeken in het feit dat er nu verscheidene rechters waren die op het punt stonden de voorgestelde pensioengerechtigde leeftijd te bereiken en snel met pensioen wensten te gaan. Een andere reden die de Amigoe aangeeft is 'boze tongen beweren dat momenteel in Nederland enkele candidaatjes, politieke vriendjes op een plaats zitten te wachten en nu haast hebben'. Conclusies kon men niet trekken daar moest men nog op wachten, ze zouden zo vlug ze beschikbaar werden in de krant komen. Helaas zijn die later niet te vinden....

Op 7 october komt uitgebreid de relatie tussen Rusland en Duitsland ter sprake. De Duitsers en de Russen hadden in een onderling verdrag de verdeling van Polen geregeld en een niet-aanvalsverdrag getekend. Door dit verdrag en de inval in Polen (Duitsland 1 sept., Rusland 17 sept.) werden Frankrijk en Engeland bij de oorlog betrokken. Europa was hierdoor hele-

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. Goede kwaliteit; 7. Wapenstilstand; 12. Soort verwarmingsinstallatie; 15. Een paar; 17. Meisjesnaam; 18. Bergketen in Europa; 20. Een boot vastleggen; 22. Besef; 24. Ontkenning; 26. Elementair bestanddeel; 28. Vuur; 29. Kledingstuk; 31. Voorzetsel; 32. Overblijfsel; 34. Noodzaken; 36. Lidwoord; 37. Technische school; 38. Rust; 41. Vernis; 42. Soort oorlogsschip; 44. Voegwoord; 45. Uitroep; 47. Artikel; 48. Afkorting van de Engelse Marine; 49. Mest; 50. Plaats in Overijssel; 51. Besmettelijke ziekte; 52. Neon; 53. Schel; 54. Bestek; 56. Afkorting van een dag van de week; 57. Soort bioscoop; 59. Soort onderwijs; 61. Dartel; 64. Hier ligt begraven; 65. De lezer heil; 66. Stad uit de Bijbel; 68. Uitroep; 69. Dierengeluid; 70. Koraaleiland; 72. Familielid; 73. Mannelijk dier; 75. Stel; 77. Vesting; 80. IJverig; 82. Minnaar; 83. Exemplaren van stukgoederen; 86. Dopheide; 87. Opwekkend; 90. Misere; 91. Mysterie.

VERTIKAAL: 1. Medelijden; 2. Opmaak; 3. Te pakken nemen (deel van een uitdrukking); 4. Dun; 5. Een bepaald soort spel spelen; 6. Stad in Noorwegen; 7. Schoonmaken; 8. Evangelische Omroep; 9. Kaartspel; 10. Nauwelijks; 11. Tandheelkundige; 13. Oude lengtemaat; 14. Titanium; 16. Cijfer; 19. Inhoudsmaat; 21. Economisch; 23. Voorzetsel; 25. Specialist; 27. Pret; 28. Teer; 30. Gereedschap; 33. Bevel; 35. Geld voor kleine betalingen; 36. Kleine hoeveelheid wollige stof; 39. Vermengd; 40. Mislukking; 42. Soort haar; 43. Toestand van rust; 46. Buitenaardse verblijfplaats; 47. Bergweide; 53. Zangstem; 55. Schep; 57. Lettergreepraadsel; 58. Meisjesnaam; 59. Slang; 60. Deel van het hoofd; 62. Vorderende partij; 63. Schoeisel; 66. Aangemaakte cement; 67. Methode; 71. Eivormig; 72. Deel van de bijbel; 74. Persoonlijk voornaamwoord; 76. Koninklijke afstammeling; 78. Meisjesnaam; 79. Plakkerig; 81. Heilig boek der Hindoes; 84. Voorzetsel; 85. Landsradio; 88. Nederduits; 89. Voorzetsel.

Uit het grote aantal inzendingen van deze Amigoe kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

A. v Mook
P.O.B. 1003
Aruba

De winnaar kan zijn prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe. (tot drie uur)
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdagmiddag vijf uur en duidelijk en op enveloppe vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Nassaustraat 110 en Bonaire: Kaya Governador Debrot 154 t.n.v. Hubert Linkels.

OPLOSSING VORIGE WEEK

HORIZONTAAL: 1. Vlo; 3. Stoppel; 9. Alp; 12. Rai; 13. Trio; 14. Alom; 16. Oom; 18. Blij; 20. Krans; 22. Als; 24. N.F.; 26. Oma; 28. Kat; 29. Sla; 30. Pi; 31. Zoel; 32. Brokaat; 35. Moot; 36. Ir.; 37. Hoen; 38. Laag; 40. Re; 41. Gezien; 44. Duo; 45. Rammen; 48. Legende; 50. Natrium; 53. Ree; 54. Lea; 56. Kerkdeur; 60. Rangorde; 63. Stage; 64. Gozer; 65. Enkel; 66. Tap; 67. Ode; 68. MMO; 69. Alg; 70. Eland; 74. Piste; 76. Reden; 77. Lager; 80. Rotan; 81. Radijs; 82. Temen; 83. Eelt; 84. Kleun; 86. Eire; 88. In; 89. Sik; 90. Aai; 91. Ven; 92. Me.

VERTIKAAL: 1. Va; 2. Lib.; 3. Sr.; 4. Tik; 5. Oorkonde; 6. Pantalon; 7. Els; 8. LO; 10. Los; 11. Po; 12. Ranzig; 13. Tijm; 15. Mal; 17. Muiten; 19. Lol; 21. Aak; 23. Lam; 25. Forel; 27. Abonnee; 29. Starten; 30. Porem; 33. Re; 34. Aa; 37. Heerde; 39. Garage; 42. Zebrapad; 43. I.g.; 46. Mi; 47. Muurkast; 49. Deugdelijk; 51. Alarmeren; 52. Ekster; 55. Belgen; 57. Etaleren; 58. Kg.; 59. Roe; 60. Rem; 61. On; 62. Delta-arm; 71. Nerts; 72. DNA; 73. Eg; 74. Pre; 75. Ionen; 78. Asla; 79. Etui; 83. Ei; 85. E.a.; 87. Ee.